

SIFIR ATIK VE BELEDİYELER ÖDÜL TÖRENİ

TÜRKİYE'DE VE
DÜNYADA GIDA
İSRAFI

AB PROJELERİNDE
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
KAVRAMI

SIFIR ATIK: ÇEVRE
ODAKLI BİR YAKLAŞIM

AKILLI KENTLERDE KATI
ATIK YÖNETİMİ ÜZERİNE
ÖRNEKLER

TBB MECLİS TOPLANTISI ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TBB

“Birlikte Belediyecilik”

www.tbb.gov.tr

@tbb1945

@TBB1945

@TBB

@tbb1945

@tbb1945

@TurkiyeBelediyelerBirligi

Türkiye Belediyeler Birliği Kamu Tüzel Kişiliğini
Haiz Bir Kamu Kuruluşudur.

Türkiye Belediyeler Birliği Adına Sahibi
Fatma ŞAHİN
Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Doç. Dr. Birol EKİCİ

Danışma Kurulu
Prof. Dr. Şükrü KARATEPE
Prof. Dr. Aşkın ASAN
Yusuf Ziya YILMAZ
Hayrettin GÜNGÖR
Kadir KARA
Dr. Hasan AKGÜN
Hasan KILCA
Mücahit YANILMAZ
Dr. Veysel TIRYAKI
Prof. Dr. Recep BOZDOĞAN
Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
Prof. Dr. Tekin AKDEMİR
Doç. Dr. Asım BALCI
Dr. Buğra GÖKÇE
İsmail DESTAN
Muhsin ERYILMAZ

Yayın Kurulu
Kayhan ÖZÜM(Başkan)
Ahmet KAZAN
Ahmet OKAY
Cemal BAŞ
Cenk KADIOĞLU
Cüneyt TÜRKMEN
Gülfem KIRAC KELEŞ
Halil İbrahim AZAK
İpek NAL GÖRGÜN
Nilüfer SİVRİKAYA
Nuraydın ARİKAN
Ramazan Özcan YILDIRIM
Yüksel KOÇAK
Zeliha MERCİMEK

İçerik ve Tasarım
Kurumsal Yayıncılık
Baha GÜLTEKİN

Yönetim Yeri
Tunus Caddesi No. :12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr

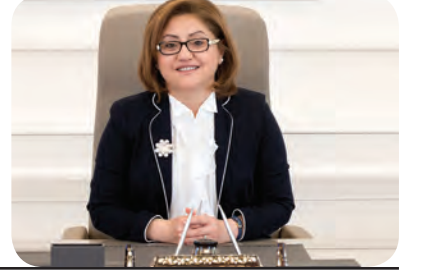
Yayın Türü
Dergimiz ayda bir yayımlanan
yaygın süreli yayındır.
Ekim Sayı: 870

Basım Tarihi:20/11/2020
ISSN 1308-6707

Baskı
EPA-MAT Bas. Yay. Prom. San. ve Tic. Ltd. Şti.
İvedik Ağaşehir San. Sit. No:41
İvedik Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 394 48 63-64
Fax: 0312 394 48 65

www.tbb.gov.tr

**TBB Dergi Yayın ve Tasarım
İlkeleri Madde 8**
Dergide yayımlanan çalışmalarındaki fikirler ve
görüşler tamamıyla yazara aittir.
Görüş ve önerileriniz için:
dergi@tbb.gov.tr

Fatma Şahin

Türkiye Belediyeler Birliği ve
Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı

Saygıdeğer Okurlar;

1945 yılından bu yana belediyelerimizin sesi olmak ve onlara rehberlik etmek gayretiyle, her sayısını büyük bir özenle hazırlayıp ilginize sunduğumuz dergimizin yeni sayısını sizlerle buluşturmanın mutluluğu içerisindeyiz.

Pandemi tedbirlerinden ödün vermeden yoğun bir çalışma takvimi içerisinde geçen ekim ayında belediyelerimiz, bakanlıklarımız, üniversitelerimiz ve diğer paydaşlarımızla birlikte ülkemiz ve belediyelerimiz için çalışmaya devam ettik.

Türkiye Belediyeler Birliği olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı iş birliğinde düzenlediğimiz Sıfır Atık ve Belediyeler Kongre ve Ödül Töreni'ni, Sıfır Atık Projesi'nin mimarı olan, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan Hanımefendi'nin katılımlarıyla Ankara'da gerçekleştirdik. Belediyelerimizin dünyanın geleceği olan sıfır atık yönetim anlayışını benimsediklerini ve çalışmalarına dâhil etmelerini görmek hepimizi gururlandırdı ve umutlarımızı yeşertti. Bir kez daha ödüle layık görülen belediyelerimizi kutluyor, çalışmalarında muvaffak olmalarını diliyor ve TBB olarak her zaman belediyelerimizin yanında olduğumuzu hatırlatmak istiyorum.

Küresel bir sorunla ulusal bir mücadele verdiğimiz bu zor süreçte, doğanın insanlığa karşı intikamı olarak addedebileceğimiz koronavirüsü, hepimize şapkamızı önümüze koyup yeniden düşünme fırsatı tanıdı. "Hiçbir şey için geç değildir." sözü doğa ve çevre için geçerli değil. Bu nedenle Sıfır Atık Projesi, dünyanın geleceği için hayati önem taşıyor. Bu konudaki zihinsel dönüşümün tamamlanmasıyla yeniden doğayla barışabilir ve gelecek nesillere sağlıklı ve yeşil bir dünya bırakabiliriz. "Kıyametin kopacağını bilseniz bile elinizdeki fidanı dikiniz." diyen Peygamber Efendimizin ümmeti olarak insana, çevreye, suya, toprağa havaya sahip çıkacağız. Bu dünya bize emanet ve her birlikte bu emaneti korumaya kararlılıkla devam edeceğiz.

Dergimizin yeni sayısında kongremize ve ödül alan belediyelerimizin projelerine geniş yer ayırdık. Kongremizle aynı gün Tarım ve Orman Bakanımız Sayın Dr. Bekir Pakdemirli'nin katılımıyla TBB Ekim Ayı Olağan Meclis Toplantısı'nı gerçekleştirdik. Birliğimizin çalışmaları hakkında üyelerimizi bilgilendirirken bundan sonraki süreç için de önemli kararları hep birlikte aldık. Toplantımızla ilgili detaylara dergimiz sayfalarından ulaşabilirsiniz.

Eğitim her ne şartta olursa olsun olmazsa olmazımız, önceliğimiz. Bu nedenle Belediye Akademisi eğitimlerimiz hız kesmeden çevrim içi yapılmaya devam ediyor. Belediye personelimizin daha yetkin ve donanımlı olabilmeleri için eğitim programları hayata geçiriyor, çeşitli protokollere imza atıyoruz. Bu imzalardan birini de Birliğimiz ve Sayıştay Başkanlığı arasında, belediye yöneticileri ve çalışanlarına yönelik çeşitli eğitimler düzenlenmesiyle ilgili olarak attık. Gelişmek, ilerlemek ve yenilenmek için heyecanlı hizmet üretmeye devam edeceğiz.

Bunların yanı sıra diğer etkinler, rehber niteliğinde makaleler, güncel bilgiler ve haberlerle dolu dergimizi keyifle okuyacağınızı ümit ediyor, Birliğimize verdiğiniz kıymetli destekler için şükranlarımı sunuyorum.

içindekiler

04

Sıfır Atık ve Belediyeler Ödül Töreni

14

TBB Meclis Toplantısı Ankara'da Gerçekleştirildi

34

AB Projelerinde Sürdürülebilirlik Kavramı

48

Türkiye'de ve Dünyada Gıda İsrafı

12 SIFIR ATIK KONGRESİ ÇEVİRİM İÇİ
PANELLERLE TAMAMLANDI

19 BELEDİYELERDE ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİM
HİZMETLERİ TARTIŞILDI

20 "ANNE ELİ" PROJESİ

22 SIFIR ATIK EĞİTİM VE SİMÜLASYON MERKEZİ

24 AKILLI MOBİL ATIK TOPLAMA PROJESİ

26 SIFIR ATIK İLE ENGELLERİ AŞIYORUZ
PROJESİ

28 ÇEVRECİ BİSİKLET PROJESİ

30 DENİZLERDEKİ ATIKLARIN GERİ DÖNÜŞÜME
KAZANDIRILMASI VE HAYALET AĞLARIN
TEMİZLENMESİ PROJESİ

32 ASFALT ÜRETİMİNDE ATIK MADDELERİN
KULLANIMI

40 "SIFIR ATIK GÜZEL GELECEK" PROJESİYLE
ÇÖP MİKTARI 0,77 KİLOGRAMA DÜŞTÜ

42 199 TON BİTKİSEL ATIK, GÜBRE OLUYOR

43 HİZMET BİRİMLERİNDE SIFIR ATIK YÖNETİM
SİSTEMİ

44 SU TASARRUFU DÖNEMİ İÇİN
HAREKETE GEÇİLDİ

52

Sıfır Atık: Çevre Odaklı Bir Yaklaşım

58

Akıllı Kentlerde Katı Atık Yönetimi Üzerine Örnekler

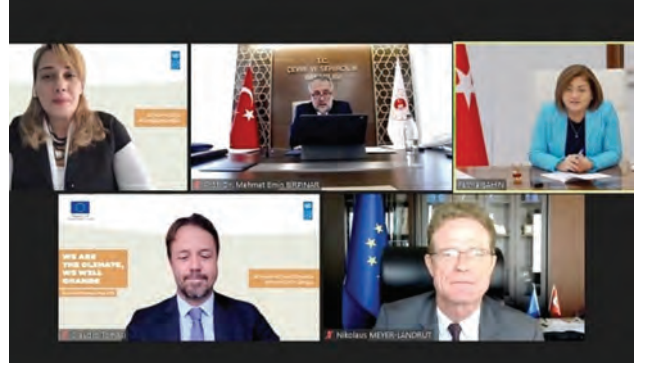
56

Türkiye ve Çekya Akıllı Şehirler İçin Buluştu

64

“İklim Biziz, Değişeceğiz” Kampanyası Başladı

45 KULLANILMIŞ GIYSİLER EKONOMİYE KAZANDIRILACAK

46 SIFIR ATIK KAMPANYASIYLA EVSEL ATIKLAR HEDİYEYE DÖNÜŞTÜ

51 50 BİN AĞAÇ KURTARILDI

66 KARDEŞ ŞEHİRLERİN GELECEĞİ TARTIŞILDI

67 TBB VE SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI ARASINDA EĞİTİM PROTOKOLÜ

68 KIŞ GÜNLERİNDE YAŞLI VE MUHTAÇ AİLELERİN EVLERİ ISINILYOR

70 SAĞLIK ÇALIŞMALARINA TAM DESTEK

71 “QUDRA 2 PROGRAMI” ŞEHİR ZİYARETLERİ

72 25 BİN ÖĞRENCİYE EĞİTİM KARTI

74 KADIN KOOPERATİFLERİ BULUŞTU

75 AVRUPA BÖLGELER VE ŞEHİRLER HAFTASI

76 CAM İŞLEME SANATI CANLANIYOR

77 91 ARAÇLIK TASARRUF

78 SORU-CEVAP

SIFIR ATIK VE BELEDİYELER ÖDÜL TÖRENİ

SIFIR ATIK VE BELEDİYELER KONGRE VE ÖDÜL TÖRENİ

27-28 EKİM 2020

SIFIR ATIK
BELEDİYELER
KONGRE VE ÖDÜL TÖRENİ

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ev sahipliğinde, 27-28 Ekim tarihlerinde düzenlenen Sıfır Atık ve Belediyeler Ödül Töreni, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın katılımlarıyla ATO Congressium'da yapıldı.

“Şu güzel ülkenin toprağını, suyunu ve havasını pirüpak edene kadar dur durak bilmeden çalışmalıyız.” diyen Erdoğan, “Sıfır Atık Projesi birçok çevreden büyük ilgi gördü ve uygulanmaya başlandı. Bugün de Türkiye Belediyeler Birliğinin düzenlemiş olduğu bu anlamlı organizasyon vesilesiyle bir aradayız. Yarışmaya 231 geçerli proje başvurusu olduğunu öğrenmekten büyük mutluluk duydum.” şeklinde konuştu.

Etkinlikte TBB ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Başkan Vekili Şükrü Karatepe, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, Gagauz Özerk Yeri Başkanı Irina Vlah da hazır bulundu.

“Şu güzel ülkenin toprağını, suyunu ve havasını pirüpak edene kadar dur durak bilmeden çalışmalıyız.”

Törende bir konuşma yapan Emine Erdoğan, “Sıfır Atık” gibi bir felsefenin herkes tarafından benimsenmesi ve desteklenmesi gerektiğini belirterek bu çağrının en ücradaki insan duyana kadar gündemden düşürülmemesi gerektiğini söyledi. “Şu güzel ülkenin toprağını, suyunu ve havasını pirüpak edene kadar dur durak bilmeden çalışmalıyız.” diyen Erdoğan, “Sıfır Atık Projesi birçok çevreden büyük ilgi gördü ve uygulanmaya başlandı. Bugün de Türkiye Belediyeler Birliğinin

düzenlemiş olduğu bu anlamlı organizasyon vesilesiyle bir aradayız. Yarışmaya 231 geçerli proje başvurusu olduğunu öğrenmekten büyük mutluluk duydum.” şeklinde konuştu.

Pandemiyle ortaya çıkan maske atıklarının çevreye verdiği zararlara dikkati çeken Erdoğan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının maske, eldiven ve diğer kişisel hijyen atıklarıyla ilgili bir genelgeyi pandeminin ilk günlerinde yayınladığını hatırlattı. Maskelerin herkes için tehlike oluşturduğuna işaret eden Erdoğan, “Kaldırım köşelerinde, ağaç diplerinde, hatta denizlerde atık maskeleri görmek artık sıradan bir görüntü oldu. Pandemiyle mücadele edeceğiz derken bu ürünlerin bilinçsiz kullanımı çevreye büyük zararlar vermekte. Bu davranış bugüne kadar yapılan güzel işleri de açıkçası ziyan ediyor. Temizlik hizmetinde çalışan personel başta olmak üzere herkes için biyolojik tehlike oluşturmakta.” ifadelerine yer verdi.

Pandeminin kirlilik sorununu iyice artırdığını ve tüm dünyanın bu sınavda sınıfta kaldığını kaydeden Emine Erdoğan şöyle devam etti: “Halihazırda, yeryüzü sularındaki kirliliğin yüzde 80’e yakını zaten plastikler oluşturunuyordu. Bu kirliliğe şimdi maskeler ve plastik eldivenler gibi tek kullanımlık hijyen ürünleri de eklenmiş oldu. Oysa bundan 7-8 ay öncesine kadar, bilim insanlarının 2050’de okyanuslarda balıktan çok plastik şişe yüzeceği uyarısını konuşuyorduk. Şimdi ise, tedbirler alınmazsa, kullanılan maskelerin yüzde 75’inin çöp sahalarına ve yeryüzü sularına karışacağı noktasında önemli uyarılar var. Tek kullanımlık maskelerin büyük çoğunluğu plastik içeriyor. Bildiğiniz gibi tüm plastik atıklar zaman içinde önce mikro, sonra nano plastiklere dönüşüyorlar. Tek bir maskenin milyonlarca partikül ürettiğini söylüyor bilim insanları. Kimyasallar kadar bakteri de taşıyan bu partiküllerin besin zincirine karışması hayli mümkün.

Bunun yanında, pandemiye kadar plastik şişelere başını sıkıştırmış ya da misinalara dolanmış canlılar için çözüm arıyorduk. Şimdi ise, maskelerin lastiklerine dolanmış kuşların, balıkların dramına şahitlik ediyoruz maalesef. Yani Covid-19 mücadelesindeki en geçerli silahımızı, yanlış kullanmanın açtığı yeni bir tahribat alanı var karşımızda.”

Emine Erdoğan’dan Belediye Başkanlarına Tavsiye

Belediye başkanlarına bu mücadelede yardımcı olması amacıyla bir tavsiyede bulunan Emine Erdoğan, “Size buradan bir tüyo vermek istiyorum. Lütfen çocuklara ulaşın. Çocukların, bu tip değerleri çok daha hızlı kazandığını biliyoruz. Eğer biz çocuklarımıza bu değerleri kazandırabilirsek, meyvelerini çok kısa bir zamanda toplayacağımız iyilik tohumları ekmiş oluruz.” dedi.

“Doğa bizim evimiz. Bu çatı çökerse hepimiz altında kalacağız.”

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı Fatma Şahin törende yaptığı konuşmada, Sıfır Atık Projesi’nin insanların dünyaya olan borcunu ödeme projesi olduğunu belirtti. Şahin, “Doğa nedir? Doğayı nasıl koruyacağız?” sorunun en önemli bakış açısıdır. Sıfır Atık bir zihinsel dönüşüm projesidir. Doğa bizim hakimiyetimizde olan bir evren değildir, biz doğanın bir parçasıyız, doğa bizim evimiz. Bu çatı çökerse hepimiz altında kalacağız. Doğa ve çevre kirliliği sadece bilim dünyasının üzerinde çalıştığı bir sorun değildir. Bir felsefedir, felsefe hayatın anlamını anlatır. Şairlerin, yazarların ilham kaynağıdır doğa.” ifadelerini kullandı. Çevre kirliliğini önlemek için yönetmelikler hazırlandığını ve stratejiler belirlendiğini söyleyen Şahin, “Bunun en önemli kısmı uygulama, bir fikrin hayata geçme-

si için en önemli olan uygulama.” dedi.

Çevre konusunu, belediye başkanlarının gündemine alması gerektiğini ifade eden Şahin, Türkiye Belediyeler Birliği olarak, yeni dönemde belediye başkanlarından bu konudaki fikirlerini proje haline getirmelerini istedi. Akıllı şehirler konusuna da değinen Şahin şöyle devam etti: “Bana ‘Şehir nasıl akıllı olur?’ diye sordular. Dedim ki, Eğer bir sorunu çözerken teknoloji aklınıza geliyorsa şehri akıllandırmışsınızdır. Toplu taşıma şu anda büyükşehirlerin en büyük görevi. Şüpheli ve temaslı olan, pozitif olan hastaların bu taşımaya girmemesi gerekiyor. Tam akıllı şehirler olmanın bir gereği olarak biz 2017’de akıllı ulaşımın tüm yazılımını ve donanımını oluşturmuştuk ve şu anda Sağlık Bakanlığımızla yaptığımız koordinasyonla şüpheli ve temaslı evde değilse toplu taşımaya binmeye çalışıyorsa bunu hemen tespit ediyoruz. Bu tür çalışmaları

Çevre kirliliğini önlemek için yönetmelikler hazırlandığını ve stratejiler belirlendiğini söyleyen Şahin, “Bunun en önemli kısmı uygulama, bir fikrin hayata geçmesi için en önemli olan uygulama.” dedi. Çevre konusunu, belediye başkanlarının gündemine alması gerektiğini ifade eden Şahin, Türkiye Belediyeler Birliği olarak, yeni dönemde belediye başkanlarından bu konudaki fikirlerini proje haline getirmelerini istedi.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, yerli ve milli bilincin yansıması olan Sıfır Atık Projesi kapsamında doğal varlıkların ve su kaynaklarının korunduğunu, yeşil alanların artırıldığını belirterek “Artık okullarımız, otellerimiz, hastanelerimiz başta olmak üzere şu an 49 bin kamu kurum ve kuruluşunda sıfır atık sistemini kurmuş durumdayız.” dedi.

çoğaltmamız ve bu musibetten bir an önce kurtulmamız gerekiyor.”

2023'te Geri Dönüşüm Hedefi Yüzde 35

Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, yerli ve milli bilincin yansıması olan Sıfır Atık Projesi kapsamında doğal varlıkların ve su kaynaklarının korunduğunu, yeşil alanların artırıldığını belirterek “Artık okullarımız, otellerimiz, hastanelerimiz başta olmak üzere şu an 49 bin kamu kurum ve kuruluşunda sıfır atık sistemini kurmuş durumdayız. Doğanın en büyük kirleticileri olan plastik poşetlerin kullanımında yüzde 80 oranında azalım sağlandı. Bir de dijital atık meselesi var. Ülkemizin bir teknoloji ve yazılım çöplüğü olmasına asla izin vermeyeceğiz. Projenin ülke çapına yayılmasıyla ilgili hâlihazırda geri dönüşüm oranımız yüzde 13 ve inşallah bu oranı 2023 yılına geldiğimizde yüzde 35 seviyesine belediyelerimizle birlikte çıkaracağız. Tüm hedeflerimizi

gerçekleştirdiğimizde yıllık 100 bin kişiye istihdam sağlayacağız ve yine yıllık 20 milyar lira da tasarruf sağlamayı hedefliyoruz” dedi.

“40 milyon vatandaşımız sıfır atık sistemine dâhil olacak.”

TBMM'ye sunulan Çevre Ajansı'nın kurulmasına ilişkin yasa teklifinin kabul edilmesiyle, Türkiye'de sıfır atığı ve depozito sistemini yaygınlaştırmak üzere çok ciddi bir adım atılmış olacağına dikkati çeken Kurum, “Çevre Ajansı'nın kurulmasıyla birlikte artık atık yönetimini izleme ve denetim faaliyetlerini yine depozito iade sistemini tek bir merkezden yönetilecek. Atıkların etkili bir şekilde yönetilmesini sağlayacak bu düzenleme hem şehirlerimiz adına hem de atıkların geri dönüşümü adına hayati önem arz ediyor. İnşallah bu yıl sonuna kadar nüfusu 250 binin üzerinde olan 88 büyükşehir ilçe belediyemiz sıfır atık sistemine geçişlerini tamamlayacak ve sıfır

atık belgelerini alacaklar. Bu sayede 40 milyon vatandaşımız yani ülke nüfusunun neredeyse yarısı sıfır atık sistemine dahil olacak. 2022 yılı sonu itibarıyla da inşallah tüm il ve ilçe belediyelerimiz de sıfır atık sistemine geçişlerini tamamlamış olacaklar.” ifadelerini kullandı.

“Sıfır atık konusunda yarışmalar devam edecek.”

Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Başkan Vekili Şükrü Karatepe de Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Sıfır Atık Yönetmeliği'ni hazırladığını ve yönetmeliğe göre yapılması gerekenleri belirlediğini söyledi.

Belediyeler Birliğinin de belediyeleri sıfır atık konusunda teşvik ettiğini belirten Karatepe, “Salgın döneminde biz de Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu olarak faaliyetlerimizi Belediyeler Birliğiyle beraber yürütüyoruz. Belediyelerimizi bu alanda teşvik edici pek

çok yarışma düzenlendi. İnsanımız ve belediyelerimiz çok heyecanlı bu konuda çok güzel projeler geldi. Katılan projeleri seçmekte zorlandık.” dedi. Karatepe ayrıca, sıfır atık konusunda yarışmaların devam edeceğini söyledi. Gagauz Özerk Yeri Başkanı Irina Vlah ise programa katılmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, iki ülke arasındaki dostluğun önemine dikkati çekti. Vlah, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın kendilerine her zaman destek verdiğini belirterek, Erdoğan’ın halkını bırakmadığı için gurur duyduğunu sözlerine ekledi. Konuşmaların akabinde Belediyeler İçin Sıfır Atık Fikir Yarışması Ödül Töreni’ne geçildi. TBB Başkanı ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Emine Erdoğan’a günün anısına geri dönüşümlü malzemelerden yapılan sıfır atık logosunu takdim etti.

Gagauz Özerk Yeri Başkanı Irina Vlah ise programa katılmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, iki ülke arasındaki dostluğun önemine dikkati çekti.

Vlah, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın kendilerine her zaman destek verdiğini belirterek, Erdoğan’ın halkını bırakmadığı için gurur duyduğunu sözlerine ekledi.

Belediyeler Birliğinin de belediyeleri sıfır atık konusunda teşvik ettiğini belirten Karatepe, “Salgın döneminde biz de Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu olarak faaliyetlerimizi Belediyeler Birliğiyle beraber yürütüyoruz. Belediyelerimizi bu alanda teşvik edici pek çok yarışma düzenlendi. İnsanımız belediyelerimiz çok heyecanlı bu konuda çok güzel projeler geldi. Katılan projeleri seçmekte zorlandık.” dedi.

ÖDÜL ALMAYA HAK KAZANAN BELEDİYELER

Adana Karaisali Belediyesi

Atık Getir Uygulaması

Adana Karataş Belediyesi

Denizlerdeki Atıkların (Deniz Çöpleri) Geri Dönüşüme Kazandırılması ve Hayalet Ağların Temizlenmesi

Adana Yüreğir Belediyesi

Sıfır Atık Sanat Merkezi

Ankara Altındağ Belediyesi

Sıfır Atık Eğitim ve Simülasyon Merkezi

Ankara Sincan Belediyesi

Evsel Atıklardan Akıllı Çiftliğe–Sıfır Atık Projesi

Ankara Yenimahalle Belediyesi

Kazandıran Dönüşüm–GO

Antalya Kepez Belediyesi

Sera Atıkları Tehdit Değil, Toprağa Can Olsun

Antalya Muratpaşa Belediyesi

Çevreci Komşu Kart Projesi (Ödüllü Atık Toplama Projesi)

Aydın Efeler Belediyesi

Daha Temiz Bir Efeler İçin Geri Dönüşümü Seçin

Bingöl Genç Belediyesi

Atıksız Nesil Yaşanabilir Dünya

Erzurum Yakutiye Belediyesi

Asfalt Üretiminde Atık Maddelerin Kullanımı

Giresun Espiye Belediyesi

Yeşil Sokak Projesi

İstanbul Esenler Belediyesi

Akıllı Mobil Atık Toplama Projesi

İstanbul Fatih Belediyesi

Mobil Atık Toplama Aracı-Atığını Getir, Projeye Katıl

İstanbul Gaziosmanpaşa Belediyesi

Geri Dönüşüm Malzemelerinden Çanta Yapımı

İstanbul Küçükçekmece Belediyesi

Atık Plastikler Parka Dönüşüyor

İstanbul Sultangazi Belediyesi

Sultangazi Belediyesi Sıfır Atık İnovasyon Merkezi – SULSİM

Kayseri Melikgazi Belediyesi

Hareketli Geri Dönüşüm Maketi-Sıfır Atık Şehir Maketi

Kayseri Talas Belediyesi

Kompost Poşeti Üretimi

Kayseri Yahyalı Belediyesi

Öğrenciler ile Sıfırdan Başlıyoruz

Kocaeli Gebze Belediyesi

Sıfır Atık ile Engelleri Aşıyoruz

Konya Karapınar Belediyesi

Atıkları Yerinde Ayrıştırıyorum ve Sokak Hayvanlarını Besliyorum

Konya Karatay Belediyesi

Sıfır Atık Yönetim Projesi

Muğla Fethiye Belediyesi

Çevreci Bisiklet

Osmaniye Belediyesi

Anne Eli Projesi

Samsun Canik Belediyesi

Sıfır Atık Köyü

Samsun Tekkeköy Belediyesi

İlçemizde Sıfır Atık

Siirt Belediyesi-Siirt İli Yerel Yönetimler Katı Atık Yönetimi Birliği

Sıfır Atık Bank

Yalova Çiftlikköy Belediyesi

Maviden Yeşile Sürdürülebilir Bir Geleceğe

Zonguldak Belediyesi-Zonguldak İl Özel İdaresi

Evsel Atık Yönetim Sisteminin İyileştirilmesi Projesi

(Ödül alan belediyeler alfabetik olarak sıralanmıştır.)

TBB Başkanı ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Emine Erdoğan'a günün anısına geri dönüşümlü malzemelerden yapılan sıfır atık logosunu takdim etti.

SIFIR ATIK

SIFIR ATIK KONGRESİ ÇEVİRİM İÇİ PANELLERLE TAMAMLANDI

Türkiye Belediyeler Birliği ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı iş birliğinde düzenlenen “Sıfır Atık ve Belediyeler Kongresi ve Ödül Töreni” etkinlikleri çevrim içi panellerle tamamlandı. Eş zamanlı gerçekleştirilen paneller, TBB sosyal medya hesaplarından da canlı olarak yayınlandı.

Etkinliğin ilk paneli “Belediyelerde Sıfır Atık Uygulamaları” başlığında yapıldı. İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu’nun moderatörlüğünü üstlendiği panelde; Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, Esenler Belediye Başkanı Tevfik Göksu, Karatay Belediye Başkanı Hasan Kılca yer alarak belediyelerinde hayata geçirdikleri projeleri ve tecrübelerini paylaştı. Başkan Alınur Aktaş sıfır atığın önemini şu sözlerle anlattı:

“Sıfır kelimesi hiç bu kadar değerli olmamıştı. Sıfırı biz değersiz ve etkisiz olarak görüyorduk ama bundan sonra sıfır çok değerli ve kıymetli olacak. Bazı projeler vardır ki ekiple hallolabilir ama sıfır atık konusu uygulamaları her kadını, erkeği, genci, yaşlısıyla ülkedeki her bireyi ilgileniyor. Herkesin bu sürece katkı vermesi gerekiyor.” Her nefes alan insan sıfır atığın parçası olduğunu belirten Aktaş, atık azaltma, geri dönüşüm, sera gazı emisyonu, sürdürülebilir enerji ve trafik yoğunluğunu azaltma çalışmalarını anlattı.

Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, 700 binlik nüfusuyla Konya’nın en büyük ilçesi olarak 2007 yılından bu yana yapılan çalışmaları anlattı. Sıfır Atık Projesi ile hedeflerini büyüttüklerini söyleyen Pekyatırmacı, ilçede yapılan eğitim, atık toplama kumbaraları, kompost üretimi gibi çalışmalarını paylaştı. Karatay Belediye Başkanı Hasan Kılca, ilçede hayata geçirilen güneş enerji santralinden bahsederek binaların ve parkların güneş enerjisinden faydalandığını söyledi. Kılca, ilçede atık yönetimi ve eğitim faa-

**Birleşmiş Milletler
Sürdürülebilir
Kalkınma Çözümleri
Ağı (SDSN) Türkiye
Koordinatörü
Bahar Özay
moderatörlüğünde
BM Sürdürülebilir
Kalkınma Amaçları
Bağlamında Döngüsel
Ekonomi ve Sıfır Atık
Paneli de canlı olarak
yayınlandı.**

liyetleri ile elde edilen tasarruflara değindi.

Sıfır Atık Projesi'ni "insanlığın ortak projesi" olarak nitelendiren Esenler Belediye Başkanı Tevfik Göksu, sıfır atığın, hem insani hem vicdani hem de halkın verdiği yetkiyle insanlığın geleceğine doğrudan katkı veren belediyelerin görev ve sorumluluğunda olduğunu aktardı. Kurdukları 50 kişilik özel çevre ekibiyle her eve giderek çöplerin bir değer ve ekonomi olduğunu tek tek anlattıklarını paylaşan Göksu, bu çalışmalarla yaklaşık 400 bin ton çöpün 40 tonunu yerinde ayırmayı başardıklarını söyledi.

**BM Sürdürülebilir Kalkınma
Amaçları Bağlamında
Döngüsel Ekonomi ve Sıfır
Atık Paneli**

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN) Türkiye Koordinatörü Bahar Özay moderatörlüğünde BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Bağlamında Döngüsel Ekonomi ve Sıfır Atık Paneli de canlı olarak yayınlandı.

Panelde konuşmacı olarak; UN SDSN Türkiye Direktörü Dr. Tamer Atabarut, Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Levent Kurnaz, UNDP Türkiye İklim Değişikliği ve Çevre Portföy Yöneticisi Nuri Özbağdatlı, SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ebru Dildar Edin ve Turmepa Yönetim Kurulu Başkanı Şadan Kaptanoğlu alanlarında yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi verdiler.

**Yeni Dünya Düzeni - Geri
Dönüşüm ve Sıfır Atık
Paneli**

Bir diğer panel "Yeni Dünya Düzeni - Geri Dönüşüm ve Sıfır Atık" üzerine gerçekleştirildi. Prof. Dr. Aşkın Asan moderatörlüğünde yapılan panelde; Boğaziçi Üniversitesi, KAKAD Yönetim Kurulu Üyesi B. Aylin Alagöz, Tüm Atık ve Çevre Yönetimi Derneği Başkanı Muhammet Saraç, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu - Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Sektör Yöneticisi Elif Ceyda Torcu Özden, ITC Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kantur

ve Geri Dönüşümcüler Konfederasyonu Genel Başkanı Mahmut Uğur Çetin yer aldı.

"Sıfır Atık" sloganıyla doğa hassasiyetinin vurgulandığı panellerde yaptıkların çalışmalar hakkında bilgi veren ve geleceğe yönelik tavsiyelerde bulunan konuşmacılar, bu konuda farkındalık oluşturduğu için Türkiye Belediyeler Birliğine teşekkürlerini sundu.

**Atık Elektrikli ve Elektronik
Eşya Paneli**

Panelin moderatörlüğünü Rec Türkiye Direktörü Rıfat Ünal Sayman üstlendi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sıfır Atık ve Atık İşleme Daire Başkanı Sadiye Bilgiç Karabulut, Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetimi Koordinatörü Ahmet Cihat Kahraman, Akademi Çevre A.Ş. Çevre ve Atık Yönetimi Direktörü Cem Ferda Tunçer ve Arçelik A.Ş. Direktörü Fatih Özkadı'nın katıldığı panelde atık elektrikli ve elektronik eşyaların toplanması ve geri dönüşümü ile ilgili çalışmalar istişare edildi.

TBB MECLİS TOPLANTISI ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) Ekim Ayı Olağan Meclis Toplantısı, TBB ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin başkanlığında ve Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli'nin katılımıyla 27 Ekim'de ATO Congressium'da yapıldı.

Pakdemirli, “İşte tam da burada, belediyelerimize çok büyük işler düşüyor.

Bilhassa yereldeki bütün tarım, gıda ve orman ürünlerinin markalaşmasını sağlamak, hikâyelerinin yazılmasına yardımcı olmak, üreticimize rehberlik etmek, çiftçimize yardımcı olmak, belediyelerimizin sahip çıkması gereken önemli konulardır.

Bu manada sizler, üreticimizi destekleyip yönlendirdikçe, biz de bakanlık olarak her türlü desteği vereceğiz.” diye konuştu.

Belediye başkanları ile meclis üyelerinin de yer aldığı toplantının açılışında konuşan Bakan Pakdemirli pandemi sürecinde sağlık, gıda ve tarım sektörünün öneminin daha iyi anlaşıldığını vurgulayarak “Her iki alanda da girdiğimiz imtihandan alnımızın aklıyla çıktık. Gelişmiş ülkelerin dahi çaresiz kaldığı sıkıntıları, güçlü, sağlık ve tarım altyapımız sayesinde kolayca göğüsledik. Hatta kendi ihtiyacını karşılamasının ötesinde, aramızda dostluk köprüsü kurduğumuz birçok dost ve kardeş ülkeyle de imkânlarımızı paylaştık.” dedi.

“Markalaşmada belediyelerimize çok büyük işler düşüyor.”

Artık satılan ürünün sadece ambalajının değil, onun hikâyesinin ve markasının insanların tercihlerini etkilediğini kaydeden Pakdemirli, “İşte tam da burada, belediyelerimize çok büyük işler düşüyor. Bil-

hassa yereldeki bütün tarım, gıda ve orman ürünlerinin markalaşmasını sağlamak, hikâyelerinin yazılmasına yardımcı olmak, üreticimize rehberlik etmek, çiftçimize yardımcı olmak, belediyelerimizin sahip çıkması gereken önemli konulardır. Bu manada sizler, üreticimizi destekleyip yönlendirdikçe, biz de bakanlık olarak her türlü desteği vereceğiz” diye konuştu.

“Ekonomik yatırımları 2025’e kadar uzattık.”

Birçok belediye sınırları içerisinde kırsal alanların önemli yer tuttuğunu söyleyen Bakan Pakdemirli şöyle devam etti: “Kırsal alanlarda; üretim, katma değeri artıran faaliyetler ve istihdam öne çıkıyor. Bakanlık olarak, kırsal alanda refahı yükseltmek, gelir ve istihdam olanaklarını artırmak ve kırsal ekonomiyi çeşitlendirmek hedefiyle 81 ilimizde yoğun şekilde çalışıyoruz. Kırsaldaki yatırımlara önemli destek sağlıyor,

kadınlarımıza, gençlerimize yeni iş imkânları oluşturmaya gayret ediyoruz. Bugüne kadar genç çiftçi ve ORKÖY projeleri dâhil olmak üzere yaklaşık 316 bin projeye, 12,2 milyar lira hibe desteği sağladık. Bu destekler sayesinde, kırsalda yaklaşık 20 milyar liralık yatırım yapıldı, doğrudan 230 bin yeni istihdam oluşturuldu. Ekonomik yatırımları 2025’e kadar uzattık. TKDK-IPARD kırsal kalkınma destekleri devam ediyor.”

Bakan Pakdemirli, Belediyeleri Destek Vermeye Çağırıyor

Bakanlık olarak kırsaldaki üretici ve tüketicileri bir araya getirdiklerini, ayrıca tarımsal üretim ve girişimcilik konusunda toplumsal farkındalığı artırmak amacıyla “Geleceğin Tarımı, Tarımın Geleceği” platformunu hayata geçirdiklerini belirten Pakdemirli, “Bu platform ile de, tarımdaki potansiyeli ve yeni fırsatları,

sektöre yatırım yapmak isteyen ve ilgisi olan girişimcilere aktarıyoruz. Bu minvalde belediyelerimizi de bu platforma destek vermeye, girişimcileri bu platforma yönlendirmeye davet ediyorum. Bu kapsamda girişimcilerimiz için fizibilite raporları ve yatırım rehberleri hazırladık. Sizlerden isteğimiz, müdürlüklerimizle iletişim halinde olmanız ve çiftçimizi, yetiştiricimizi bu projelerden daha çok haberdar etmeniz. Onlara vizyon çizmeniz, ufuk açmanız, yardımcı olmanız.” dedi.

Başkan Şahin: “Şehirler, çocuklar, aileler bize emanet.”

Pandemi sürecinde küresel bir sorunla ulusal bir mücadele verildiğini hatırlatan TBB ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, en önemli şeyin uygulama olduğunu ve belediyelere çok önemli görevler düştüğünü söyledi. Belediyelerin insan hayatına do-

kunduğuna dikkati çeken Şahin; “Belediyeler tarihine baktığımız zaman bize bir şey söylüyor; ‘Şehir insanın, insan şehrin aynasıdır’ diyor. Hacı Bayram Veli ‘Kalbi taş olanın şehri taş olur; kalbinde aşk olanın şehri gülistan olur’ diyor. Şehirler, çocuklar, aileler bize emanet. Uçan kuş bize emanet. Bu emanetin hakkını vermek için gayret gösteriyoruz. Bir taraftan da şehri imar ediyoruz. Fatih Sultan Mehmet Han’ın söylediği gibi şehri imar ederken gönlü de ihya etmek durumundayız. Sayın Cumhurbaşkanımızın gönül belediyeçiliği dediği de tam olarak budur.”

“Gıda güvenliği ve tedarik zincirinde, kendi kendine yetmek çok önemli.”

TBB’nin pandemi sürecinde yaptığı çalışmalar hakkında bilgiler aktaran Başkan Şahin, yapılacak daha çok iş olduğunu, TBB olarak yeni dünya düzeninde öne çıkan başlıklarla

ilgili çalışmalar yürüttüklerini anlattı. Sadece ekonomik değil, insanı merkeze alan çevresel kalkınmanın öne çıkması gerektiğini belirten Şahin, “Toprağı, suyu, havayı korumayı başaramazsak bugün koronavirüsü hayatımızı alt üst edecek yarın başka bir virüs. Buna hazırlıklı olmamız ve tedbir almamız gerekiyor. Gıda güvenliği ve tedarik zincirinde, kendi kendine yetmek çok önemli.” dedi. Türkiye’nin kendi kendine yeten bir ülke olarak 140 ülkeye sağlık seti gönderdiğini aktaran Şahin, Yeşil ekonomi, karbonsuz dünya, karbonsuz Türkiye ve yeşil şehirler için bir aradayız. Bu yeni başlıklara hazır olmamız gerekiyor.” ifadelerini ekledi.

Gürültü kirliliğinden yeşil şehirlere, akıllı şehirlerden sağlıklı kentlere, güvenli kentlere gibi yeni başlıklardaki çalışmalarını yoğun bir şekilde devam ettirirken önce fikir projesi açtıklarını söyleyen Şahin, “Bu fikir projesinde kimin fikri varsa onu

Sadece ekonomik değil, insanı merkeze alan çevresel kalkınmanın öne çıkması gerektiğini belirten Şahin, “Toprağı, suyu, havayı korumayı başaramazsak bugün koronavirüsü hayatımızı altüst edecek yarın başka bir virüs. Buna hazırlıklı olmamız ve tedbir almamız gerekiyor. Gıda güvenliği ve tedarik zincirinde, kendi kendine yetmek çok önemli.” dedi.

maddi olarak destekliyoruz. Ama bir şey daha söylüyoruz. Bir yıl sonra gerçekleştiriyorsa onu yeniden daha büyük bütçeyle destekliyoruz. O yüzden bu yeni yöntemimiz başarıyı teşvik etme, ödüllendirme bakımından önemli. Mesela şu anda sırada tabela kirliliği var, görüntü kirliliği. Şehirlerimizi görüntü kirliliğinden kurtarmak için de bir yarışma programı açtık. İnşallah bunun sonuçlarını da yine Sayın Cumhurbaşkanımızın katıldığı bir programla açıklayacağız.” sözleriyle farklı başlıklarda yarışma ve fikir projeleri başlatacaklarını açıkladı.

Encümen Üyeleri Yeniden Seçildi

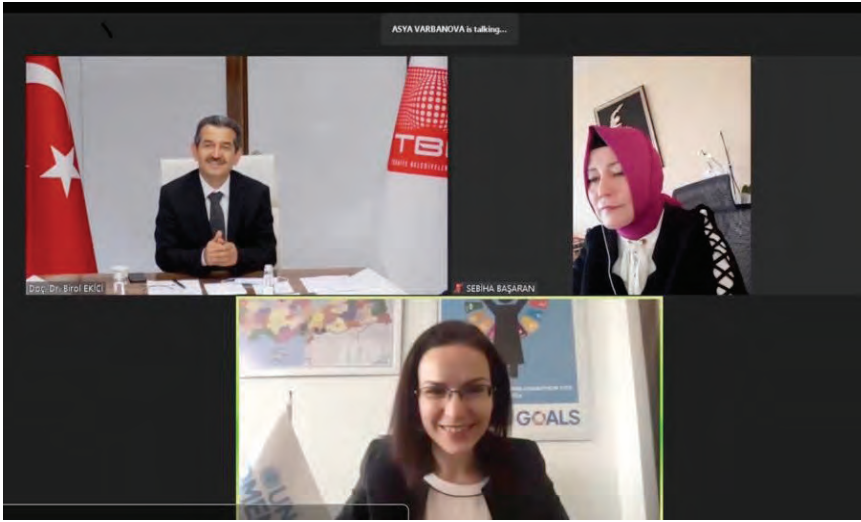
Konuşmaların ardından TBB Genel Sekreteri Birol Ekici TBB faaliyetleri hakkındaki sunumuyla meclisi bilgilendirdi. Toplantı çerçevesinde gündem maddeleri görüşülerek oy birliğiyle karara bağlandı. Görüşmelerin akabinde encümen üyelerinin seçimine geçildi. Yapılan oylama neticesinde mevcut encümen üyeleri yeniden göreve seçildi.

TBB Genel Sekreteri Birol Ekici, “TBB faaliyetleri hakkındaki sunumuyla meclisi bilgilendirdi. Toplantı çerçevesinde gündem maddeleri görüşülerek oy birliğiyle karara bağlandı. Görüşmelerin akabinde encümen üyelerinin seçimine geçildi. Yapılan oylama neticesinde mevcut encümen üyeleri yeniden göreve seçildi.” dedi.

BELEDİYELERDE ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİM HİZMETLERİ TARTIŞILDI

Erken Çocukluk Bakım ve Eğitim Hizmetlerinin Yerel Yönetimler Tarafından Sunulması çevrim içi çalıştay; belediyeler, akademisyenler ve uluslararası kuruluşlardan temsilcilerin katılımıyla yapıldı.

Açılış konuşmalarını TBB Genel Sekreteri Doç. Dr. Birol Ekici ve UN Women Türkiye Direktörü Asya Varbanova'nın yaptığı çalıştayda "Türkiye'de Erken Çocukluk Bakım ve Eğitim Hizmetlerinin Durumu", "Erken Çocukluk Bakım ve Eğitim Hizmetlerinin Yerel Yönetimler Tarafından Sunulması", "İyi Örnekler: Belediyeler Tarafından Sunulan Çocuk Bakım Hizmetleri" ve "Belediyeler Tarafından Sunulan Çocuk Bakım Hizmetleri Yarışma Projesi Tanıtımı" başlıkları değerlendirildi.

Programın öğleden önce gerçekleştirilen oturumlarının moderatörlüğünü üstlenen TBB Genel Sekreteri Birol Ekici, 0-8 yaş arasındaki dönemi "sihirli bir dönem" olarak nitelendirerek bu yaştaki çocukların zihinsel gelişimlerinin çok hızlı ve etkili olduğu için eğitimlerinin de çok önemli olduğunu söyledi. Sür-

dürülebilir kalkınma ve demokrasi için eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması gerektiğini belirten Ekici, "Tüm dünyada yapılan araştırmalara göre, insana yapılan yatırımın en yüksek kazancı sağladığı görülmektedir." dedi. Ekici, yerel yönetimlerin erken çocukluk eğitimi konusunda önemli roller üstlendiğini belirterek, "Yerel yönetimleri bu işin içine katmamız gerekiyor. Erken çocukluk eğitimi konusunda belediye başkanlarımız âdeta birbirleriyle yarışıyor. Bu rollerin daha da geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum." şeklinde konuştu. Ekici ayrıca, TBB olarak yakın zamanda tüm belediye başkanlarının katılımıyla "erken çocukluk eğitimi ve belediyeler" temasında bir çalıştay ve yarışma düzenleyerek belediyelerin bu konudaki rollerini artırmayı planladıklarını da kaydetti.

UN Women Türkiye Direktörü Asya Varbanova, erken çocukluk dönemi eğitiminde kadınların rolünün altını çizerek iş ve aile hayatındaki kadın-erkek fırsat eşitliği sorunlarına değindi. Erken çocukluk dönemi eğitim ve bakımının kadınlar ve anneler tarafından karşılandığını belirten Varbanova, annelerin bu nedenle iş hayatından çekilmek ya da yarı zamanlı işler tercih etmek zorunda kaldığına vurgu yaptı. Varbanova şöyle devam etti: "Küresel olarak baktığımızda kadınların iş hayatına katılımı yüzde 27'den daha düşük. Ücretlerde ortalama yüzde 50 daha az ücret alıyor. Kadın ve erkek arasında büyük bir ücret açığı var. Anne olan ve olmayan kadınlar arasında yüzde 11 ücret farkı var. Ücret, terfiler ve yönetim kademeleri konusunda ayrımcılık söz konusu." Erken çocukluk eğitiminin geliştirilmesi için TBB ile iş birliğine hazır olduklarını kaydeden Varbanova, pandemi sürecinin erken çocukluk eğitimi ve bakım hizmetleri ile eşitsizlikleri gidermek için bir fırsat olduğunu da sözlerine ekledi.

Ekici, "Tüm dünyada yapılan araştırmalara göre, insana yapılan yatırımın en yüksek kazancı sağladığı görülmektedir." dedi.

“ANNE ELİ” PROJESİ

Kadir KARA
Osmaniye Belediye Başkanı

Osmaniye Belediyesi olarak Türkiye Belediyeler Birliğinin düzenlemiş olduğu Sıfır Atık Fikir Proje Yarışması’nda “Anne Eli” projemiz ile ödül almaya layık görüldük.

Türkiye geneli tüm belediyelerin katılım sağladığı ve 231 geçerli projenin yarıştığı programda, Osmaniye olarak birinci seçilerek ödülümüzü şehrimize kazandırmış olmanın gururunu yaşıyoruz. Sözlerimin başında ödülü bizzat takdim eden Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi’ye,

bizleri bu ödüle layık gören Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza, Türkiye Belediyeler Birliği ve kıymetli jüri üyeleri ile bu projenin arka planında çalışan değerli mesai arkadaşlarıma emeklerinden dolayı şahsım ve Osmaniye hemşehrilerim adına teşekkürlerimi sunuyorum.

“Anne Eli”

“Anne Eli” projemizin amacı, bizleri dünyaya getiren annelerimize Sıfır Atık Projesi’ni anlatmak ve teknik ekipler ile eğitim verilerek kaynağında atıkların ayrıştırılmasının önemini anlatmaktır. Hedefimiz ise

“Anne Eli” projemizin amacı, bizleri dünyaya getiren annelerimize Sıfır Atık Projesini anlatmak ve teknik ekipler ile eğitim verilerek, atıkların kaynağında ayrıştırılmasının önemini aktarmaktır. Hedefimiz ise şehrimizdeki tüm annelere ulaşım sağlayabilmek ve onlarla el birliği içinde “anne eli değmiş gibi” sözünden yola çıkarak atıkların ayrı ayrı toplanmasını ve Sıfır Atık Projesi’nin nesilden nesile aktarılmasını sağlamaktır.

şehrimizdeki tüm annelere ulaşım sağlayabilmek ve onlarla el birliği içinde “anne eli değmiş gibi” sözünden yola çıkarak atıkların ayrı ayrı toplanmasını ve sıfır atık projesinin nesilden nesile aktarılmasını sağlamaktır.

Değişen ve hızlanarak büyüyen şehrimizin, ayrıca güçlü Türkiye’mizin ilerleyişinde annelerimizin çok önemli rolü ve katkısı vardır. Takdir edersiniz ki eğitim anne ile başlar. Projedeki hedef kitlemiz ilk olarak annelerimiz, annelerimiz aracılığıyla aile bireyleri, komşular ve dolayısıyla tüm hemşehrilerimizdir.

Proje kapsamında oluşturacağımız konusunda deneyimli ekiplerimiz ile hane ziyaretleri gerçekleştirerek annelerimize eğitim ve seminer vererek bilgilendireceğiz. Ziyaret ettiğimiz evlerimize çöp poşeti ve broşürler dağıtarak Sıfır Atık Projesi’ne olan farkındalığı artıracacağız. İnşallah Osmaniye hemşehrilerimizle el ele vererek hep birlikte daha temiz, daha yaşanabilir, daha yeşil ve daha güzel bir Osmaniye olabilmesi konusunda çok daha güzel çalışmalara imza atacağız.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi’nin eşi Emine Erdoğan Hanımefendi’nin himayelerinde Türkiye Belediyeler Birliği ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının organizasyonunda tüm belediyeler çapında düzenlenen ‘Sıfır Atık ve Belediyeler Kongre ve Ödül Töreni’nde Sıfır Atık Projesi ile ilgili olarak bütün belediyelerin yapmış olduğu proje sunumlarının neticesinde “Anne Eli” isimli projemizle bizlere layık görülen birincilik ödülünü bütün Osmaniye hemşehrilerimiz adına aldığımı ifade etmek istiyor, selam saygı ve muhabbetlerimi sunuyorum.”

Proje kapsamında oluşturacağımız konusunda deneyimli ekiplerimiz ile hane ziyaretleri gerçekleştirerek, annelerimize eğitim ve seminer vererek bilgilendireceğiz. Ziyaret ettiğimiz evlerimize çöp poşeti ve broşürler dağıtarak Sıfır Atık Projesi’ne olan farkındalığı artıracacağız. İnşallah Osmaniye hemşehrilerimizle el ele vererek hep birlikte daha temiz, daha yaşanabilir, daha yeşil ve daha güzel bir Osmaniye olabilmesi konusunda çok daha güzel çalışmalara imza atacağız.

SIFIR ATIK EĞİTİM VE SİMÜLASYON MERKEZİ

Doç. Dr. Asım BALCI
Altındağ Belediye Başkanı

Altındağ Belediyesi olarak, Türkiye Belediyeler Birliği tarafından düzenlenen, “Belediyeler İçin Sıfır Atık Fikir ve Proje Uygulama Yarışması”nda ödül almaya hak kazandık. “Sıfır Atık” konusu Altındağ Belediyesi olarak çok önemseydiğimiz, üstünde önemle durduğumuz bir konu.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan Hanımefendinin başlatmış olduğu Sıfır Atık Projesi kapsamında Altındağ Belediyesi olarak, ulaşımı kolay ve vatandaşlar tarafından yoğun olarak kullanılan yerlere “Mobil Getirme Merkezleri” yerleştirdik. İlçemizin pek çok noktasına konumlandırdığımız 10 adet mobil atık

getirme, 400 adet geri dönüşüm kumbarası, 200 adet sıfır atık kumbarası, 400 adet giysi kumbarası ve okullarımıza yerleştirdiğimiz 100 adet geri dönüşüm potası sayesinde, kısa sürede 200 ton atığı, 5 ton atık yağı geri dönüşüme kazandırdık. Ayrıca, doğaya bırakılması durumunda çevre kirliliğine yol açan atık piller de Altındağ Belediyesi ta-

rafından toplanıyor. İlçemizde bulunan okullar, gençlik ve kadın eğitim merkezlerinde oluşturduğumuz pil toplama noktalarında, 1 yılda toplam 4 ton atık pili de geri dönüşüme kazandırdık. Dönüştürülen atıklarla hem çevre korundu hem de ekonomiye katkı sağlandı.

“Sıfır Atık Eğitim ve Simülasyon Merkezi”

Vatandaşlarımızın yoğun olarak kullandığı geri dönüşüm kumbaralarında; meyve-sebze atıkları, kâğıt, cam ve metal gibi atıkları birbirinden ayrıştırarak topladık. Toplanan atıkları geçici depolama alanlarında biriktirerek, geri dönüşüm merkezine gönderdik. Böylece hem atıklar dönüştürülerek yeniden ekonomiye kazandırıldı hem de doğanın korunmasına katkıda bulunduk. Çünkü biz, çocuklarımıza bırakacağımız en büyük mirasın temiz bir doğa olduğuna inanıyoruz. “Sıfır Atık” çalışmalarımız bu kadarla da sınırlı değil... Bu konuda kendimizi geliştiriyor, yenilik ve teknolojik gelişmeleri takip ediyor, kendimizi daha ileriye taşımak için projeler geliştiriyoruz. Geliştirdiğimiz projelerden biri de “Sıfır Atık Eğitim ve Simülasyon Merkezi” isimli proje... Bu proje ile Türkiye Belediyeler Birliği tarafından düzenlenen, “Belediyeler İçin Sıfır Atık Fikir ve Proje Uygulama Yarışması”nın fikir etabını başarıyla tamamlayarak, bir sonraki aşamaya başarıyla geçtik. Fikir ve projemiz için de 500 bin TL uygulama desteği almaya hak kazandık. Katılımcı belediyelerin yürüttüğü çalışmalar, hammadde ve doğal kaynakların etkin yönetimi, doğru atık yönetimi, çevre, insan sağlığı ve tüm kaynakların korunması, sıfır atık yönetim sisteminin kurulması, yaygınlaştırılması, geliştirilmesi ve izlenmesi, finansmanın yönetimi ve kayıt altına alınması gibi konularda titizlikle incelendi. İncelemelerin neticesinde, Altındağ Belediyesi olarak ödüle layık görüldük. Ödülümüzü ATO Congresium’da, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın eşleri Emine Erdoğan Hanımefendinin teşrifleriyle gerçekleşen ödül töreninde, Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum’un elinden aldık. Törene,

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Başkan Vekili Prof. Dr. Şükrü Karatepe ve Gagauz Özerk Yeri Başkanı Irina Vlah da katıldı. Belediyelerin geleceğe yönelik proje geliştirmek, çevreyi ve doğayı koruyacak kalıcı adımlar atmak için fikirler ortaya atmaları ve projeler geliştirmeleri gerçekten çok sevindirici.

Uygulama Zamanı

Şimdi ikinci aşama çok daha önemli, bunun farkındayız. Bundan sonra bize düşen, projemizi en iyi şekilde uygulamak, sürdürülebilirliğini sağlamak ve hedefe ulaştırmak... Bunun için elimizden ne geliyorsa yapmaya hazırız. Projemizi takdir eden ve bizi bu ödüle layık gören herkese teşekkürlerimi sunuyorum. “Sıfır Atık” konusunda Türkiye’de büyük bir farkındalık gelişmesine öncülük eden Emine Erdoğan Hanımefendi’ye ve Sayın Bakanımız Murat Kurum’a şükranlarımı iletiyorum. Bu proje ile Altındağ ilçesinde temizlik, çevre koruma, atık, geri dönüşüm, iklim değişikliği, israfın önlenmesi gibi konularda uygulanacak eğitim

ve etkinliklerle, toplumdaki bilinç ve farkındalık seviyesini artıracak, vatandaşlarımızı yeşil yaşama teşvik edecek, sosyo-kültürel gelişimi artıracak ve vatandaşlarımıza duyarlı tüketim alışkanlığı kazandırarak bölgede tasarruf ve ekonomik kazanca katkı sağlayacağız inşallah...

Biz Altındağ Belediyesi olarak, bu projenin başarıya ulaşması ve hedefine varması için elimizden gelen desteği verecek, üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirecek, elimizden ne geliyorsa yapacağız. Altındağ Belediyesi olarak, “Sıfır Atık” konusunda öncü olmaya, yenilikçi ve kendini hızla geliştiren bir belediye olmaya devam edeceğiz.

“Sıfır Atık” konusunda Türkiye’de büyük bir farkındalık gelişmesine öncülük eden Emine Erdoğan Hanımefendi’ye ve Sayın Bakanımız Murat Kurum’a şükranlarımı iletiyorum.

AKILLI MOBİL ATIK TOPLAMA PROJESİ

Mehmet Tefik GÖKSU
Esenler Belediye Başkanı

Göreve geldiğim ilk günden itibaren “Sıfır Atık” konusunda ciddi çalışmalarımız oldu. İlk olarak Esenler’deki her eve girerek “Sıfır Atık”ın ve “Geri Dönüşüm”ün ne olduğunu anlatacak 50 kişilik özel çevre ekibi kurduk.

Esenler’deki 189 bin bağımsız bölüme giderek; çöplerimizin aslında bir tarla bir ekonomi aynı zamanda geleceğimiz olduğunu teker teker anlattık. Oluşan toplumsal bilinçle çöpü kaynağından ayrıştırmaya başladık. Bugün ortalama günlük toplanan çöpümüz 400 ton civarında. Bunun 40 tonunu kaynağından ayrıştıran konuma geldik. Hedefimiz ise 100 tonunu ayrıştırmak. Toplanan çöpü ciddi anlamda ay-

rıştırabilir, bunun getirisini de vatandaşla hissettirebilirsek kaynağında çöp sorununu büyük bir oranda çözmüş olacağız. Bunun için “Mobil Geri Dönüşüm Atık Transfer Araçları” oluşturuyoruz. Yani depozitolu çöp. Vatandaşlarımız, araçlarımıza geri dönüşüme tabi tutacağımız ne kadar malzeme verdiyse, bunu para puan olarak yükleyeceğiz ve bize katkıda bulundukları kadar onlara katkıda bulunacağız.

Bu proje ile sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesinde atıklarımızı kontrol altına almak, gelecek nesillere temiz bir Esenler ve yaşanabilir bir dünya bırakmak için puan-kazanç sistemi ile kaynağında ayrıştırma ile atıkların yönetimini sağlamayı amaçlıyoruz. Bu sistem sayesinde puan-kazanç yöntemiyle Esenlirliler, fırın ve marketlerden temel gıda ihtiyaçlarını karşılaya-

cak, öğrenciler ise puanlarla okul kantinlerinden alışveriş imkânı elde edecek. ESMATİK (Esenler Geri Dönüşüm Otomatı) aracılığı ile 5 okulumuzda bu projemizin benzeri devam ediyor. Esenlirliler bu proje ile ev ekonomisine ve en önemlisi de vatandaşın çevre bilincine katkı sağlayacaklar.

Akıllı Mobil Atık Toplama Projesi Şöyle İşleyecek:

- İlçemizdeki tüm haneler tek tek ziyaret edilerek ambalaj atıklarını (kağıt, karton, plastik, metal, cam şişe, alüminyum kutu vb.) elektrikli ve elektronik ev aletlerini ve bitkisel atık yağlarını diğer atıklara karıştırmadan biriktirmeleri, toplama yapan araçlara puan karşılığı teslim etmeleri konusunda bilgilendirme yapılacaktır.
- IOS ve Android tabanlı telefon kullanıcıları için uygulama yüklenecek. (Uygulamada QR kod ile teslim ettiği atıklardan elde edilen puanları yükleyecek ve uygulamada ne zaman ve ne kadar atık teslim ettiğini görebilecek. Bu uygulama ile ekmek fırınları ve marketlerden alışveriş yapılabilecek.)
- Akıllı telefonu olmayanlar ve öğrenciler için manyetik kart verilecek atık toplama aracına teslim edilen atıklardan elde edilen puanlar bu karta yüklenecek ekmek fırınları ve marketlerden alışveriş yapabilecekler.
- Öğrenciler manyetik kart puanları ile okul kantininden alışveriş yapabilecekler.
- Ambalaj atıklarını atık toplama aracındaki tartı aletine koyarak atık türü seçilecek ve tartım işlemi yapılacaktır.
- Teslim edilen atık miktarına göre ekranda puan görülecek. Akıllı telefondaki uygulama açılacak ve QR kod okutularak yükleme işlemi ya-

pılacaktır. Akıllı telefonu olmayanlar ve öğrenciler manyetik kartlarını okutarak puanlarını yükleyebilecekler.

- Topladığı atığı sokağa indiremeyen yaşlı, hasta ve engelli vatandaşlar için toplama personeli dairelerden tartım ve puan yükleme işlemini kapıda yaparak atıkları alacaktır.
- Ağır elektrik-elektronik atıklar (beyaz eşya, bilgisayar, elektrikli ev aletleri vb.) için uygulama üzerinden veya telefonla bildirerek alınmasını talep edebilecek. Bu tür atıklar adresten puan karşılığında teslim alınabilecek.
- Uygulama içerisindeki haritada alışveriş yapılacak en yakın ekmek fırını, market ve okul kantinleri bulunabilecek.
- Uygulama yüklü olan telefonlara atık toplama aracı sokağa girmeden uygulama üzerinden atıkların hazırlanması konusunda bildirim gönderilecek.

• Bu proje; mevcutta olan belediyemizin ESMATİK (Esenler Geri Dönüşüm Otomatı) Projesi ile entegre edilecek.

• Alışverişte kullanılacak puanların bedeli lisanslı firma tarafından toplanan atıkların geri kazanımı ile karşılanacaktır.

Proje kapsamında eğitimli ve tam donanımlı 40 kişilik bilgilendirme ve faaliyet ekibimiz olacak. Bunun yanı sıra projeyi uygulamak için de; “Atık Toplama Aracı”, “Atık Toplama Yazılımı”, “Android ve IOS Uygulama Dijital Tartı Aleti”, “ESMATİK”, “Manyetik Kart”, “Kiosk QR Kod ve Kart Okuma Terminali” temin edeceğiz.

“Sıfır Atık” alanındaki bu ödüllü projemiz inşallah Sürdürülebilir Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma 2023 Yılı Ulusal Hedefleri ve Ulusal Sıfır Atık Projesi’nin hedeflerine ulaşılmasında da yararlı olacaktır ve aynı zamanda ulusal düzeyde model olacaktır diye umut ediyorum.

SIFIR ATIK İLE ENGELLERİ AŞIYORUZ PROJESİ

Zinnur BÜYÜKGÖZ
Gebze Belediye Başkanı

Gebze Belediyesi olarak ‘çevreci’ adımları atmaktaki kararlılığımız doğrultusunda, ilçemizde önemli hizmetleri hayata geçirmeyi sürdürüyoruz.

Kaynakların verimli kullanılması, atık oluşumunun minimuma düşürülerek ekonomiye kazandırılması amacıyla başlatılan sıfır atık çalışmalarında bir hayli yol almıştık. Kocaeli genelinde ilçeler bazında ilk ‘Sıfır Atık Belgesi’ sahibi olan Gebze Belediyesi; çevreye duyarlı çalış-

malarıyla ambalaj, tekstil, bitkisel atık yağ, elektronik ve pil atıklarını kaynağından toplayarak ekonomiye kazandırıyor.

İlklerin öncüsü olan Gebze Belediyesi, sıfır atık proje uygulamasının önemli bir ayağı olan ve Kocaeli’mi-

zin de ilk “Kompost (organik gübre) Üretim” tesisimizi hizmete açtı.

Pazarlarda oluşan meyve, sebze gibi organik atıklar, ekiplerimiz tarafından kaynağından toplanarak tesisimizde kompost organik gübreye dönüştürülüyor.

Atıkların karbonlaştırıcı talaş beslemesi yapılarak 2 haftalık olgunlaştırma sürecinin tamamlanmasıyla ortaya çıkan organik ürün, belediyemizin park ve bahçeler müdürlüğü seralarında kullanılıyor.

“Atıkların yüzde 40’ı azaldı.”

Bağ, bahçe işlerine meraklı değerli hemşehrilerimize de ücretsiz hediye ettiğimiz kompost gübre; kurduğumuz modern tesiste uzman bir ekip tarafından üretiliyor.

Pazaryerlerinde oluşan atıkların yaklaşık yüzde 40’nın azaltılmasıyla, yıllık 90 bin TL’lik gelir elde ettiğimiz tesisimizi; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın hibe ve teşvikleriyle Gebze’imize kazandırdık. Toprak yapısını iyileştiren, topraktaki nemi tutan, havalanmasını sağlayan, bitkilere besin sağlayan, toksinleri minimize eden kompost üretiminin yapıldığı bu uygulamamız Gebze’imize “Sıfır Atık ile Engelleri Aşıyoruz” çevre ödülünü getirdi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan Ha-

nımefendi’nin elinden aldığımız bu anlamlı ödül, bizi hem gururlandırdı hem de daha motive etti.

Ödül töreninde kompost tesisimiz hakkında bilgi verdiğimiz Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum, 1 milyon TL’lik hibe desteğinin müjdesini de bizimle paylaştı. Kendisine bir kez daha bu anlamlı desteğinden ötürü teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanımızın bu kıymetli ve anlamlı desteğiyle bir kat daha motive olarak, sıfır atık alanında yepyeni yatırımları hayata geçirmek üzere hızla harekete geçtik.

Bu çerçevede, iri hacimli atıkları hammaddeye dönüştürerek enerji sağlayacağımız shredder kırıcı makinesini de yeni tesisimizde en kısa sürede devreye alıyor olacağız. Bizlere desteğini esirgemeyen Çevre ve Şehircilik Bakanımıza, Türkiye Belediyeler Birliğimize ve tüm paydaşlarımıza da bu vesileyle bir kez daha teşekkürlerimi iletiyorum.

Pazar yerlerinde oluşan atıkların yaklaşık yüzde 40’nın azaltılmasıyla, yıllık 90 bin TL’lik gelir elde ettiğimiz tesisimizi; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın hibe ve teşvikleriyle Gebze’imize kazandırdık. Toprak yapısını iyileştiren, topraktaki nemi tutan, havalanmasını sağlayan, bitkilere besin sağlayan, toksinleri minimize eden kompost üretiminin yapıldığı bu uygulamamız Gebze’imize “Sıfır Atık ile Engelleri Aşıyoruz” çevre ödülünü getirdi. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan Hanımefendi’nin elinden aldığımız bu anlamlı ödül, bizi hem gururlandırdı hem de daha motive etti.

ÇEVRECİ BİSİKLET PROJESİ

Alim KARACA
Fethiye Belediye Başkanı

Tüm medeni dünyada kırsal alandan kentsel alana göç bütün hızıyla devam ediyor. İnsan hareketlerini inceleyen vizyoner kurumlar, bu yüzyılın sonunda insanlığın neredeyse tamamına yakınının kentlerde yaşayacağını ifade ediyor.

Daha şimdiden tüm gelişmiş ülkelerde kentsel nüfus yüzde 80'lerin üzerine çıktı. Bu nedenle de kent yönetimleri neredeyse merkezi yönetimlerden çok daha yaşamsal bir işlev görüyor.

Dünya nüfusunun giderek gösterdiği artışa ilaveten kentsel nüfusun hızlı yükselişi sanayileşme, teknolojik gelişmeler ve her geçen gün artış gösteren atık stoku ve daha birçok çevresel etken yerküremizi yeni sorunlarla karşı karşıya bırakmakla kalmıyor, giderek küresel yaşamı

ciddi biçimde tehdit ediyor. Bu tehdit karşısında kent yönetimlerinde sorumluluk yüklenmiş olan biz yerel yöneticiler olarak bir yandan uluslararası ve ulusal tedbirlere ayak uydurma sorumluluğumuzun yanı sıra yerel çözümler bulmak ve üretmek zorunda olduğumuzu da biliyoruz.

Her ne kadar dünyamızda ulus devletler süreci devam ediyor olsa da hiç kuşkusuz artık küresel sorumluluklarımız var. Zira, günümüzde çevreci duyarlılık her ne kadar daha etkili hale geliyor olsa da, "sürdürülebilir kalkınma" adına yine de tahribatın devam ettiğini hepimiz

Toplumsal bilincin ve katılımın artmasıyla “Sıfır Atık” konusunda verimlilik artacaktır.

biliyoruz. Dünyamızda yaşamın sürmesi adına insanlığın uzun tartışmalar sonunda bulduğu en iyi çözüm yine bizim atalarımızın söylediği ve gösterdiği yol olarak gözüküyor. “Herkes kendi evinin önünü süpürürse mahalle temiz olur.” İşte bizde kendi sorumluluk alanımızda yerel sosyolojiye, alışkanlıklara, coğrafi yaşam biçimine, atık türlerine uyan yaratıcı projeler üretmeye çalışıyoruz. Bu konuda teşvik edici, özendirici ve farkındalığı ve duyarlılığı artırıcı proje yarışması için Belediyeler Birliğimizi kutluyor ve Sıfır Atık Fikir ve Proje Yarışması’nda belediyemizi “Çevreci Bisiklet” isimli projemizle ödüle layık gören yetkili kurula teşekkür ediyorum.

Çevreci Bisiklet Projesi

Fethiye Belediyesine ait “Çevreci Bisiklet” isimli proje “Atık Yönetimi” konusunda tasarlanmış bir projedir. Özellikle kâğıt, karton, pet, plastik, metal gibi ambalaj atıklarının yanı sıra elektronik atıkların, atık pillerin, bitkisel atık yağların, madeni atık yağların, tekstil atıklarının, diğer özel ve tehlikeli atıkların kaynağında cinslerine göre toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve geri kazanıma sevk edilmesi konusu kapsamındadır.

Biliyoruz ki halkın içinde olmadığı hiçbir projenin başarıya ulaşması mümkün değildir. Bu nedenle de ilkokullardan başlayarak eğitim çalışmalarımızı özenle sürdürüyoruz. Her yıl ilköğretim 3. ve 4. sınıftaki tüm öğrencilerimize ulaşıyoruz. Ayrıca gönüllü görev alan üniver-

site öğrencilerimizle birlikte kapı kapı dolaşarak hem çevre bilincini hem de atık yönetimi konusundaki “Koruyarak Kullanma” aşamalarını anlatarak katılımı sağlıyoruz. Esnaflarımıza yüz yüze görüşmelerin yanı sıra toplantılar düzenleyerek çevrenin ve doğal kaynaklarımızın korunmasında, israfın önüne geçilmesinde, doğru atığın doğru şekilde geri kazanılmasında aktif rol almaktayız.

Ödüle konu olan projemizde “Sıfır Atık” bilinciyle evlerde, işyerlerinde, halkın ortak kullanım alanlarında ve kamu binalarında ayrıştırılarak biriktirilen ambalaj atıklarının sevkiyatı aşamasında petrol ve türevi akaryakıtlarla çalışan kamyon, kamyonet gibi araçlarla toplanmaktadır. Bu araçların günlük emisyon hacmine ek olarak dünyanın en pahalı petrol fiyatını da eklemek gerekir. Buna ilaveten dünyamızda giderek küresel ısınma ve iklim değişikliğinin azaltılması konusunda araçların temiz yani yenilebilir enerji kaynakları ile çalıştırılması çok büyük önem taşımaktadır. Tüm bu nedenlerle projemizde, ambalaj atıklarının toplanması aşamasında özellikle sahil bandı bölgeleri, trafik yoğunluğunun yaşandığı merkezler ve turistik mahallelerimizde kullanılmak üzere solar panelli ve elektrik şarjlı olacak şekilde gücünü Güneş’ten alacak olan toplama bisikletleri öngörülmüştür.

Sıfır atık biriktirme ekipmanlarından, konutlardan, işletmelerden toplanan atıklar çevreci bisikletler sayesinde sıfır karbon salınımı, gü-rültüsüz araç kullanımı ve neredeyse 8-9 ay güneş gören ilçemizde doğal kaynak kullanımı ile daha pratik ve daha çevreci bir yaklaşımla toplanmaya devam edecektir. Bisiklet üzerindeki uyarıcı “Sıfır Atık” ve benzeri sloganlarla dikkat çekilecektir. Bu sayede yerel hal-

kımız, yerli ve yabancı turistlerimiz dâhil olmak üzere farkındalığı artırıcı olmanın yanında ülkemizde de yaygınlaştırılabilir bir nitelik kazandıracaktır.

Sıfır Atık

Son aylarda yeryüzü cenneti Fethiye’imize yaraşır bir şekilde yine Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğümüzün ihtiyaca ve sokaklardaki mevcut duruma göre tasarladığı, Türkiye’de başka bir örneği olmayan yenilikçi atık üniteleri tasarlamaktadır. “Hiçbir şey yoktan var olmaz, var olan hiçbir şey yok olmaz” evrensel kuralı gereği aslında hiçbir madde atık değildir. Toplumsal bilincin ve katılımın artmasıyla “Sıfır Atık” konusunda verimlilik artacaktır. Ekonomik değere sahip olan atıklar yeni değerini bularak ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Biliyoruz ki bir şeyi sıfırdan üretmek yerine var olan bir şeyden üretim yapmak büyük oranda tasarruf sağlar. Görevlerimiz aslında o kadar da zor değil. Yaşadığımız yere sahip çıkmak için sadece duyarlı bir tüketici olmak yeterli. Sadece tüketmek değil, tükettikten sonra geriye ne bıraktığın yani kazandırdığın ya da kaybettiğin şey önemli. Fethiye’imiz doğal güzellikleri, tarihi dokusu, Göcek, Ölüdeniz, mahallelerimiz ile turistik yapısı, mavi derinlikleri, Çalış, Kuş Cenneti gibi eşsiz mirasları ve özel çevre koruma bölgeleri bulunan korunması gereken önemli bir yer teşkil etmektedir. Bizler de bu amaca hizmet etmek için çalışma arkadaşlarımızla birlikte elimizden geleni yapmaya devam ediyoruz. Türkiye Belediyeler Birliği ödülü bizi yalnız ödüllendirmedi aynı zamanda heyecanlandırmış ve teşvik etmiştir. Bir kez daha teşekkür ediyorum. Ödülle ilgili duyarlılığınız için de dergimize aynı duyularını ifade ediyorum.

DENİZLERDEKİ ATIKLARIN GERİ DÖNÜŞÜME KAZANDIRILMASI VE HAYALET AĞLARIN TEMİZLENMESİ PROJESİ

Necip TOPUZ
Karataş Belediye Başkanı

Denizlerimizde kirliliğin her geçen gün artması sebebi ile kirleticiler doğal yaşamı etkilerken, sofralarımıza kadar ulaşarak insan sağlığını da tehlike altına almaktadır. Özellikle plastik kaynaklı kirleticilerin, mikro düzeylerde denizlerimizde yer alması sebebi ile atıkların su ürünlerini tüketen bizleri de etkilediği gözlemlenmektedir.

Karataş sahillerinde gözlemlenen kirlenmelerin büyük bir kısmının akıntılar yolu ile gelen yabancı menşeli (Güney Kıbrıs, İsrail, Lübnan, Mısır, Rusya, Suriye) atıklardan olduğu da gözlenmiştir.

Akdeniz’de Adana-Karataş sınırları içerisinde dökülen Seyhan ve Ceyhan Nehirleri üzerinde yapılan araştırmalarda, Akdeniz’in plastik kirliliği bakımından en çok atık bırakan nehirleri olduğu tespit edilmiştir. Ceyhan Nehrinin mikro plastik kirliliği bakımından denize döküldüğü Karataş sınırlarının Akdeniz’in mikro plastik bakımından en kirliliği noktası olduğu da bu araştırmalar neticesinde anlaşılmıştır. Araştırmaya göre 5,109 ton atık Ceyhan Nehrinden, 3,465 ton atık ise Seyhan Nehrinden Akdeniz’e ulaşmaktadır. Yapılan başka bir araştırma da ise Karataş kıyılarında günlük olarak km başına 31,3 kg plastik atıkla sahillerimizin kirlendiği tespit edilmiştir. Bölgemizde yer alan kirlenmenin kaynakları arasında Ceyhan ve Seyhan Nehirlerinin taşıdığı makro ve mikro plastikler ile birlikte balıkçılık faaliyetleri, tarımsal faaliyetler, kentsel ve endüstriyel faaliyetler, sahilleri kullanan vatandaşlarımız kaynaklı kirlenmeler ve akıntılar yolu ile gelen yabancı kaynaklı atıklar bulunmaktadır.

Karataş sahillerinde gözlemlenen kirlenmelerin büyük bir kısmının

akıntılar yolu ile gelen yabancı menşeli (Güney Kıbrıs, İsrail, Lübnan, Mısır, Rusya, Suriye) atıklardan olduğu da gözlenmiştir. Kirlenmeler, bulunduğu bölgedeki atıklar canlı popülasyonunun yaşamını ciddi düzeyde etkilemektedir. Bu etkilerin kontrol altına alınması yönünde tehditlerin değerlendirilerek gerekli önlemlerin alınması elzem olmuştur. Özellikle üç tarafı denizler ile çevrili olan ülkemizde 70 km sahil bandına sahip olan Karataş, bu kirlilikten fazlasıyla nasibini almaktadır.

Denizlerdeki Atıkların Geri Dönüşüme Kazandırılması ve Hayalet Ağların Temizlenmesi Projesi

Artan kirlilik ile mücadele çalışmaları kapsamında sahillerimizde kullanabileceğimiz yüksek araç ve donanım sıkıntısı bulunması sebebi ile temizlik çalışmaları sahillerimizde bölgesel olarak yapılabilmektedir. Özellikle geniş kumsallarımızda akıntılar yolu ile gelen atıkların temizliği konusunda kurumumuz da büyük zorluk çekilmektedir. Sahillerimizde gördüğümüz bu atıkların temizlenmesi hususunda kaynağın denizlerde olduğu düşünülerek çözümler aranmıştır. Denizin geçişe müsaade etmediği noktalarda personelimiz atıkları su içerisinde çıkararak kirlilik için mücadele gerçekleştirmektedir. Bu kirliliklerin önüne geçmek amacı ile sahillerde gerçekleşen çalışmalara alternatif olarak hazırladığımız Denizlerdeki Atıkların Geri Dönüşüme Kazandırılması ve Hayalet Ağların Temizlenmesi projemiz ile deniz çöplerinin temizlenmesi çalışmalarına çözüm oluşturmayı hedefledik. Projemiz ile bölgede balıkçılarımızın av operasyonu sırasında denizden çıkardıkları atık malzemelerin geri dönüşüme kazandırılması ile denizlerin ve kıyıların temizlenmesi ve öneri-

len projeye destek veren balıkçıların getirdikleri atık kilogramı başına desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bölgedeki balık popülasyonunun en önemli yumurtalama ve barınma noktalarında biriken terk edilmiş ağların temizlenerek hayalet avcılığın önlenmesi, denizlerdeki tür çeşitliliğinin tekrar artması, denizlerimizde insan kaynaklı atıklar ile oluşan kirliliğin bertaraf edilerek ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu çalışma sürdürülebilir balıkçılığı destekleyeceği gibi denizlerdeki atıkların toplanması ve geri dönüşüme kazandırılması ile toplumsal duyarlılığın önüne çıkılarak yöre halkı ve balıkçılarda farkındalık yaratacaktır.

400 Balıkçı Projede Yer Alacak

Projenin Karataş’ta faaliyet gösteren yaklaşık 400 balıkçı teknesi ile gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Denizlerde oluşan kirliliklerin balıkçılarımızı ne kadar etkilediği ağlarında çıkan atıklarda görülmektedir. Bunu değerlendirerek hazırladığımız projemiz karadaki temizlik faaliyetlerine alternatif olacağına inandığımız bu çalışmada en büyük avantaj ekstradan bir donanıma, farklı bir personel ve iş gücüne ihtiyaç duyulmamasıdır. Proje ile birlikte zaman içerisinde balıkçılarımızın av operasyonu sırasında ağlarında ve motor gücünde oluşan atıklar kaynaklı baskının da azaltılacağını öngörmekteyiz. Projemizin gerçekleşmesi yönünde yaptığımız başvuruyu değerlendirerek ödüle layık gören Cumhurbaşkanımızın eşi Sayın Emine Erdoğan Hanımefendiye, Çevre ve Şehircilik Bakanımız Murat Kurum’a Türkiye Belediyeler Birliği Başkanımız Sayın Fatma Şahin’e teşekkürlerimizi sunuyor, projemizin sadece ilçemize değil tüm kıyı illerine örnek olmasını temenni ediyorum.

ASFALT ÜRETİMİNDE ATIK MADDELERİN KULLANIMI

Dr. Mahmut UÇAR
Yakutiye Belediye Başkanı

Yakutiye ilçesi sınırlarında oluşacak ömrünü tamamlamış lastikler, asfalt katkı maddesi olarak kullanılırken, tarımsal atıklar ise asfalt üretim tesisinin enerjisinin sağlanmasında kullanılacak. Tarım ve bahçe atıkları ile oluşturulacaklar pelet üretim tesisinde, pelet yakıtına çevrilecek.

Sıfır Atık Fikir ve Proje Yarışmasının çağrısını aldığımızda ilgili birimlerde çalışan teknik personellerimizle istişare ve beyin fırtınası toplantıları yaptık ve ilçemizde hangi tür atıklardan oluşan krizin fırsata çevrilebileceğini tartıştık. Oto sanayi bölgelelerinin ve oto lastiği satış noktalarının

büyük çoğunluğunun ilçemiz sınırlarında bulunması dolayısıyla şehirlerimizde oluşan ömrünü tamamlamış lastiklerin Belediyemizce bertaraf edilmesi hususunda bir çalışma yapılabileceği fikrinden yola çıktık. Ömrünü tamamlamış lastikler bilindiği üzere aktif karbon üretiminde,

granül üretiminde ve petrol ürünleri üretiminde olmak üzere çeşitli alanlarda geri kazanımı olan atıklardır. Bu bağlamda belediyemize ait olan ve 100 ton/saat kapasiteli asfalt plantimizde hali hazırda %0,5 asfalt katkı maddesi kullanılmakta. Biz de atık lastiklerimizi asfalt katkı mad-

Ömrünü tamamlamış lastikler bilindiği üzere aktif karbon üretiminde, granül üretiminde ve petrol ürünleri üretiminde olmak üzere çeşitli alanlarda geri kazanımı olan atıklardır. Bu bağlamda Belediyemize ait olan ve 100 ton/ saat kapasiteli asfalt plantimizde hali hazırda %0,5 asfalt katkı maddesi kullanılmakta. Biz de atık lastiklerimizi asfalt katkı maddesi olarak kullanmayı amaçladık.

desi olarak kullanmayı amaçladık. Bu sayede hem katkı maddesi oranımız azalacak hem üretilen asfaltın kalitesi yükselecek hem de sera gazı emisyonlarına doğrudan etki eden bir atık türünün çevreye zarar vermeden ekonomiye geri kazanımı sağlanmış olacaktı. Daha sonra “Asfalt plantimizin enerji kaynağını da atıklardan sağlayabilir miyiz?” sorusunun ilhamı ile tarım ve bahçe atıklarının pelet yakıtına çevirerek bu yakıt ile tesisi çalıştırabileceğimizi gördük. Asfalt üretimini çevre dostu, en az sera gazı salınımı, çevreye en az zarar ve karşılığında en fazla fayda ilkeleri ışığında birbirleriyle bağdaşık kompleks tesislerin bir araya getirilmesi ile şekillendirdik. Projenin faaliyete geçmesi ile birlikte hali hazırda külfet olan kalemler (atık toplama, bertaraf, iş gücü kaybı, enerji sarfiyatı, sera gazı salınımı gibi) çevresel ve maddi kazanıma çevrilmiş olacak.

Almış olduğumuz ödül bizleri sevindirmiştir. Başta sıfır atık konusunda bizlere cesaret veren ve ufkumuzu açan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve kıymetli eşleri Emine Erdoğan Hanımefendiye, desteği ile her daim yanımızda

olan Çevre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Murat Kurum’a ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum. Her alanda olduğu gibi çevre hizmetlerinde de Yakutiye’mizi layık olduğu seviyeye getirmeye kararlıyız. Gelecek nesillere bırakabileceğimiz en kıymetli hazine temiz bir çevredir.

Hazırlıklar Tamam

Sıfır atık yönetim sisteminin Yakutiye ilçesinin genelinde kurulması için prosedür ve proje işlemleri tamamlanmış dosyalarımız Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmuş bulunmaktadır. İhale çalışmalarının ardından “ayrı toplama, geri dönüştürme, eğitim ve farkındalık” çalışmalarına hızlı bir şekilde başlanacaktır.

Yakutiye Belediyesi olarak hedefimiz ambalaj atıkları, bitkisel atık yağlar, atık piller, elektrikli/elektronik atıklar, atık lastikler, tarımsal atıklar ve bunun gibi tüm atık türlerini kaynağında ayrı toplayarak ekonomiye geri kazandırılması bağlamında Türkiye’de örnek belediyelerden birisi olabilmek. Bu bağlamda ödüle layık görülen projemiz gibi farklı projelerimiz ve düşüncelerimiz bulunmaktadır. Sıfır Atık Projesinin 2023 hedeflerine ilçemiz özelinde en kısa sürede ulaşmak gayesi ile ilgili birimlerimiz ve Çevre Mühendislerimizle beraber AR-GE faaliyetlerimiz sürekli devam edecektir.

Ödüle layık görülen, “Asfalt Üretiminde Atık Maddelerin Kullanımı” projemiz Erzurum’a, Yakutiye’imize ve hemşehrilerimize hayırlı ve uğurlu olsun. Almış olduğumuz bu ödülü gece gündüz demeden Yakutiyeli hemşehrilerimize hizmet götürme gayreti içerisinde olan Yakutiye Belediyemizin fedakar çalışanlarına armağan ediyor, kendilerine yürekten teşekkür ediyorum.

AB PROJELERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

Ali Esener ESENBOĞA
TBB/ Proje ve Finans Uzmanı

Tolga KUTLU
TBB/ Proje ve Finans Uzmanı

Sürdürülebilirlik kavramının birçok tanımı bulunmakla birlikte, genel kabul gören tanımı bugün gerçekleştirilen ve bugünün kaynakları ile yürütülen faaliyetlerin, gelecekteki kuşakların kaynaklarını, ihtiyaçlarını, hayat standartlarını ve refahını etkilemeyecek şekilde gerçekleştirilmesidir. Bununla birlikte sürdürülebilirlik, bir eylemin devam ettirilebilme kapasitesini göstermektedir.

Sürdürülebilirlik kavramı, başta devlet yönetimi olmak üzere bütün yönetim düzeylerinde, kalkınma amaçlı politika ve eylemlerin ön şartı olmaya başlamıştır. Geçmişin üretim ve tüketim yöntemleri, kaynakların verimsiz kullanımına ve hızla tükenmesine, doğadaki tüm canlıların sağlığının ve düzeninin olumsuz yönde etkilenmesine yol açmıştır. 1970'lerin başından itibaren ulusal ve uluslararası ölçekte birçok kurum ve kuruluş, iklim değişikliği ve çevresel sorunlar başta olmak üzere yüzleşilen ekonomik ve toplumsal sorunlara çözüm üretmek adına politika oluşturmaya başlamışlardır. Politika üreticilerin başında ise toplantıların eksenlerini küresel sorunlara doğru yönlendiren Birleşmiş Milletler gelmiştir. Bu bağlamda yasal düzenlemeler yapılması ve işbirlikleri ile kapsayıcı programlar ve projeler üretme çalışmaları hız kazanmıştır.

Avrupa, kentleşmenin ve yerel yönetim yapılarının standartlarını çok önceleri belirlemiş bir kıta olarak sürdürülebilir kalkınmayı da büyük bir ciddiyetle kurumlarına entegre etmiştir. Avrupa Birliği, geliştirdiği finansman programlarında sürdürülebilirlik kavramına özel önem atfetmekte ve AB mali yardımlarına ulaşmak isteyen tüm kurum ve kuruluşlardan sürdürülebilir bir proje yaklaşımı talep etmektedir.

AB mali yardımları, belediyelerimizin sıkça başvurduğu bir finansman yöntemidir. Nitekim, hibe programlarında başarıya ulaşmak için önemli bir puan değerine sahip olan sürdürülebilirlik başlığının doğru anlaşılması ve doldurulması gerekir.

Sürdürülebilirlik Kavramı ve İlkeleri

Sürdürülebilirlik kavramı, sürdürülebilir kalkınmanın 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komis-

yonu'na hazırlanan Brundtland Raporu veya Ortak Geleceğimiz olarak da bilinen Raporda tanımlanması ile dünya gündeminde yer almaya başlamıştır. Raporun 27. maddesinde sürdürülebilir kalkınma; "Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma" olarak tanımlanmıştır. Aynı raporda sürdürülebilir kalkınma değişim ile ilişkilendirilmiş; kaynak kullanımı, yatırımların yönü ve teknolojik gelişme ile kurumsal değişimin bütününe, bir değişim süreci olduğu ifade edilmiştir. Tüm bu olgular, birbirleri ile uyum içinde insanların ihtiyaçlarını karşılama ve gelecek hedeflerinin gerçekleştirilmesi yolunda bugünkü ve gelecekteki potansiyellerin gelişmesini sağlamaktadır (*World Commission on Environment and Development, 1987*). Ayrıca rapor, büyüme ve gelişmede ekonomi ile birlikte toplum ve çevre olgularının da göz önünde bulundurulmasının önemini vurgulamaktadır. Öyleyse sürdürülebilirliğin; ekonomik, toplumsal ve çevresel olmak üzere üç temel unsuru bulunduğu, bu üç temel unsur arasındaki denge ve uyumun sağlanmasının sürdürülebilirliğin özünü oluşturduğu söylenebilir. (*Silvius & Schipper, 2014*).

Sürdürülebilirlik kavramını daha iyi anlamak üzere çeşitli makaleler ile araştırmalarda öne çıkarılan ve sürdürülebilirliğin dokuz ilkesi olarak tanımlanan bütünsel yaklaşım, uzun dönemlik olma, büyük ölçekli olma, katılım, değerler ve etiklere bağlı kalma, açıklık, hesap verilebilirlik, risk azaltma ve paydaş çıkarları, başlıklarından da kısaca bahsetmek faydalı olacaktır (*Goecknecht & Silvius, 2012*). Bu ilkeler AB projelerinin yazımında ve proje sorunu ile çözümünün savunulmasında bir mantık iskelesi oluşturmaktadır.

Avrupa, kentleşmenin ve yerel yönetim yapılarının standartlarını çok önceleri belirlemiş bir kıta olarak sürdürülebilir kalkınmayı da büyük bir ciddiyetle kurumlarına entegre etmiştir. Avrupa Birliği, geliştirdiği finansman programlarında sürdürülebilirlik kavramına özel önem atfetmekte ve AB mali yardımlarına ulaşmak isteyen tüm kurum ve kuruluşlardan sürdürülebilir bir proje yaklaşımı talep etmektedir.

Bütünsel Yaklaşım (Toplumsal, Çevresel ve Ekonomik Denge İlkesi)

Bilindiği üzere sürdürülebilirlik, toplumsal, çevresel ve ekonomik çıkarların birbirleri ile uyumlu hale getirilmesi ve aralarında bir dengenin oluşturulmasıdır (*Elkington, 1998*). Öyle ki, toplumda gündem olan bir sorunu çözmek amacıyla tasarlanan projenin veya üretilen politikaların olumsuz mali ve çevresel etkilerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Toplumda etki yaratan bir sorunu çözme niyeti ile üretilen projelerin, çevresel veya ekonomik etkilerinin dikkate alınmaması, bir denge veya uyumun sağlanamaması ilerleyen dönemlerde projede öngörülme- yen sorunların ortaya çıkmasına, zaman ve kaynağın boşa harcanmasına sebep olabilir.

Uzun Dönemlik Olma

Sürdürülebilirlik hem kısa dönem hem de uzun dönem hedeflere yönelmeyi ve dönemsel hedeflere eş zamanlı odaklanmayı gerektirmektedir (World Commission on Environment and Development, 1987). Uzun dönemlilik ilkesi bağlamında günü kurtarmaya yönelik, kaynakların bugünkü durumunu göz önünde bulunduran ve sadece günün ihtiyaçlarını gidermeyi hedefleyen faaliyetler sürdürülebilirlik kavramı ile uyumamaktadır. Proje yönetiminin doğası gereği, projeler kısa dönemli organizasyonlar olarak değerlendirildiğinden genellikle projenin yaşam döngüsünü oluşturan kısa dönemli hedeflere odaklanma eğilimi vardır. Fakat sürdürülebilir proje yönetimi; sadece projenin yaşam döngüsünü değil, projenin sahip olduğu varlıkların ve bu varlıklar ile üretilen ürün veya çıktıların da yaşam döngüsünü dikkate alır (Silvius, 2017). Sürdürülebilir proje yönetimi; bir projenin kaynaklarını, süreçlerini, getirilerini

ve etkilerini birlikte değerlendirme olarak tanımlanmaktadır (Silvius & Schipper, 2014). Proje ile birlikte oluşturulan kuruluşlar, sistemler veya planlar uzun dönem hizmet edecek şekilde tasarlanmalıdır. Bu bağlamda proje çıktılarının süreklilik arz etmesi gerekir.

Büyük Ölçekli Olma

Sürdürülebilirliğin bir diğer ilkesi de faaliyetlerin yerel ve küresel çapta amaçlara yönelmesi gerekliliğidir (Hurrell & Kingsbury, 1992). Bunun yanı sıra, mekânsal ölçek sürdürülebilirliğin değerlendirilmesindeki en önemli ölçütlerdendir. Mekânsal ölçek materyal, yapı ve kentsel gelişim seviyelerinden başlayarak; bölgesel, ulusal, AB gibi uluslararası örgütlenmeler ve küresel ölçek seviyelerini içermektedir. En düşük seviyelerde kurgulanacak projelerin ilişkili olduğu diğer üst ölçeklerdeki hedefler ile sağlam ilişkiler kurması önemlidir (Edum-Fotwe & Price, 2009). Proje yönetiminde belirli ölçekteki bir alan için gerçekleştirilmesi hedeflenen faaliyetlerin

etkilerinin ve çıktılarının sadece belirlenen alan özelinde değerlendirilmemesi gerekmektedir. Projeler, iklim ve kentleşme konuları başta olmak üzere küresel politikalara önemli katkılar sunmalıdır. Örneğin, yerel düzeyde gerçekleştirilen bir iklim projesi, küresel düzeyde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine hizmet etmektedir.

Etik ve Değerlere Bağlılık

IPMI (International Project Management Institute) tarafından yayınlanan etik yasasına göre proje yönetiminin en önemli etik kuralları ve değerleri; sorumluluk, saygı, eşitlik ve dürüstlük olarak tanımlanmıştır. Projelerin her aşamasında yukarıda sayılan ve diğer evrensel etik kurallara ve değerlere sadık kalarak hareket edilmesi gerekmektedir (Mishra, Dangayach, & Mittal, 2011). AB projelerinin yürütümünde ve özellikle ihale süreçlerinde bir takım etik kuralların takibi de gerekmektedir.

Açıklık ve Hesap Verilebilirlik

Açıklık ilkesi herhangi bir kuruluşun; politikaları, kararları ve eylemlerinin toplumsal ve çevresel etkileri de dâhil olmak üzere her yönüyle erişilebilir olması demektir. Bu ilke; kuruluşun paydaşlarına zamanında ve doğru bilgiler sunarak, paydaşların eylemlerini değerlendirmesi ve olası sorunları belirleyebilmesini vurgulamaktadır. Açıklık ilkesinin tamamlayıcısı olan hesap verilebilirlik ise kuruluşun veya yetkililerin söz konusu politikaları, kararları ve eylemleri ile bunların toplum ve çevre üzerindeki etkilerinden dolayı sorumlu tutulabilmesi olarak tanımlanmaktadır (International Organization for Standardization, 2010), (Silvius A, 2017). Avrupa Birliği projelerinde faaliyet harcamalarının hesap verilebilir süreçleri takip etmesi bir zorunluluktur.

Katılım

ISO 26000 rehberine göre, eylemler öncesi proje paydaşları ile görüşmeler gerçekleştirilmesi sürdürülebilirliğin temel ilkeleri arasında sayılmıştır. Paydaş katılımı; projenin veya eylemin birer ortakları olarak sorunları tespit eden ve bunlara yönelik olası çözümleri tasarlayan, uygulanması için iş birliği yapan, denetleyen ve çıktıları değerlendiren tüm paydaşlar arasındaki diyalog ve en nihayetinde bir fikir birliği sürecidir (*Goedknegt & Silvius, 2012*). Katılımcı kavramı ise; projeye seçili ölçeklerde doğrudan veya dolaylı olarak dahil olan ve hayatı, çevresi ve işleri proje kapsamında etkilenecek bireyler ve grupları tanımlamaktadır. Yukarıda belirtilen tanımlamalara göre; karar alan, kararları yürüten ve bunlardan etkilenen olmak üzere üç ana katılımcı sınıflandırması bulunmaktadır (*Edum-Fotwe & Price, 2009*). Projeyi yöneten, hibe sağlayan veya mali açıdan destek olan paydaşlar kadar, projenin çıktılarından faydalanan ve etkilenecek vatandaşlar ile sektör temsilcilerinin her aşamada katılımı ve katkıları proje kalitesini arttıracak gibi projenin sahiplenmesi ve devamlılığı açısından önem arz etmektedir.

Risk Azaltma

Risk kısaca, gerçekleştirilmek istenen hedeflerin belirsiz olay veya olaylar örgüsünün ortaya çıkması ile etkilenebilmesidir. Program ve projeler gibi geçici olarak kabul edilen kuruluş/oluşumlar dâhil olmak üzere tüm kuruluşlar, hedeflerini gerçekleştirme sürecinde belirsiz olaylarla karşı karşıya kalabilmektedir. Proje sürdürülebilirliği, geleneksel olarak en çok göz önünde bulundurulmuş ekonomik riskler kadar; çevresel, toplumsal ve uzun dönemli riskler ile bunların olası etkilerini değerlendirir ve proje çık-

tılarının mümkün olduğunca risklerden arındırılmasını amaçlar (*Silvius, 2016a, 2016b*).

Paydaşların Çıkarlarını Gözetme

Paydaşların çıkarlarını gözetme ilkesi bir program veya projeye özellikle maddi destek veren veya proje sonucunda fayda sağlayacak paydaşların çıkarlarını gözetmek değildir. Paydaş çıkarlarının gözetimi, bütünsel bir bakış açısı ile projeden etkilenecek olan, doğrudan veya dolaylı katılım sağlayan tüm düzeylerdeki paydaşların, daha da fazlası henüz var olmayan gelecek kuşakların ve doğayı /çevreyi de bir paydaş olarak kabul ederek, tüm paydaşların çıkarlarını eşit ve dengeli bir şekilde gözetmektedir.

Atık ve İsrafı Azaltma

Sürdürülebilirliğin diğer bir önemli ilkesi atığın ve israfın en aza indirgenmesidir. Atıklar, kullanılan malzemeler veya faaliyet sonucunda ortaya çıkan tüm somut şeyler olabileceği gibi, gereksiz bürokratik süreçler, iletişim eksikliği, tamamlanmayan testler, gecikmeler ve uygun olmayan ürünler de soyut birer atık olarak değerlendirilmektedir (*Maltzman & Shirley, 2013*). Ayrıca başarısız projelerde bir tür israf veya atık olarak görülmektedir. Bu sebeple kuruluşlar projelerinden enerji, kaynak ve malzeme atığını veya israfını önlemek adına dersler çıkartmalıdır (*Silvius, Kampinga, Paniagua, & Mooi, 2017*).

Sürdürülebilir Proje Yönetimi

Uzun vadede başarılı projeler üretme ve uygulayabilmenin temel şartlarından biri de projelerin “sürdürülebilir” niteliğe sahip olmalarıdır. En temel hali ile proje sürdürülebilirliği, belirli zaman aralığı içinde yürütülen projelerin, tüm fayda ve çıktıla-

rının projenin tamamlanmasından ve proje için sağlanan başta hibe, fon vb. desteklerin son bulmasından sonra dahi etkilerinin devam ettirilebilmesidir (*hibeinfo.com*).

Geleneksel proje yönetiminin karar alma aşamasında göz önünde bulundurulmuş üç temel unsur; zaman, maliyet ve kalite olarak belirlenmiştir. Fakat sürdürülebilir proje yönetiminde proje yöneticileri karar alma sürecinin tüm aşamalarında sürdürülebilirlik olgusunu yaygın bir şekilde ve öncelikli olarak göz önüne almalıdır (*Silvius, Kampinga, Paniagua, & Mooi, 2017*). Ayrıca sürdürülebilirlik için sorumluluk üstlenmek, proje yöneticileri için düşünme biçiminde değişiklik anlamına da gelmektedir (*Silvius & Schipper, 2014*). Sürdürülebilirlik; çıktı kalitesini geliştirme, üretkenliği ve karlılığı artırma, maliyeti azaltma gibi özellikleri ile proje değerinin artmasına da katkı sunmaktadır (*Zainul-Abidin, 2007*).

Sürdürülebilirliğin diğer bir önemli ilkesi atığın ve israfın en aza indirgenmesidir. Atıklar, kullanılan malzemeler veya faaliyet sonucunda ortaya çıkan tüm somut şeyler olabileceği gibi, gereksiz bürokratik süreçler, iletişim eksikliği, tamamlanmayan testler, gecikmeler ve uygun olmayan ürünler de soyut birer atık olarak değerlendirilmektedir.

Hibe rehberinde aranan dört temel sürdürülebilirlik analizlerinden biri olan “Ekonomik Sürdürülebilirlik” başlığı altında, projeye sağlanan fon veya hibenin sonlandırılmasından sonra faaliyetlerin nasıl devam ettirileceğinin finansal açıdan değerlendirilmesi beklenmektedir.

Sürdürülebilir proje yönetiminde göz önünde bulundurulması ve dikkat edilmesi gereken önemli unsurlar arasında; projenin çevresel ve karbon ayak izi, proje için kullanılacak olan enerji ve sürdürülebilir kaynakların kullanılması yer alır. Bunun yanı sıra proje sonucunda üretilecek atık türleri ve miktarlarının göz önünde bulundurulması da önem arz etmektedir.

AB Projelerinde Sürdürülebilirlik Değerlendirilmesi

AB mali yardımlarını ilgili kurum ve kuruluşlara şeffaf bir rekabet amacıyla ulaştırmak için oluşturulan hibe programlarında, proje başvuru formlarının doldurulması gerekmektedir. Proje tekliflerini değerlendiren komite tarafından, ilgili formlar üzerinden proje tekliflerinin kabulünü etkileyen sürdürülebilirlik puanlaması yapılmaktadır. Genellikle hibe çağrılarında faaliyetin sürdürülebilirliği başlığı altındaki değerlendirme, toplam değerlendirme içerisinde yüzde 20’lik kısmı oluşturmaktadır. Puanlamada; he-

def gruplar üzerindeki somut etki, sonuçların mali sürdürülebilirliği, sonuçların kurumsal sürdürülebilirliği ve yerel sahiplenme, yasal sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik açılarından değerlendirme yapılmaktadır.

Ekonomik Sürdürülebilirlik

Hibe rehberinde aranan dört temel sürdürülebilirlik analizlerinden biri olan “Ekonomik Sürdürülebilirlik” başlığı altında, projeye sağlanan fon veya hibenin sonlandırılmasından sonra faaliyetlerin nasıl devam ettirileceğinin finansal açıdan değerlendirilmesi beklenmektedir. Projenin uygulanmasında faydalı olacak finans kaynaklarının net bir şekilde ifade edilmesi ve bu finans kaynaklarının sürdürülebilir niteliğe sahip olması, projenin sağlam bir temele oturtulması açısından kilit öneme sahiptir. Ayrıca proje veya programlar; yerel, bölgesel, ulusal ölçekler başta olmak üzere küresel anlamda da ekonomik faydalar sağlamalıdır. Bu başlık altında ayrıca, proje sonucunun donör kuruluşun desteği sona erdikten sonra devam edeceğini ortaya koyan bir yaklaşım sunulmalıdır. Belediyenin proje yazım ve yönetim kapasitesinin geliştiğine vurgu yapılarak yeni finansman programlarına odaklanılacağı da bu bölümde vurgulanabilir.

Kurumsal Sürdürülebilirlik

AB projelerinin hibe rehberinde projelerin kurumsal anlamda sürdürülebilir olması beklenmekte ve bu çerçevede iki temel soruya yanıt aramaktadır. Bunlar; proje bitiminden sonra var olan veya oluşturulacak yapılar faaliyetin devamlılığını sağlayabilecek kapasitede olup olmadığı ve proje faaliyetlerinin yerelde nasıl sahipleneceğidir. Kurumsal sürdürülebilirliğin tamamlayıcı ölçütlerinden olan yerelde sahiplenme ise, öncelikle uygulayıcı belediyenin, paydaş kurumların ve

vatandaşların projeyi benimsemesi ve sahiplenmesi anlamı taşımaktadır.

AB hibe programları tarafından aranan kurumsal sürdürülebilirlik argümanları projenin devamlılığı açısından kilit öneme sahip gerekliliklerdir. Projenin yürütümü esnasında kurumsal bir tecrübenin elde edilmesi ve yönetim kapasitesinin de geliştirilmesi her projenin temel amaçları arasındadır. Bu başlık altında projenin belediyeye AB hibesi yazım ve yönetim tecrübesi kazandırdığına vurgu yapılabilir. Ayrıca proje süresince hedeflenen temel amaca ulaşma arzusu ile yapılanırlan sistemlerin proje sonunda belediyeye kazandırılacağı savunulmalıdır. Örneğin proje ile birlikte kariyer danışma merkezi kuruluyorsa, bu merkezin proje sonunda belediyenin hizmet yapısı içerisinde konumlandırılması beklenmektedir.

Yasal Sürdürülebilirlik

Kurumsal sürdürülebilirlik kavramı ile doğrudan ilişkili olan ve birbirlerini tamamlayan bir diğer önemli ölçüt ise yasal sürdürülebilirliktir.

AB projelerinin hibe rehberinde projelerin kurumsal anlamda sürdürülebilir olması beklenmekte ve bu çerçevede iki temel soruya yanıt aramaktadır. Bunlar; proje bitiminden sonra var olan veya oluşturulacak yapılar faaliyetin devamlılığını sağlayabilecek kapasitede olup olmadığı ve proje faaliyetlerinin yerelde nasıl sahipleneceğidir.

Değerlendirme bölümünün bu kısmında projelerin uygulanabilirliği, yapılacak faaliyetlerin yapısal anlamda ne gibi etkilerinin olacağı sorgulanmaktadır. Öyleyse bu bölümde projenin; yasama, yasaların yürütülmesi ve yöntemlerin gelişimi açısından katkısının olup olamayacağı değerlendirilmektedir. Diğer bir ifadeyle, proje ile çözümü hedeflenen sorunların tekrar etmemesi için yasal zeminin oluşturulabilmesi gerekmektedir. Eğer projeye uygun yasal düzenlemeler mevcut değilse, projeler gerek duyulan yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için teşvik edici olmalı, katkı sağlamalı veya itici güç olmalıdır. Belediye örneğinde yasal sürdürülebilirlik politika gelişmesine destek olmakla beraber; belediye meclisinin projeye destek veya devam ettirme kararı alması ile de savunulabilir.

Çevresel Sürdürülebilirlik

Uygulanması planlanan proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerin çevreye/doğaya olası olumlu veya olumsuz etkilerinin hesaba katılması ve bunların açıkça belirtilmesi, projenin sürdürülebilirliğini belirleyen en önemli ölçütlerdendir. Hibe rehberinin sürdürülebilirlik puanlamasının bu başlığı altında projenin çevresel etkileri değerlendirilmektedir. Bu bağlamda faaliyetlerin çevresel etkileri kapsamlı bir şekilde değerlendirilmeli, olası tüm etkiler açıkça belirtilmelidir.

Sonuç

Başta iklim değişikliği olmak üzere günümüzün ve geleceğimizin en büyük sorunlarına çözüm üretme yolunda, proje yönetimi ve uygulamalarında sürdürülebilirlik kavramının ve ilkelerinin göz önünde bulundurulması önem arz etmektedir. Yerelde proje ve programların, sürdürülebilirlik ilkeleri temelinde inşa edilmesi ve uygulanması kalıcı çö-

zümler sağlamak ve küresel sorunlar ile mücadele açısından kilit rol oynamaktadır. Proje yönetiminin yanı sıra sürdürülebilirlik ilkelerinin, başta kurumsal yönetim olmak üzere hayatın tüm alanlarında göz önünde bulundurulması ve uygulamaya geçirilmesi, bireyler, kuruluşlar ve kentler olarak daha dirençli olmamıza katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

Edum-Fotwe, F., & Price, A. (2009). A Social Ontology for Appraising Sustainability of Construction Projects and Developments. *International Journal of Project Management*, 313-322.

Elkington, J. (1998). Partnerships from Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. *Environmental Management Quality*, 37-51.

Goedknegt, D., & Silvius, G. (2012). The Implementation of Sustainability Principles in Project Management. 26th IPMA World Congress, Greece, (s. 875-882).

<http://hibeinfo.com/surdurulebilirlik-nedir/>. (tarih yok). hibeinfo. adresinden alındı

Hurrell, A., & Kingsbury, B. (1992). *The International Politics of the Environment: Actors and Institutions*. Oxford: Clarendon Press.

Maltzman, R., & Shirley, D. (2013). Project Manager as a pivot point for implementing sustainability in an enterprise. G. Silvius, & J. Tharp içinde, *Sustainability Integration for Effective Project Management*. IGI Global Publishing.

Mishra, P., Dangayach, G., & Mittal, M. (2011). An Ethical Approach Towards Sustainable Project Success. *International Conference on Asia Pacific Business Innovation & Technology Management*.

Office of the Government Commerce. (2010). *Management of Risk: Guidance for Practitioners*. Norwich.

Silvius, A., & Schipper, R. (2014). Sustainability in Project Management: A Literature Review and Impact Analysis. *Social Bus*, 4(1).

Silvius, A., Kampinga, M., Paniagua, S., & Mooi, H. (2017). Considering Sustainability in Project Management Decision Making; An investigation using Q-methodology. *International Journal of Project Management*, 35(6), 1133-1150.

Silvius, G. (2016b). Sustainability as a competence of project managers. *PM World Journal*, V(IX), 1-13.

Silvius, G. (2016a). Integrating Sustainability Into Project Risk Management. S. Bodea, A. Purnus, M. Huemann, M. Hajdu, & (Eds.) içinde, *Managing Project Risks for Competitive Advantage in Changing Business Environments*. IGI Global.

Standardization, I. O. (2010). *ISO 26000. Guidance on Social Responsibility*. Geneva.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. T.C. Dışişleri Bakanlığı. 2020 tarihinde T.C. Dışişleri Bakanlığı Web Sitesi: <http://www.mfa.gov.tr/surdurulebilir-kalkinma.tr.mfa> adresinden alındı

World Commission on Environment and Development. (1987). *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press.

Zainul-Abidin, N. ... (2007). Revolutionize Value Management: A Mode Towards Sustainability. *International Journal of Project Management*, 2, 275-282.

Kurumsal sürdürülebilirlik kavramı ile doğrudan ilişkili olan ve birbirlerini tamamlayan bir diğer önemli ölçüt ise yasal sürdürülebilirliktir. Değerlendirme bölümünün bu kısmında projelerin uygulanabilirliği, yapılacak faaliyetlerin yapısal anlamda ne gibi etkilerinin olacağı sorgulanmaktadır. Öyleyse bu bölümde projenin; yasama, yasaların yürütülmesi ve yöntemlerin gelişimi açısından katkısının olup olamayacağı değerlendirilmektedir. Diğer bir ifadeyle, proje ile çözümü hedeflenen sorunların tekrar etmemesi için yasal zeminin oluşturulabilmesi gerekmektedir. Eğer projeye uygun yasal düzenlemeler mevcut değilse, projeler gerek duyulan yasal düzenlemelerin yapılabilmesi için teşvik edici olmalı, katkı sağlamalı veya itici güç olmalıdır.

“SIFIR ATIK GÜZEL GELECEK” PROJESİYLE ÇÖP MİKTARI 0,77 KİLOGRAMA DÜŞTÜ

İlçe genelinde başlatılan “Sıfır Atık Güzel Gelecek” projesiyle teknolojinin tüm imkanları, geri dönüşüm çalışmalarında kullanılıyor. Başakşehir Belediye Başkanı Yasin Kartoğlu, İstanbul ortalamasında 1,22 kilogram olan kişi başı çöp miktarını, yapılan son çalışmalarla Başakşehir’de 0,77 kilograama kadar düşürdüklerini söyledi.

“Sıfır Atık Güzel Gelecek” projesi kapsamında geri dönüşüm tesislerinde incelemelerde bulunan Başakşehir Belediye Başkanı Yasin Kartoğlu, tesis yetkililerinden bilgi aldı. İstanbul ortalamasında 1,22 kilogram olan kişi başı çöp miktarını yapılan son çalışmalarla birlikte Başakşehir’de 0,77 kilograama kadar düşürdüklerini ifade eden Başkan Kartoğlu, hedeflerinin bu oranı

0,50’nin altına indirmek olduğunu söyledi.

“Geri Dönüşümü Evlere Taşıdık.”

Hayata geçirilen projenin kamu kurum ve kuruluşlarından evlere kadar yaygınlaştırdıklarını belirten Kartoğlu, “Özel olarak tasarlanan ve ilçe genelindeki vatandaşlarımıza ücretsiz olarak dağıtılan atık

toplama aparatları ve askıları sayesinde geri dönüştürülebilen atıkları kategorilere ayırarak topluyoruz. Geri dönüşüm ünitelerimizde biriken atıklar, ekiplerimiz tarafından toplanarak geri dönüşüm tesislerine götürülüyor. Kampanya kapsamında site yönetimleriyle de iş birliğine giderek ilçemiz genelinde geri dönüşebilen atık miktarını mümkün olan en üst seviyede toplamayı amaçlıyoruz.” dedi.

Başakşehir Belediye Başkanı
Yasin KARTOĞLU

Geri Dönüşüm Teknolojiyle Harmanlandı

Başakşehir Belediyesi yaptığı açıklamada, “Hazırlık sürecinin ardından hayata geçirdiği, geri dönüşümü teknolojiyle harmanlanan projeler sayesinde geleceğin teminatı çocuklara daha güzel ve daha yaşanabilir bir dünya bırakılması amaçlanıyor. Modern ve örnek kent olma yolunda hayata geçirilen ‘Atık Nakit’ projesi ile site ve konutlardan toplanan geri dönüşüm atıkları puana dönüşüyor. Biriken puanlarla site sakinleri ister market alışverişlerini isterlerse de sitenin ihtiyaçlarını ücretsiz olarak karşılayabiliyor. ‘Akıllı Yer altı Çöp Toplama Sistemi’ projesiyle yer altı çöp konteynerlerine yerleştirilen akıllı çöp toplama sistemi sayesinde, çöp miktarı konteynere gitmeden araçtan veya merkezden tespit edilerek araçların rotaları belirleniyor. Böylece yakıt tasarrufu sağlanıyor. Akıllı Yer altı Çöp Toplama Sistemi ile çöp ve atıklar yer altında izole ediliyor. Bu sayede koku, bakteri, hastalık ve benzeri istenmeyen sonuçların önüne geçerken görsel kirlilik de tamamen ortadan kaldırılıyor.” ifadelerine yer verdi.

Organik Gübre Üretimi

Başakşehir Belediyesi, “Sıfır Atık Güzel Gelecek Projesi kapsamında organik gübre üretimine de başlandı. Yemek artıklarının komposta dönüştürülmesiyle elde edilen organik gübre, hem ilçe genelindeki parklarda hem de organik tarımda kullanılıyor. Kompost gübre üretiminin yanı sıra özel olarak yetiştirilen ve organik atıkla beslenen solucanlar ile yüksek kalitede organik gübre üretimi de yapılıyor. Üretilen gübre, yine park ve organik tarım yapılan bahçelerde kullanılıyor.” bilgisini paylaştı.

‘Akıllı Yer altı Çöp Toplama Sistemi’ projesiyle yeraltı çöp konteynerlerine yerleştirilen akıllı çöp toplama sistemi sayesinde, çöp miktarı konteynere gitmeden araçtan veya merkezden tespit edilerek araçların rotaları belirleniyor. Böylece yakıt tasarrufu sağlanıyor. Akıllı Yer altı Çöp Toplama Sistemi ile çöp ve atıklar yer altında izole ediliyor. Bu sayede koku, bakteri, hastalık ve benzeri istenmeyen sonuçların önüne geçerken görsel kirlilik de tamamen ortadan kaldırılıyor.

199 TON BİTKİSEL ATIK, GÜBRE OLUYOR

Kayseri Büyükşehir Belediyesinin projesiyle park, bahçe ve refüjlerde toplanan 199 ton bitkisel atık kompost tesislerinde işlenerek, gelecek güz döneminde gübre olarak kullanılacak.

edildiğini vurgulayan Başkan Büyükkılıç, bitkisel atıkların gübreye dönüşümünü şöyle anlattı: “Öğütme makinesinden geçirilerek yığın halinde sahaya serilen bitkisel atıkların nem ve ısı kontrolünü sağlamak amacıyla havalandırma makinesi kullanılmaktadır. Dört haftanın sonunda kompost haline dönüşen park bahçe atıkları olgunlaşma alanına alınmaktadır. Altı haftalık olgunlaşma süresini tamamlayan kompost eleme makinesinden geçirilerek kullanıma sunulmaktadır.”

Başkan Büyükkılıç, elde edilecek kompostun önümüzdeki ekim dikim döneminde yine belediyeye ait park ve bahçelerde kompost gübre olarak değerlendirileceğini belirterek, “Böylece sıfır atık kültürüne büyük bir katkı sağlanmış olacağız. Bu çalışmamızın tüm Türkiye’ye örnek olacağı inancındayız. Belediyelerimizin topladıkları atıkları dönüştürmeleri ülkemizin geleceği açısından çok önemli bir kazanım olmaktadır.” şeklinde konuştu.

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı
Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ

Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, toprağımızı, suyumuzu, havamızı her türlü kirlilikten korumak için mücadele verdiklerini ifade ederek, “Park, Bahçe ve Ağaçlandırma Daire Başkanlığımızca bakımından sorumlu olduğumuz park, bahçe ve refüjlerde

güz dönemi ile birlikte budama ve yenileme çalışmaları başlatılmıştır” dedi.

Bu çalışmaların sonucunda oluşan 199 ton bitkisel atığın işlenmek üzere, katı atık düzenli depolama sahası içerisinde bulunan 5 bin ton/yıl kapasiteli kompost tesisine kabul

Başkan Büyükkılıç, elde edilecek kompostun önümüzdeki ekim dikim döneminde yine belediyeye ait park ve bahçelerde kompost gübre olarak değerlendirileceğini belirtti.

HİZMET BİRİMLERİNDE SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ

Çankaya Belediyesi, birimlerdeki tüm çöp kovalarını kaldırarak geri dönüştürülebilir atıkları kaynağında ayrıştırıyor.

“Başka dünya yok.”

Gelecek nesillere daha temiz bir çevre bırakmak için sıfır atık çalışmalarına önem verdiklerini belirten Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen, “İlçe genelinde olduğu gibi belediye hizmet binalarımızda da geri dönüştürülebilir tüm atıkları ayrı toplayarak hem atıkların yeniden değerlendirilmesini hem de ekonomiye katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Sıfır atık yönetim sisteminin yaygınlaştırılması ve farkındalığın artırılmasına yönelik eğitim ve bilinç kazandırma faaliyetlerimizi sürdüreceğiz. Bu dünya, bu çevre bizim. Vatandaş ve birey olarak duyarlılık göstermek, sahip çıkmak zorundayız. Yaşanan doğal felaketleri hepimiz görüyoruz. Önlem almazsak yarınları iyi bir gelecek bırakamayız. Başka dünya yok” diye konuştu.

Çankaya Belediyesi, 12.09.2019 tarihli ve 30829 sayılı resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği’nin ardından harekete geçerek Sıfır Atık Yönetim Sistemi’ni kurdu. 1994 yılında KAYK (Katı Atıkların Yeniden Kazanımı) projesi ile geri dönüşüm ve yeniden kazanım çalışmalarını ilk başlatan Çankaya Belediyesi, hizmet binasında Sıfır Atık Yönetim Sistemi’ne geçti. Tüm bürolarda çöp kovalarını kaldıran belediye, katlara yerleştirilen geri dönüşüm kutularında biriken atıkları ayrıştırılmış olarak toplayacak. Katlardan toplanan atıklar ise belediye binasında kurulan Geçici Atık Depolama Alanı’nda biriktirilecek.

Geri dönüşüm çalışmalarını hızlandırarak belediye hizmet binalarında geri dönüşümü mümkün olan kâğıt-karton, plastik, metal ve cam atıklar, atık pilleri, kutu ve kumba-

ralar aracılığıyla ayrı toplayarak geri dönüşüme kazandıran Çankaya Belediyesi, personel ve ilçe sakinlerine yönelik bilinçlendirme çalışmaları başta olmak üzere birçok proje de gerçekleştirdi. Belediye, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü bünyesinde kurduğu Sıfır Atık Bürosu ekibi ile tüm personele geri dönüştürülebilir atıkların toplanması konusunda eğitim verdi.

Çankaya Belediye Başkanı
Alper TAŞDELEN

SU TASARRUFU DÖNEMİ İÇİN HAREKETE GEÇİLDİ

İstanbul barajlarındaki su seviyesinin yüzde 30'a kadar gerilemesi, Üsküdar Belediyesini harekete geçirdi. Başlatılan su tasarrufu kampanyası kapsamında Üsküdar Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü personellerinden oluşan ekiple, 200 bini aşkın hane, binlerce iş yeri ve esnafa yüzde 40 tasarruf sağlayan musluk aparatları ücretsiz olarak dağıtılmaya başlandı.

hane ile binlerce işyeri ve esnafa bu aparatları ücretsiz olarak dağıttık. Dev su tasarrufu kampanyası ile diğer belediyelere örnek olacak bir proje geliştirdik. Su tasarrufu için tüm Üsküdarlılarla el ele verdik. Birlikte bereketli güzel günleri inşa edeceğiz.” şeklinde konuştu.

Üsküdar'da toplamda yaklaşık 230 bin hane ve iş yerine 3 hafta içinde dağıtılacak olan musluk aparatı ile su kullanımında yüzde 40 tasarruf hedefleniyor.

30 saniyelik basit bir işlemle musluk ucuna takılan aparatlar, tazyik oranını artırırken harcanan sudan yüzde 40 tasarruf sağlıyor.

Ekipler tarafından kapı kapı dolaşarak dağıtımına başlanan musluk aparatlarının yanı sıra, bir dönüşüm çantası içinde tohumlu kalem, dezenfektan, maske ve sıfır atık bilgilendirme broşürü de ücretsiz olarak Üsküdarlılara dağıtılıyor.

Kampanyanın dağıtım aşamasını da yöneten Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen, “Marmara’da sonbahar, kurak geçiriyor. 15 milyon nüfuslu İstanbul’un su ihtiyacını karşılayan barajlarda birkaç aylık su kaldı. Sadece hizmet değil çözüm üreten bir sosyal belediyecilik anlayışı, bu sorunun çözümü noktasında harekete geçilmesini gerektirirdi. Biz de öyle yaptık. Dev su tasarrufu kampanyası başlattık. Bugün tüm Üsküdar’da yüzlerce görevliden oluşan ekibimizle su ta-

sarrufu için özel musluk aparatlarımızın dağıtımını gerçekleştirdik. 30 saniyelik basit bir işlemle musluk ucuna takılan aparatlar, tazyik oranını artırırken harcanan sudan yüzde 40 tasarruf sağlıyor. Çok basit ama etkili bir çözüm. 200 bini aşkın

**Üsküdar Belediye Başkanı
Hilmi TÜRKMEN**

Sivas Belediye Başkanı
Hilmi BİLGİN

KULLANILMIŞ GİYSİLER EKONOMİYE KAZANDIRILACAK

Sivas Belediyesi tarafından başlatılan Sıfır Atık Projesi kapsamında, kullanılmış giysilerin geri dönüşüme kazandırılması için ayrıştırma tesisi kurulacak.

Tesisin kurulması için düzenlenen protokol imza töreninde konuşan Sivas Belediye Başkanı Hilmi Bilgin, Sıfır Atık Projesi kapsamında kentte 2 yıldır uygulanan kullanılmış giysilerin geri dönüşüme kazandırılmasına yönelik çalışmanın yenilenmesi için protokol imzaladıklarını belirtti.

“20-30 kişinin çalışabileceği ayrıştırma tesisi kurulacak.”

Firma yetkililerine 2 yıllık süre içinde gösterdikleri özverili çalışma için

teşekkür eden Bilgin, şunları kaydetti: “Sıfır atık kapsamında çevre kirliliğini önlemek ve kullanılmış giysilerin tekrar ekonomiye kazandırılması adına bir çalışma yapıyoruz. Bu noktada eksiklikleri de gidererek Sıfır Atık Projesi’ne destek verecek şekilde çalışmalar devam edecek ve firmamızın verdiği taahhüt çerçevesinde 3 yıl içinde en az 20-30 kişinin çalışabileceği ayrıştırma tesisi kurulacak.” Konuşmaların ardından Bilgin ve ilgili firma temsilcileri protokolü imzaladı.

Sivas Belediye Başkanı Hilmi Bilgin, Sıfır Atık Projesi kapsamında kentte 2 yıldır uygulanan kullanılmış giysilerin geri dönüşüme kazandırılmasına yönelik çalışmanın yenilenmesi için protokol imzaladıklarını belirtti.

SIFIR ATIK KAMPANYASIYLA EVSEL ATIKLAR HEDİYEYE DÖNÜŞTÜ

Rize Belediyesi çevre bilincinin topluma yansımaları ve yarınlarımızın geleceği olan çocuklarımıza, çevre ve doğasıyla daha temiz bir Rize bırakabilmek için Sıfır Atık Projesini şehirde uygulamaya devam ediyor. Öğrencilerimiz, öğretmenlerimiz, velilerimizin destek ve katılımıyla başlayan “Rize Senin” projesine katılım her geçen gün daha da artıyor.

Proje ile kâğıt, cam, plastik, metal, atık pil, atık yağ, elektronik atık ve tekstil ürünlerini geri dönüştürerek ekonomiye katkı sağlanıyor. Rize Belediyesi’nin organizasyonunda 2019-2020 eğitim-öğretim yılında “Rize Senin” projesiyle ilköğretim, ortaokul, lise ve anaokullarında toplamda 51 okul, 25,000 öğrenciye sıfır atık eğitimleri verildi. Velilerimiz ve öğretmenlerin de desteği ile toplamda, 1,500 kg atık pil, 24,050 kg elektronik atık, 21,625 parça atık giysi, 1,365 lt atık yağ toplandı.

Proje çerçevesinde kampanyaya destek veren okullara ve katılım sağlayan öğrencilere hediyeleri düzenlenen törenle verildi.

Tertiplenen ödül törenine Rize Valisi Kemal Çeber, Rize Belediye Başkanı Rahmi Metin, İl Emniyet Müdürü Nurettin Gökdoğan, İl Milli Eğitim Müdürü Engin Emen, Çevre ve Şehircilik İl Müdürü Ali Serkan Savaş, okul müdürleri, öğrenciler ve veliler katıldı. Törende bir konuşma gerçekleştiren Rize Belediye

Başkanı Rahmi Metin, Sıfır Atık Projesi’nin bir anlamda sıfır çöp olduğuna vurgu yaparak konuyla ilgili belediye çalışmalarını dile getirdi. Başkan Metin; “Sıfır atıkta ilk önce israf etmemeyi öğrenmemiz lazım ve evimize giren malzemeyi ihtiyacımız olan kadar almamız, bu kültürle hareket etmemiz gerekmektedir. Tüketicinin ardından da oluşan evsel atıklarımızı ayrıştırarak atmamız önemlidir. Bugün ilimizde köylerimizde dahil 170 ton atık toplanıyor. Rize Belediyesi olarak Salarha

yolu üzerinde oluşturduğumuz atık toplama ve ayrıştırma merkezinde toplanan 170 ton atığın içerisinde kâğıt, cam, plastik, metal ve benzeri malzemeyi ayıklayarak geri dönüşüme kazandırıyoruz. Böylece bölgeye gönderdiğimiz çöpün tonajını düşürerek oraya ödediğimiz toplam çöp bedelinin 145 milyon TL'sini Belediyemizin kasasına kalmasını sağlıyoruz. Yapılan bu tasarruf yine halkımıza başka alanlarda hizmet olarak geri dönüyor. Gelişi güzel atmış olduğumuz her atık yarın yine bir yerden tekrar kaşımıza çıkacaktır. Bu yüzden gençlerimiz ve ailelerimiz bu konuda daha bilinçli olması lazım. Özellikle şu sokaklarımıza atılan sigara izmariti konusunda daha hassas davranmalıyız. Atanları uyarmalıyız. İzmaritler için şehrimizde kutular yerleştirmemize rağmen bir türlü bunun önüne geçemiyoruz. Belediye neden burayı temizlemiyor demekten öte, birazda kirleten olarak dikkat etmemiz gerekiyor. Temizlemek belediyemizin görevi ancak, kirletmemek hepimizin görevidir. Kirletmesek daha temiz bir Rize olur. Geri dönüşüm konusunu şehrimizde tamamen yaygınlaştırabilirsek hem ilimize hemde ülkemize önemli derecede katkı sağlamış olacağız. Bu anlam-

da projede emeği olan tüm çalışanlarımıza teşekkür ediyorum” dedi.

1 Ton Kağıt 17 Çam Ağacını Kurtarıyor

Rize Valisi Kemal Çeber yapmış olduğu konuşmada, “1 ton kağıt'ın 17 tane çam ağacını kurtardığını, 1 litre atık yağın ise 1 milyon litre suyu kurtardığını ve bu anlamda geri dönüşümün çok önemli olduğunu ifade ederek sözlerine şöyle devam etti. Hafta sonları yaylalara inceleme amaçlı gidiyorum ve buralarda aşırı derecede gelişi güzel çöplerin atıldığına şahit oluyorum. Bu çok üzücü bir olay olmakla beraber, vatandaşlarımızdan bu konuda daha hassas davranmalarını rica ediyor, Sıfır Atık Projesi konusunda emek gösteren büyük küçük herkese teşekkür ediyorum”. Konuşmaların ardından kampanyaya destek veren okullara laptop, masa tenisi takımı, top seti, öğrencilere ise bisiklet hediyeleri Rize Valisi Kemal Çeber, Rize Belediye Başkanı Rahmi Metin, İl Emniyet Müdürü Nurettin Gökdoğan, İl Milli Eğitim Müdürü Engin Emen, Çevre ve Şehircilik İl Müdürü Ali Serkan Savaş ve Salarha Belediye Başkanı Hasan Kara tarafından takdim edildi.

Başkan Metin, “Sıfır atıkta ilk önce israf etmemeyi öğrenmemiz lazım ve evimize giren malzemeyi ihtiyacımız olan kadar almamız, bu kültürle hareket etmemiz gerekmektedir. Tüketicinin ardından da oluşan evsel atıklarımızı ayrıştırarak atmamız önemlidir. Bugün ilimizde köylerimiz de dahil 170 ton atık toplanıyor. Rize Belediyesi olarak Salarha yolu üzerinde oluşturduğumuz atık toplama ve ayrıştırma merkezinde toplanan 170 ton atığın içerisinde kâğıt, cam, plastik, metal ve benzeri malzemeyi ayıklayarak geri dönüşüme kazandırıyoruz. Böylece bölgeye gönderdiğimiz çöpün tonajını düşürerek oraya ödediğimiz toplam çöp bedelinin 145 milyon TL'sinin Belediyemizin kasasına kalmasını sağlıyoruz.” dedi.

**Rize Belediye Başkanı
Rahmi METİN**

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA GIDA İSRAFI

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Türkiye İsrafi Önleme Vakfı Başkanı

29 Ekim 2019 tarihli Ajans Press'in, Statista verilerinden elde ettiği bilgilere göre, 2018 yılında en fazla gıda israfı yapan ülke İsviçre olarak görüldü. İsviçre'den sonra ilk 10'da yer alan diğer ülkeler sırasıyla Kanada, İngiltere, ABD, Fransa, Meksika, Almanya, Finlandiya, İtalya ve Belçika olarak kayıtlara geçti. En fazla gıda israfı yapan ilk 20 ülke arasında ise Türkiye yer almadı.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) dünyada üretilen yiyeceklerin yaklaşık yüzde 14'ünün daha tüketiciye ulaşmadan çöpe gittiğini açıkladı. Raporu çevreyi korumak için gıda israfının önüne geçilmesi gerektiği vurgulanırken konu 2030 Sürdürülebilir Kalkınma ajandasına da eklendi. Raporu yanı sıra hasat ve harmanlama uygulamaları, altyapı eksiklikleri, salgın hastalıklar ve iklim şartları gibi faktörlerin küresel anlamda gıda israfını tetiklediği ifade edildi.

Gıda ürünlerinin hasat edilmesinden market raflarına ulaşmasına kadar olan tedarik zincirindeki kayıplara odaklanan çalışmada farklı bölge ve ürünlerde yeni metotlar ve daha iyi hesaplamalarla kayıpların önüne geçilebileceği tespit edildi. Dünyada gıda israfının en yüksek olduğu bölge yüzde 20'nin üzerinde bir oranla Orta ve Güney Asya olurken, onu yüzde 15'in üzerinde israfıyla Kuzey Amerika ve Avrupa izledi. Günümüzde insanlar için gerekli olan gıda kaynakları, ener-

ji kaynaklarından daha stratejik bir konu haline gelmiştir. Gıda kaybı, özellikle insan tüketimi için üretilen yenilebilir gıdaların arz zincirindeki miktar azalmalarını ve kalite kayıplarını ifade etmektedir. Bu kayıplar, tarladan sofraya tüm arz zinciri boyunca oluşmaktadır. Gıda kayıplarının ortaya çıktığı aşamalar tarlada üretim aşaması, hasat sonrası harmanlama ve depolama, işleme (sanaayi tesislerinde veya evde), dağıtım (piyasa) ve tüketim halkaları şeklinde sıralanabilmektedir. FAO'ya göre

Her yıl, 1,3 milyar ton yiyecek israf ediliyor. İsrif edilen yemekler yaklaşık 1 trilyon dolara tekabül ediyor. Eğer gıda israfı bir “ülke” olsaydı, ABD ve Çin’den sonra dünyanın en çok karbondioksit üreten üçüncü ülkesi olurdu. İsrif edilen gıdanın sadece dörtte biri, dünyada açlık çeken 795 milyon insanı doyurmaya yeter.

dünyada tüketim amacıyla üretilen gıdaların üçte birine denk düşen 4 milyar tonluk bir miktarın kayıp ve israf edildiği belirtilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde gıda kayıpları daha çok üretim, saklama, işleme, dağıtım ve pazarlama aşamalarındaki altyapı eksikliğinden, gelişmiş ülkelerde ise perakende ve tüketim aşamalarındaki gıda israfından kaynaklanmaktadır. Gıda kayıp ve israfının %56’sının gelişmiş ülkelerde, geriye kalan %44’lük kısmı ise gelişmekte olan ülkelerde ortaya çıkmaktadır. Gelişmiş ülkelerde marketten satın alınan gıdaların yaklaşık üçte biri evsel atık olarak israf edilmektedir. Bu kayıp oranları tahıl ve baklagillerde toplam üretimin %15’i, meyve ve sebzelerde %35’i hatta daha yüksek oranlarda olabilmektedir.

1,3 Milyar Ton İsrif Ediliyor

FAO’nun verilerine göre yapılan çalışmalara göre, her yıl 1,3 milyar ton yiyecek israf edilmektedir. Bu miktar tüm Sahra Altı Afrika bölgesinde üretilen yiyecek miktarına denktir. Aynı zamanda dünyada

her gün 8 kişiden biri aç uyumakta ve 20.000’den fazla çocuk açlık ve yetersiz beslenmeden hayatını kaybetmektedir. Günümüzde küresel ölçekte kaybedilen veya israf edilen yiyeceklerin yalnızca dörtte biri kurtarılabilir, dünyadaki 840 milyon aç insan doyurulabilecektir. Dünya üzerinde yaşayan 7,7 milyar insanın hayatını idame ettirebilmesi için yeterli kaynakları sağlamak üzere mücadele ederken, FAO küresel gıda üretiminin üçte birinin kayıp olduğu veya israf edildiğini tahmin etmektedir.

Gıda kayıpları sosyal ve ekonomik doğrudan etkileri kadar doğal kaynakların şiddetli biçimde tükenmesine ve olumsuz çevresel etkiye de yol açmaktadır. 2050 yılında yaklaşık olarak beslenecek 9,1 milyar insanın olacağı hesaplanmaktadır. Bu sebeple, küresel gıda üretiminin artırılması ve adil dağılımının sağlanması konusu, üzerinde uzlaşılan küresel bir meseledir. Bununla birlikte gıda üretiminin artırılması toprağın verimliliği, erozyon, temiz su kaynakları ve biyoçeşitlilik üzerinde olumsuz etkilere yol açabilmektedir. Ayrıca, gıda üretimi gübre, su ve enerji kaynaklarına ihtiyaç duymakta ve sera gazları üreterek iklim değişikliğine de yol açmaktadır. Bu nedenle, gıda kayıp ve israfını azaltarak doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı azaltmak ve böylece gıda güvencesini sağlamak ve sürdürmek küresel hedeflerden biri olarak belirlenmiştir. Gıda kayıpları ve israfını azaltan tüketici ve firmalar da ekonomik olarak kazanç sağlamaktadır.

FAO’nun, “Küresel Gıda Kayıpları ve Gıda İsrarı” araştırmasına göre, her yıl insanların tüketimi için üretilen 1,3 milyar ton gıdanın yaklaşık yarısı gelişmekte olan ülkelerde kayıp veya israf edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki gıda kayıplarının yüzde 95’i, besin

tedarik zincirinin erken aşamalarında istenmeden oluşan kayıplardır.

Gelişmekte olan ekonomiler ve bu ülkelerde yaşayanlar, çok büyük oranda tarıma ve canlı hayvana bağımlıdır. Dünya Bankası’na göre de, gelişmekte olan ülkelerde gıda sektörünün GSMH’ye katkısı %30’a kadar çıkabilmektedir. Güney Asya’da, Afrika’da ve Doğu Asya’da, nüfusun yüzde 70’e varan oranları kırsal kesimde yaşamaktadır. Parasal açıdan ifade edilirse, küresel gıda kayıp ve israfının bir trilyon ABD doları olduğu tahmin edilmektedir ve bu miktarın üçte biri gelişmekte olan ülkelerde kaybedilmektedir.

İsrarın Dörtte Biri 795 Milyon İnsanı Doyurmaya Yeter

Her yıl, 1,3 milyar ton yiyecek israf ediliyor. İsrif edilen yemekler yaklaşık 1 trilyon dolara tekabül ediyor. Eğer gıda israfı bir “ülke” olsaydı, ABD ve Çin’den sonra dünyanın en çok karbondioksit üreten üçüncü ülkesi olurdu. İsrif edilen gıdanın sadece dörtte biri, dünyada açlık çeken 795 milyon insanı doyurmaya yeter.

Zengin ülkelerdeki gıda israfı (222 milyon ton), Sahra altı Afrika’da üretilen yemeklerin neredeyse toplamına eş değerdir (230 milyon ton). Avrupalı ya da Kuzey Amerikalı bir tüketici yılda neredeyse 100 kilo yemek israf ediyor, bu da kendi kilosundan daha fazla (ortalama 70 kilo olduğunu düşünürsek). Avrupalı ya da Kuzey Amerikalı tüketici tipik Afrikalı bir tüketiciden 15 kat daha fazla yemek israf ediyor. Teknoloji ve altyapı eksikliği Afrika’daki yemek israfının ana nedeni. Gelişmiş ülkelerdeki yemek israfının nedeni ise hane halkı. Sadece Avrupa’daki gıda israfı 200 milyon aç insanı doyurmaya yeter. Gıda israfı yaklaşık 3,3 milyar ton karbondioksit yayı-

yor, bu da küresel iklim değişikliğini hızlandırıyor.

Dünyada her yıl üretilen 4 milyar tonluk gıdanın sadece 2,7 milyar tonu tüketilirken, 1,3 milyar tonluk gıda ise israf ediliyor. Dünyada açlık sorununu çözenin yolu israfı önlemekten geçer. 2050 yılına kadar gıda tüketiminin en az 1,6 milyar ton artacağı tahmin edilmektedir. Bunun yarısı, israfın azaltılmasıyla karşılanabilir.

Halen 7,7 milyara yaklaşan dünya nüfusunun 2050 yılına kadar yaklaşık 10 milyara yükselmesinin bekleniyor. Halen dünyadaki tarım sektörü kişi başına 4 bin 600 kalorilik üretim yapmakta olup, dünya nüfusunu doyurmaya rahatlıkla yeter. Halbuki, FAO'nun verilerine göre 821 milyon insanın açlık sınırının altında yer almak olup, bunlardan 124 milyonunun ise açlıktan ölmek üzeredir. Dünyada üretilen gıdanın yaklaşık 1/3'ü ise israf edilmektedir. Bu rakam, 2,5 milyardan fazla insanı doyurmaya yetecek büyüklüktedir. Dünyada üretilen sebze meyvenin yüzde 46'sı sofraya ulaşmıyor" diye konuştu.

Türkiye'de Gıda İsrafı

Türkiye'de de çok büyük israf var. Üretilen meyve sebzenin en az yüzde 25-30'u daha sofraya ulaşmadan çöpe gidiyor. Araştırmalara göre gıda israfının yüzde 42'si evlerde meydana geliyor. İsrafın yüzde 39'u üreticiler, yüzde 5'i perakendeciler, yüzde 14'ü de yemek sektöründe gerçekleşiyor. Açlık sorununu çözenin yolu israfı önlemekten geçiyor. Her yıl üretilen 4 milyar tonluk gıdanın sadece 2,7 milyar tonu tüketilirken, 1,3 milyar tonu israf ediliyor. 2050 yılına kadar gıda tüketimi en az 1,6 milyar ton artacak. Bunun en az yarısı israfın azaltılmasıyla karşılanabilir. İsrafı azaltamazsak üretmemiz gereken ek gıda, 2,4 milyar tonu bulacak.

İsraf ile ilgili mücadelenin tarladan başlaması, kayıpların önlenmesi bakımından; yapılacak eğitim faaliyetleriyle üreticilerin yetiştirme tekniklerinin yanı sıra hasat teknikleri konusunda bilgilendirilmelidir. Üreticiler, israfa sebebiyet verecek üretim sırasındaki yanlış uygulamalar yapmamalı, hastalık ve zararlılarla

mücadele konusunda dikkatli davranmalıdır.

Ürün olgunlaşmadan önce veya aşırı olgunlaşmış şekilde toplamamalı, bahçede uygun meyve ve sebze toplama kapları bulundurmamalı, ürün güneşten korunmalı ve paketleme tesislerine teslimde veya pazara taşımada gecikilmemelidir.

Hasat edilen ürünler uygun şekilde paketlenmeli, taşınmalı ve depolanmalıdır. Bu amaçla soğuk hava depolarının sayısı ve kapasitesi yükseltilmeli ve bu tesislere verilen destekler artırılarak devam etmelidir. Tüketici; ürünü, israf etmeyecek miktarda ve ihtiyacı kadar satın almalıdır. Başta sebze, meyve olmak üzere ürünleri uygun saklama ile kullanma şartlarına uymalı ve zamanını geçirmeden değerlendirmelidir. Bir yanda açlıkla savaşan insanlar varken, bir yanda yiyecek israfı yapılıyor olması, dünyanın tutarsızlığını ve insanların ne kadar merhametsiz olduğunu ortaya koyuyor.

Türkiye'de de çok büyük israf var. Üretilen meyve sebzenin en az yüzde 25-30'u daha sofraya ulaşmadan çöpe gidiyor. Araştırmalara göre gıda israfının yüzde 42'si evlerde meydana geliyor. İsrafın yüzde 39'u üreticiler, yüzde 5'i perakendeciler, yüzde 14'ü de yemek sektöründe gerçekleşiyor.

50 BİN AĞAÇ KURTARILDI

Atakum Belediyesi ve kent sakinlerinin iş birliği ile ilçede ayrıştırılan kâğıt, plastik, cam ve metal atıklar geri dönüşüme kazandırılıyor. Sıfır atık çalışmaları ile hem çevrenin korunduğu hem de israfın önlendiği Atakum’da son 1,5 yılda ayrıştırılan toplam 7 bin ton atık ile 50 bin ağacın kesilmesi önlendi; 5 bin 600 litre petrol kullanılmasının önüne geçildi; 2 bin ton hammadde kullanıma girmemiş oldu; 83 bin ton su tasarrufu sağlandı.

tarafından adres ve iletişim bilgileri alınan Atakumlulara kısa süre içerisinde dönüş sağlanarak binalarına dörtlü set halinde geri dönüşüm kutuları götürülüyor. Binaların giriş kısımlarına kâğıt atıklar için mavi, cam atıklar için yeşil, plastik atıklar için sarı ve metal atıklar için gri renkli kutular yerleştiriliyor. Bu işlemin ardından site ve apartman sakinleri, evlerinde ayırdıkları kâğıt, metal, plastik ve cam atıkları ayrı ayrı kutulara atarak “Atakum’da Sıfır Atık” hedefine adım adım yaklaşılmasına destek oluyor. Atakum Belediyesi, kent genelinde son 1,5 yıldır sürdürdüğü Sıfır Atık çalışmaları ile yaklaşık 7 bin ton atığın geri dönüşüme kazandırılmasını sağladı.

Değerlendirilebilir atıkların ekonomiye yeniden kazandırılması için kente “mobil atık getirme merkezleri” kuran Atakum Belediyesi, ilçedeki geri dönüşüm hareketini daha geniş bir alana yaymak amacıyla yurttaşlarla iş birliğine gitti. Yaşadıkları site ve apartmanlarda atıkları kaynağında ayrıştıran Atakumlular, on binlerce ağacın kesilmesini, binlerce litre petrolün kullanılmasını ve hammadde israfını önüyor. Atakum’da yaşayan duyarlı yurttaşlar, çevreyi korumanın yanı sıra milli servetin yok olmasının da önüne geçiyor. Samsun’da yurttaş-belediye iş birliğinin örneklerinden biri Atakum’da gerçekleştiriliyor. Geri dönüşüme kazandırılacak atıklarını kaynağında ayrıştırmak isteyen yurttaşlar, <http://bit.ly/atakum-belediyesi-cozum-merkezi> internet bağlantısına tıklayıp ya da 444 40 55’i arayıp Atakum Belediyesi Çözüm Merkezi’ne ulaşarak,

yaşadıkları site ya da apartmana geri dönüşüm kutusu konulması talebinde bulunuyor. Atakum Belediyesi Sıfır Atık Yönetim Birimi

**Atakum Belediye Başkanı
Cemil DEVECİ**

SIFIR ATIK: ÇEVRE ODAKLI BİR YAKLAŞIM

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Yunus BİLGİLİ
Karadeniz Teknik Üniversitesi/Kamu Yönetimi Bölümü

Sıfır atık hedefine ulaşılabilmesi; bu yaklaşım kapsamında kullanılan ürün tasarımı, atık azaltımı/önleme, yeniden kullanım, geri dönüşüm ve kompostlama, malzeme/enerji/kimyasal geri kazanımı, kalıntı yönetimi, yakma ve depolama kavramlarının ne ifade ettiğinin yeterince açıklanmasına ve anlaşılmasına bağlıdır.

Sıfır atık yaklaşımı; üretim ve tüketim faaliyetleri sonucu oluşan atıkların yönetilmesi yerine, ortadan kaldırılmasını ve yakma ve/veya depolama yolu ile bertaraf edilmesinden kaynaklanan olumsuz etkilerin azaltılmasını hedefleyen bütüncül bir tasarım felsefesidir.

Sanayileşme, kentleşme, üretim ve tüketim kalıplarında yaşanan değişiklikler, atık miktarının artmasına neden olmuştur. Atıkların çevre ve insan sağlığını tehdit eden boyut ve özellikleri bu artışı bir sorun haline getirmiştir. Bu çerçevede, toplumların karşılaştığı genelde atık özelde ise katı atık sorunu ile mücadele edebilmek amacıyla çeşitli yöntemler uygulanmıştır. Geçmişten günümüze, atıkların yerleşim alanlarından uzaklaştırılması, atıkların yakılarak miktar ve hacminin azaltılması ve aynı zamanda enerji üretilmesi, atıkların düzenli depolama alanlarında biriktirilmesi, entegre katı atık yönetimi ilkelerine dayanan (atıkların kaynaktan ayrıştırılması, geri dönüştürülmesi ve kazanılması, yakma yoluyla enerji üretilmesi ve depolanması) çeşitli yöntemler uygulanmıştır. Anılan atık yönetim

metotlarının çevre ve insan sağlığı üzerinde yarattığı olumsuz birtakım etkilerinin tespit edilmesi, söz konusu metotların sorgulanmasına ve bunlara yönelik yeni alternatif arayışlarına yol açmıştır. Bu arayışlar içerisinde, imalat sürecinin başından itibaren ürünlerin atık ortaya çıkarmayacak şekilde tasarlanması, kolayca yeniden kullanılabilmesi, geri dönüştürülebilir ve kazanılabilir olması gibi unsurları atık yönetim stratejisinin öncelikleri arasına yerleştiren sıfır atık yaklaşımı ön plana çıkmıştır.

Bu makalenin amacı, sıfır atık yaklaşımında kullanılan sıfır atık ürün tasarımı, atık azaltımı/önleme, yeniden kullanım, geri dönüşüm ve kompostlama, malzeme/enerji/kimyasal geri kazanımı, kalıntı yönetimi, yakma ve depolama kavramlarının açıklanması ve yaklaşımın öncelikli uygulamalarının ele alınmasıdır.

Sıfır Atık Yaklaşımı

Sıfır atık yaklaşımı; üretim ve tüketim faaliyetleri sonucu oluşan atıkların yönetilmesi yerine, ortadan kaldırılmasını ve yakma ve/veya depolama yolu ile bertaraf edilmesinden kaynaklanan olumsuz etkilerin azaltılmasını hedefleyen bütüncül bir tasarım felsefesidir (Curran & Williams, 2012). Atıkların depolama ve yakma tesislerine gönderilmesinin önlenmesi, atıkların ayrıştırılması, işlenmesi (geri dönüşüm ve kazanım) ve kompostlama gibi uygulamalarla, yeni hammadde ihtiyacının azaltılarak doğal kaynakların korunması sıfır atık yaklaşımının temel amacıdır (Edgerly & Borelli, 2007). Öte yandan, Türkiye'deki mevzuat açısından sıfır atık, 12.07.2019 tarih ve 30829 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliğinde "üretim, tüketim ve hizmet süreçlerinde atık oluşumu-

nun önlenmesi/azaltılması, yeniden kullanıma öncelik verilmesi, oluşan atıkların ise kaynağında ayrı biriktirilerek toplanması ve geri dönüşüm ve/veya geri kazanımının sağlanarak bertarafa gönderilecek atık miktarının azaltılması suretiyle çevre ve insan sağlığının ve tüm kaynakların korunmasını hedefleyen yaklaşım" şeklinde tanımlanmıştır.

Özetle sıfır atık, atıkların kaynağında azaltılması ve önlenmesi ile yeniden kullanılmasına, buna rağmen ortaya çıkan atıkların geri kazanılması ve %100 geri dönüşüm oranının hedeflenmesine dayanan atık yönetim sistemidir (Zaman & Lehmann, 2011; Bilgili, 2020). Sürdürülebilir üretim ve tüketimi teşvik etmesi ile optimum geri dönüşüm ve kaynak geri kazanımına olanak sunan bu yaklaşım, günümüzde politika yapıcılar tarafından benimsenmektedir.

Çeşitli üretim ve tüketim faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların, çevre ve insan sağlığını riske atmadan yönetilmesini hedefleyen sıfır atık uygulamalarının birtakım faydaları söz konusudur.

Sıfır Atık Yaklaşımının Faydaları

Herhangi bir kişi için kullanım ömrünü tamamlayan ürünlerin, bir başkası için kaynak haline dönüştürülmesi anlayışına dayanan sıfır atık yaklaşımının, toplumsal, çevresel, ekonomik ve endüstriyel faydaları söz konusudur. Bu faydalar (Pietzsch, Ribeiro & Medeiros, 2017):

- Atık kaynaklı çevre ve halk sağlığı risklerinin minimize edilmesi;
- Topluluk üyelerinin yaşam tarzlarının daha az tüketimde bulunacak şekilde teşvik edilmesi;
- Atık toplama ve işleme sektörünü harekete geçirerek, bu alanda faaliyet gösteren özel/tüzel kişiler arasın-

da iletişim kurulması, iş olanakları ve istihdam yaratılması;

- Atık azaltım ve yeniden kullanım uygulamaları aracılığıyla firmalar açısından maliyetlerin düşürülerek kârlılığın artırılması;
- Atıklardan kaynaklı çevresel tahribatın azaltılması ve çevresel restorasyon süreçlerinin daha az maliyetli olması;
- Geri dönüştürülmüş malzemele- rin piyasaya sunulması yoluyla kâr elde edilmesi ve katma değer yaratılması;
- Atık miktarının azaltılması ile doğru orantılı olacak şekilde atık bertaraf alanlarının ömrünün uzatılması;
- Atıkların işlenerek değerlendirilmesinin yeni hammadde ve doğal kaynak arayışlarını azaltması;
- Atık kaynaklı sera gazı emisyonla- rının azaltılması ve ürünlerde daha az toksik madde kullanılması;
- Sıfır atık üretim sürecinin eko-ve- rimlilik sağlayan yapısı ve geri dö- nüşüm uygulamaları aracılığıyla enerji tüketiminin azaltılması;
- Şirketlerin, sürdürülebilir tedarik zincirleri oluşturmaya teşvik edilmesi;
- Ürünlerin daha geç atık haline gelmesi için kullanım ömürlerini uzatacak uygulamalara yer verilmesi.

Sıfır atık yaklaşımının yukarıda sayılan faydaları sağlayabilmesi, yaklaşım kapsamında kullanılan kavramların ne ifade ettiğinin bilinmesine bağlıdır.

Sıfır Atık Yaklaşımında Yer Alan Kavramlar

Sıfır atık hedefine ulaşılabilmesi için atık yönetim sürecinde öncelikli uygulamaların üst basamaklarda yer aldığı atık hiyerarşileri oluşturul-

maktadır. Uluslararası Sıfır Atık Birliği (Zero Waste International Alliance, 2018), Avrupa Birliği (Simon, 2019) ve Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sıfır Atık Uygulama Kılavuzlarında (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020) yer alan, sıfır atık hiyerarşileri bir arada incelendiğinde, sıfır atık ürün tasarımı, atık azaltımı/önleme, yeniden kullanım, geri dönüşüm ve kompostlama, enerji/malzeme/kimyasal geri kazanımı, kalıntı yönetimi, yakma ve depolama uygulamalarına yer verildiği tespit edilmiştir. Bu uygulamaların aynı zamanda sıfır atık yaklaşımının kavramsal çerçevesini oluşturduğu ayrıca belirtilmelidir.

Sıfır Atık Ürün Tasarımı

İmal edilecek ürünün kullanım süresinin uzatılabilmesi adına mamulün dayanıklı olmasının yanı sıra, onarılabilme, yeniden kullanılabilme ve kolaylıkla geri dönüştürülebilir özelliklerinin göz önünde bulundurularak tasarlanmasıdır. Bu bağlamda, tek kullanımlık ve geri dönüştürülmesi mümkün olmayan veya zor dönüştürülen malzemelerden imal edilen ürünlerin, sıfır atık yaklaşımının temel paradigması ile çeliştiği belirtilmelidir.

Atık Önleme ve Atık Azaltımı

Atık önleme; ürünlerin dayanıklı ve faydalı ömürlerinin uzatılması veya yeniden kullanılması yoluyla atık miktarının ve zararlı (toksik) maddelerin azaltılması, ortaya çıkan atığın çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin minimize edilmesine ilişkin tedbirleri ifade etmektedir. Atık azaltımı kavramında ise ürün tasarım ve imalatında daha az hammadde kullanılması, tüketimin azaltılarak atık miktar, hacim ve toksik özelliklerinin en aza indirilmesine vurgu yapılmaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014).

Yeniden Kullanım

Herhangi bir ürünün (örneğin; cam kavanoz), temizleme ve onarma gibi uygulamalar vasıtasıyla üretiliş amacı ile aynı ya da benzer doğrultuda tekrar kullanılmasıdır (Simon, 2019). Sıfır atık ürün tasarımı ve atık azaltımı/önleme, bir ürünün atık haline gelmesini engellemeye yönelik tedbirleri içerirken, yeniden kullanım atık haline gelen bir ürünün atık miktarını azaltacak doğrultuda değerlendirilmesi aşamasıdır. Bu çerçevede sıfır atık hiyerarşisinde yer alan yeniden kullanım aşaması, atık ortaya çıktıktan sonra atığın azaltılması amacına hizmet eden önemli bir uygulamadır.

Geri Dönüşüm ve Kompostlama

Geri dönüşüm; atık haline gelen ürünlerin (örneğin; kâğıt, plastik ve metal vb.) toplandıktan sonra çeşitli işlemlerle ikincil hammadde haline getirilmesidir (Zero Waste International Alliance, 2018; Simon, 2019). Bu aşamada, kullanım ömrü tamamlanmış mamuller, farklı veya benzer ürünlerin imalatında kullanılacak birer girdiye dönüştürülmektedir. Sıfır atık yaklaşımının temel paradigması açısından bakıldığında, geri dönüşüm işlemine atığın yeniden kullanımın sağlanamaması durumunda başlanması gerekmektedir. Kompostlama ise organik temelli atıkların (örneğin; gıda artıkları veya bahçe atıkları), mikroorganizmalar tarafından ayrıştırılarak/çürütülerek, toprak verimini artıran malzemeler (bir tür gübre) üretilmesi sürecidir (Simon, 2019). Sıfır atık hedefine ulaşılmasında kompostlama tekniğinin sağladığı en büyük yarar; katı atıklar içerisinde önemli bir paya sahip olan organik atıkların yakma/depolama alanlarına yönlendirilmek yerine, ekonomiye geri kazandırılarak atık miktarının azaltılmasıdır.

Malzeme/Enerji/Kimyasal Geri Kazanımı

Malzeme geri kazanımı, üretim süreçlerinde kullanılan malzemelerin/maddelerin yerine ikame edilmek üzere, atıkların hazır hale getirilmesi; enerji geri kazanımı ise oksijen-siz/termal yöntemlerle yakıt, ısı ve elektrik enerjisi kazanılması sürecidir (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2014). Kimyasal geri kazanımı; kullanılmış atık polimerlerin (plastik, kauçuk ve teflon gibi malzemeler) çeşitli işlemlerden geçirilerek ekonomik etkinliklerde kullanılacak maddelere dönüştürülmesidir. Geri kazanım süreçleri, çevresel açıdan birtakım negatif dışsallıkları-atıkların işlenmesi amacıyla enerji talebinin artması gibi- içerse de, atıkların depolama veya yakma yoluyla bertarafına göre daha ekonomik ve çevreci bir alternatif olduğu belirtilmelidir. Başka bir ifadeyle, geri kazanım, bertaraf edilecek atık miktarını azaltmanın ekonomik bir formülüdür (Simon, 2019).

Kalıntı Yönetimi

Kalıntı yönetimi; geri dönüşüm ve kazanım işlemlerinden sonra değerlendirilemeyen atıklardan daha fazla yararlanılması ve bertaraf edilecek atık miktarının azaltılması amacıyla, gerekli incelemelerin yapılması ve depolama sistemlerinin faydasını maksimum kılmak adına yürütülen süreçleri vurgular (Zero Waste International Alliance, 2018; Simon, 2019). Diğer bir ifadeyle, kalıntı yönetimi, ürün tasarımlarının atık ortaya çıkarmayacak veya kolayca yeniden kullanılabilir, geri dönüştürülebilir ya da kazanılabilir şekillerde tasarlanması ve imal edilmesine yönelik bir planlama aşamasıdır.

Yakma ve Depolama

Sıfır atık yaklaşımının son ve istenmeyen aşamasını oluşturan yakma;

atıkların 100 santigrat derecenin üzerindeki sıcaklıklarla termal işlemlere tabi tutulması ve bu yöntemle enerji üretilmesine dayanan işlemlerdir (Zero Waste International Alliance, 2009). Depolama ise çeşitli işlemlerle (yakma dâhil) ekonomiye tekrar kazandırılma-yan atıkların, belirlenmiş teknik standartlarla uygun yerlerde biriktirilmesidir. Atıkların yakma yoluyla işlenmesi, başta karbondioksit olmak üzere toksik gaz emisyonlarını artırarak hava kirliliğine ve küresel ısınmaya yol açarken; depolama yöntemi atıkların bertaraf edilmesi için sürekli yeni alan arayışları ile atıklardan kaynaklı sızıntı sularının su ve toprağa karışması riskini beraberinde getirmektedir. Bu nedenle atıkların yakma ve depolama yolları ile bertaraf edilmesi sıfır atık yaklaşımının temel amaçlarından biri olan doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ilkeleriyle uyuşmadığından ötürü atık yönetiminin istenmeyen seçenekleri olarak görülmektedir.

Sonuç

Tasarım aşamasından itibaren ürünlerin atık çıkarmayacak şekilde dizayn edilmesi, kolayca yeniden kullanılabilir, geri dönüştürülebilir ve kazanılabilir özelliklere sahip olmasını ön plana çıkaran sıfır atık yaklaşımının temel amacı doğal kaynakların ve çevre ile insan sağlığının korunmasıdır. Bu yaklaşımda yer alan sıfır atık ürün tasarımı, atık azaltımı/önleme, yeniden kullanım, geri dönüşüm ve kompostlama, enerji/malzeme/kimyasal geri kazanımı, kalıntı yönetimi ve yakma ve depolama uygulamaları aynı zamanda bu yaklaşımın hiyerarşik yapısını oluşturmaktadır.

Sıfır atık yaklaşımı ile ilgili ele alınan kavramlardan, sıfır atık ürün tasarımı, atık azaltımı/önleme ve yeniden kullanım uygulamaları, atık yöneti-

Tasarım aşamasından itibaren ürünlerin atık çıkarmayacak şekilde dizayn edilmesi, kolayca yeniden kullanılabilir, geri dönüştürülebilir ve kazanılabilir özelliklere sahip olmasını ön plana çıkaran sıfır atık yaklaşımının temel amacı doğal kaynakların ve çevre ile insan sağlığının korunmasıdır.

minin çevre dostu (öncelikli tercih edilmesi istenen) aşamaları arasında yer alırken, yakma ve depolama metotları, barındırdıkları risklerden dolayı tercih edilmemesi gereken seçenekleri oluşturmaktadır. Geri dönüşüm ve kazanım uygulamaları ise ancak yeniden kullanımın mümkün olmaması durumunda tercih edilecek yöntemlerdir. Bu bağlamda sıfır atık yaklaşımı, atığın kaynağa azaltılması ve yeniden kullanılması seçeneklerinin ön planda tutulduğu, bunun mümkün olmaması durumunda geri dönüşüm ve kazanım uygulamalarının değerlendirilmesinin gerektiği bir atık yönetim stratejisini temsil etmektedir.

Atık üretmeyen bir toplum ideale ulaşılabilmesi için atığın kaynağa azaltılması amacına yönelik sıfır atık ürün tasarımı ve yeniden kullanım uygulamalarının, çevre ve insan sağlığı açısından çeşitli olumsuz etkileri bulunan geri dönüşüm ve kazanım uygulamalarından daha fazla ön plana çıkartılması gerekmektedir.

TÜRKİYE VE ÇEKYA AKILLI ŞEHİRLER İÇİN BULUŞTU

Türkiye-Çekya Akıllı Şehirler Buluşması kamu kurum ve kuruluşlarından yetkililer, belediye başkanları ve her iki ülkenin teknoloji alanında faaliyet gösteren şirketlerinden temsilcilerin katılımıyla 12 Ekim’de TBB ana hizmet binasında yapıldı.

Akıllı şehir çalışmalarında tecrübe ve bilgilerin paylaşarak, mevcut ve olası işbirliklerinin değerlendirildiği toplantının açılış konuşmaları Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Başkan V. Prof. Dr. Şükrü Karatepe, Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Çek Cumhuriyeti Büyükelçisi Pavel Vacek, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürü İsmail Tüzgen ve TBB Genel Sekreteri Bırol Ekici tarafından gerçekleştirildi.

Akıllı Şehir Sistemi

Dünyada teknolojinin hızla ilerlediğini ve bu ilerlemenin insan hayatını yakından ilgilendirdiğini belirten

Prof. Dr. Şükrü Karatepe, şehirlerin de bu değişimden her alanda etkilendiğinin altını çizdi. Akıllı şehir sisteminin çok iyi yönetilmesi ve standartlarının oluşturulmasının gerektiğini ifade eden Karatepe hayatı kolaylaştırmayı amaçlayan akıllı şehir uygulamalarının sanıldığı kadar ucuz maliyetle yapılmadığına dikkati çekerek bazen sistemin bakımının kurulundan daha fazla maliyete yol açtığına vurgu yaptı. Kurulan sistemlerin sürdürülebilir ve erişilebilir olması gerektiğinin altını çizen Karatepe Çekya ile teknoloji işbirliklerinin çok eski tarihlerle dayandığını hatırlatarak “Çekya Anadolu’da Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren teknoloji altyapısını

sağlamıştır. Türkiye geçmişten bu yana mütevazı teknolojisi nedeniyle dost ülke Çekya teknolojisini tercih etmiştir. Ben Kayseri’de bu teknolojiyi kullanan biri olarak aradan 90 yıldan sonra sistemin hala çalışmakta olduğunu gördüm.” diye konuştu

Projelere Devam

Toplantıya video konferans yöntemiyle katılan TBB Başkanı Fatma Şahin, tarih boyunca Türkiye ve Çekya arasında çok sıcak ilişkiler kurulduğundan bahsederek, Türkiye’nin Avrupa Birliği serüveninde de Çekya’nın her zaman Türkiye’nin yanında yer aldığını hatırlattı. Türkiye ve Çekya arasında aktif olarak yürütülen kardeş şehirler ilişkileriyle

Çek Cumhuriyeti Büyükelçisi
Pavel Vacek

Yerel Yönetim Politikaları
Kurulu Başkanı V.
Prof. Dr. Şükrü Karatepe

TBB Genel Sekreteri
Doç. Dr. Birol Ekici

dünya barışına katkı sunulduğunu kaydeden Başkan Şahin, hâlihazırda devam eden birçok alanda projelerin devam ettiğini ifade etti. Bu toplantı vesilesiyle de akıllı şehirler alanında yeni bir çalışma inşa etmeyi amaçladıklarını belirten Başkan Şahin, herkesin temelde ortak hedefinin insanı mutlu etmek, dünyayı huzur ve mutluluğa kavuşturmak olduğunu altını çizdi. TBB'nin akıllı şehirler çalışmalarına değinen Şahin, teknolojinin iyi yönetilmesi gerektiğine vurgu yaparak aksi takdirde dünyanın bir teknoloji çöplüğüne döneceğine işaret etti.

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı

Çek Cumhuriyeti Büyükelçisi Pavel Vacek şehirlerin teşvik edilmesi anlamında TBB gibi kusursuz çalışan ve kendini bu işe adanmış bir partnerle çalışmaktan memnuniyet duyduklarını söyleyerek bu etkinliklerle birlikte Türkiye'deki paydaşlarla işbirliklerini daha ileriye taşıyacaklarına inandıkları belirtti. Büyükelçi Vacek, akıllı şehirlerin sadece teknolojik anlamda verimli değil aynı zamanda insan odaklı ve sürdürülebilir olması gerektiğini bildirerek uluslararası ilişkilerin önemli oldu-

ğunun altını çizdi. "Pandemi sonrası şehirlerin akıllılık seviyesi ne olursa olsun bu yeni düzene göre ayarlamamız gerekiyor." diyen Vacek, akıllı şehirler için; bilgili, tecrübeli ve yenilikçi yaklaşımı benimsemiş kişiler, seçilmiş belediye temsilcileri ve teknolojinin en önemli üç bileşen olduğunu kaydetti. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı hakkında bilgiler aktaran Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürü İsmail Tüzgen, akıllı şehirler için bir rehberlik dokümanı hazırladıklarını söyledi. Belediyelerin akıllı şehir çalışmaları yapacakları zaman bu şartnameleri referans alacaklarını açıklayan Tüzgen, akıllı şehir sisteminde birlikte ilerlemek ve koordinasyonu sağlamak için belirli bir standart oluşturmak istediklerini belirterek tüm belediyelerin akıllı ulaşım, çevre, sağlık ve eğitim gibi alanlarda hangi aşamada olduklarını gösteren bir endeks hazırladıklarını bildirdi.

Türkiye-Çekya İş Birliği

Dünya nüfusunun yarısından fazlasının şehirlerde yaşadığına dikkati çeken TBB Genel Sekreteri Birol Ekici, insanın mutluluğunun artırılması ve hayat kalitesinin yüksel-

tilmesi noktasında akıllı şehirlerin çok önemli olduğunu altını çizdi. Ekici, tarihten bu yana iki ülke arasındaki dostane ilişkilerden bahsederek Çekya ile yapılan etkinliğin iki ülke arasındaki işbirliklerini güçlendirmesini ve halka akıllı şehir çözümleri olarak yansımaları temenni ettiğini ifade etti.

Açılış konuşmalarının tamamlanmasının ardından ana tema konuşmacısı olan Çek Akıllı Kentler Topluluğu Başkanı Prof. Miroslav Svitek, akıllı kentlerde kullanılan bilişim teknolojilerine ilişkin yaptığı sunumda Çekya ve Avrupa'nın akıllı şehirlerle ilgili tecrübelerini paylaştı.

Program kapsamında moderatörlüğünü Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdür Yardımcısı Dr. Hüseyin Bayraktar'ın üstlendiği "Sürdürülebilir Bir Yaşam ve Kentleşme için Akıllı Şehirler" başlıklı panelde; Prag Belediye Meclisi Akıllı Kentler Komitesi Başkanı Jaromir Beranek, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Emre Yaylagül ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Dr. İsmail Gülsoy yer aldı. sunumda Çekya ve Avrupa'nın akıllı şehirlerle ilgili tecrübelerini paylaştı.

Dünya nüfusunun yarısından fazlasının şehirlerde yaşadığına dikkati çeken TBB Genel Sekreteri Birol Ekici, insanın mutluluğunun artırılması ve hayat kalitesinin yükseltilmesi noktasında akıllı şehirlerin çok önemli olduğunu altını çizdi.

AKILLI KENTLERDE KATI ATIK YÖNETİMİ ÜZERİNE ÖRNEKLER*

Dr. Adnan SÖYLEMEZ

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

İnsanlık tarihinde iki önemli olgu olarak küresel kentleşmenin hızlanması ve dijital devrimi birlikte yaşıyoruz. Birleşmiş Milletler (BM) çalışması, tarihte ilk kez, yerküredeki nüfusun yarısından fazlasının (yüzde 54,6 ya da 3,6 milyar kişi) şehirlerde yaşadığına işaret etmektedir. Çalışma, 2050'ye kadar kent nüfusunun dünya nüfusunun yüzde 70'inden fazlası (gelişmekte olan ülkelerdeki insanların yüzde 64,1'i ve gelişmiş dünyadaki nüfusun yüzde 85,9'u) kentsel alanlarda yaşıyor olacak.

*Bu makale, Yasama Dergisi'nin 37. "Kamu Yönetiminde Teknoloji Özel Sayı – II"de "Akıllı Kentler ve Akıllı Katı Atık Yönetimi" başlığı altında yayınlanmış makalenin genişletilmiş ve güncellenmiş halidir.

**Akıllı kent kavramı,
“akıllı” sözcüğünün
anlamlarına bağlı
olarak, akıllı şehir, bilgi
kenti, her yerde bulunan
şehir, sürdürülebilir
şehir, dijital şehir vb.
gibi birçok açıklamayı
benimsemektedir.**

Her şehrin kendi tarihi, kültürü ve kimliği vardır. Kuşkusuz, değişen zamanlarla kent dokusunu beslememiz, muhafaza etmemiz ve yenilememiz gerekmektedir. Bununla birlikte, yeni şehirler inşa etmeye de ihtiyaç duyulmaktadır. Aynı zamanda şehir çeşitli avantajlar ve fırsatlar sunmaktadır. Bu yüzden hepimiz daha iyi bir gelecek arayışı için şehirlere akın etmekteyiz. Bununla birlikte, şehir yönetiminin devam ettirilmesi çok zor olacaktır. Bir zamanlar bir köy, bir şehir, bir metropol, bir mega kente dönüşen şehirler sonrasında yavaş yavaş bir ‘nekropolis’ gibi içine çürümeye başlayacaktır. (Agenstschap NL, 2012: 5). Böyle bir olumsuz sonun yaşanmaması için kentlerin dijital hizmetlerden yararlanarak kaosu düzen çevirebilmeleri sürdürülebilir kent yaşamı için de önemlidir.

21. yüzyılın başlarında, oldukça kentleşmiş bir nüfusa hızlı geçiş, toplumları ve hükümetlerin çevrelerindeki sürdürülebilir kalkınma, eğitim, enerji ve çevre, güvenlik

ve kamu hizmetleri ve diğer temel konularla ilgili benzeri görülmemiş zorluklarla karşılaşmıştır. Bunun için şehirleri ve kentsel alanlar karmaşık sosyal ekosistemler olarak görülmektedir. Sürdürülebilir kalkınma ve yaşam kalitesi en önemli kaygılardır ancak küresel ekonomik krizler, şehirlerin bütçelerini kesmeye ve öncelikleri belirlemeye zorlamaktadır (Rodriguez Bolivar, 2015: 1).

Bu nedenle kentsel bütçe harcamalarını optimum düzeyde tutarak verilen hizmetin kalitesinin artırabilmenin yolu bilişim sistemlerinin kent yönetimlerinde kullanımını sağlayarak akıllı kent konseptlerinin kurabilmektir.

Akıllı Kent Kavramı

Akıllı kent kavramı, “akıllı” sözcüğünün anlamlarına bağlı olarak, akıllı şehir, bilgi kenti, her yerde bulunan şehir, sürdürülebilir şehir, dijital şehir vb. gibi birçok açıklama benimsemektedir. Akıllı şehrin birçok açıklaması mevcut, ancak kimse evrensel olarak kabul edilmemiştir. Henüz literatür analizinden, Akıllı Şehir ve Dijital Kentin bir şehrin sıklığını belirtmek için literatürde en çok kullanılan terminolojiler olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kentler insan ve ekonomik faaliyetin ana yapıtaşları olduklarından yüksek potansiyele sahiptirler. Kent sakinlerine büyük gelişim fırsatları tanıyan sinerji yaratmaktadırlar. Bununla birlikte, aynı zamanda boyutu ve karmaşıklığı büyüdükçe mücadele etmesi zor olabilecek geniş bir yelpazede sorunlar da üretmektedirler. Kentler eşitsizliklerin daha güçlü olduğu yerler olduklarından düzgün yönetilmezlerse olumsuz etkileri olumlu olanları aşabilir (Monzon, 2015: 18)

Günümüzde kentler, sosyoekonomik kalkınma ve yaşam kalitesi ile

ilgili hedefleri karşılamak için karmaşık zorluklar ile karşı karşıyadır. “Akıllı şehirler” kavramı bu zorluklara bir cevaptır (Ikouta Mazza ve Mauri 2017: 1).

“Akıllı şehir” terimi 20. yüzyılın sonlarına doğru şekillenmiştir. Kentsel alanlar için büyük sanayi tarafından geliştirilen kullanıcı dostu bilgi ve iletişim teknolojilerinin uygulandığı çözümlerdir. Anlamı o zamandan beri kentlerin geleceği ve gelişimiyle ilişkili olarak genişletildi. Akıllı şehirler ileriye dönük, ilerici ve kaynak verimliliği belirtirken aynı zamanda yüksek bir yaşam kalitesini sunar. Sosyal ve teknolojik yenilikler desteklenir ve mevcut altyapıları birbirine bağlanır. Çevreye uyumlu yeni enerji, trafik ve ulaşım kavramlarını kapsamına alır. Aynı zamanda, yönetimin ve halkın katılımının yeni biçimleri üzerine odaklanmaktadır. Şehirler akıllılaşmak istiyorsa akıllı kararlar stratejik düzeyde alınmalıdır. Tek tek projelerden çok uzun vadeli uygulamalarda dikkatli kararlar alınmalıdır. Şehirleri bütüncül sistemler olarak düşünmek, onların akıllı olma nihai hedeflerini gerçekleştirmelerine yardımcı olabilir. Akıllı şehirler iklim değişikliği ve kaynakların kıtlığı gibi mevcut küresel zorluklarla da mücadele etmelidir. Kent nüfusu için ekonomik rekabet gücünü ve yaşam kalitesini aralıksız yükseltecek şekilde sürdürebilmektir (Cocchia, 2014: 13).

Şehirler akıllı değildir. Birçoğumuzun etkileşime girdiği çukurlu sokaklar, para ile çalışan park sa-yaçları ve taslak tuğla binalar yüzyılda çok fazla değişmedi. Ama en nihayetinde Oslo’dan San Diego’ya kadar, dünya çapında şehirler para tasarrufu, daha temiz olma, trafiği azaltma ve şehir yaşamını geliştirme umutlarıyla veri toplamak için teknoloji kurmaktadırlar (McGrath, 2017). Akıllı bir şehir söylemi, yerel ekonomik yeniden yapılanmanın

yani akıllılık kavramına kritik niteliksel bir unsur getirmektedir. Sorun şu ki, kent bireyleri veya kent toplulukları böylesi süreçlerde akıllılığı nasıl artırabilir. Böylece yerel varlıkların kullanımından en iyi faydayı nasıl sağlayabilir ve yerleşmenin küresel pazarlara ve küresel değer akışlarına olan bağlantıları hangi yolla sağlar. Akılcılık, yeniden yapılanma üzerinde ve dolayısıyla tüm kent sakinlerinin gelecekteki yönü üzerinde uzun süreli etki yaratacağı varsayıldığı için, fark yaratma potansiyeline sahip nitel bir faktördür (Anttiroiko, 2015: 24).

Akıllı Kentlerde Katı Atık Yönetimi

Gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında, az gelişmiş ülke vatandaşları, sürdürülemez şekilde yönetilen atıkların etkisinden ciddi şekilde zarar görmektedir. Brezilya'da, 80 bin ton katı atık uygunsuz koşullarda imha edilmeye çalışılmaktadır. Açık alanlarda yakılarak veya su kaynaklarına atılarak imha edilmeye çalışılan bu atıklar çevre ve yeryüzü için geri dönülemez sonuçları ortaya çıkarmaktadır. Doğru bir atık yönetimi ile sürdürülebilir ve yaşanabilir şehirler oluşturulabilir (Pardini ve diğ., 2020: 2).

2030'a gelindiğinde, dünya nüfusunun yaklaşık üçte biri şehirlerde yaşıyor olacağından bu gerçek, kentsel yaşam için sürdürülebilir çözümlerin geliştirilmesini gerektirmektedir (Sivasankari ve diğ., 2017: 1):

- Verimli ve enerji tasarruflu atık yönetimi, karbondioksit, hava kirliliği ve taşıt egzoz emisyonlarını azaltır-bunlar gelecekteki şehirlerin taleplerine sadece birkaç örnektir. Buna göre, kaynakların verimli kullanımı ve sorumlu kullanımı daha önemli hale gelmektedir.

- Gelişmiş ülkelerde atıkların etkili bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Atık yönetimi, bir şehrin bütçesinin % 50'sine kadarını yutulabilir ve yalnızca nüfusun küçük bir kısmına hizmet edebilir.

- Bazen, atıkların % 60'ına kadarı toplanmamakta, genellikle yol kenarlarında yakılmakta veya vahşi depolama yapılmaktadır. Çevreye zararlı depolama ve imha etme çabaları içme suyunu kirletebilir, hastalıkları yakınlarda yaşayan diğer insanlara yayabilir. Harika rotalama yapılmasına rağmen çöp işçileri atık seviyelerini kontrol etmek için hala fiziksel olarak çöp kutularına gitmek zorundadırlar. Bu nedenle, kamyonlar genellikle boş olan çöp kutularına uğrarlar bu da hem zaman hem de yakıt israfına yol açmaktadır.

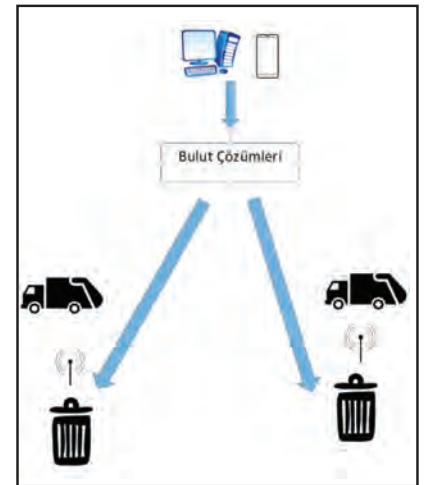
- Akıllı atık yönetimi, konut ve endüstriyel atıkların hacmini ve tehlikeli karakterini azaltarak insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyi önler. Uygun atık yönetiminin iyileştirilmesi, kirliliği azaltacak, faydalı materyalleri geri dönüştürecek ve daha fazla yeşil enerji yaratacaktır.

Akıllı Katı Atık Yönetiminin sistem mimarisi genel olarak üç bölümden oluşan bir sistemdir (Şekil-1): 1. Koordinasyon modülü 2. Rotalama ve son cihaz bağlantısı 3. Web sunucu tasarımcısı Son cihaz sensörü bağlantısı radyo alıcı-vericisi tarafından bağlanır. Son cihaz sensörü ile çöp kutusu verilerinin koordinasyon modülüne iletilmesi sağlanır. Web servisine erişme kabiliyetine sahip cihazlar PC, dizüstü bilgisayar, akıllı telefon vb. bu uygulamada kullanılacaktır (Iata ve diğ., 2016: 211).

Sensör modülleri, çöp konteynerlerinin doluluk oranlarını hassas bir şekilde ölçer. Sensör modülleri tara-

findan alınan veri, M2M¹ teknolojisi ile bulut sistemimize aktarılır. Bu veriler sistemde işlenerek saklanır. Bu sayede tüm konteynerler anlık olarak takip edilebilir. Veriler bu öngörüleme algoritmasında işlenerek çöp kutularının dolum zamanını tahmin etmekte kullanılır. Bu yolla, bir sonraki günün rotası önceden oluşturulur ve planlamada kolaylık sağlanır. Öngörüleme teknolojisi tarafından toplanmasına karar verilen çöp konteynerleri, sistem tarafından oluşturulan optimize rotalar sayesinde en verimli şekilde toplanır. Oluşturulan optimize rotalar, araca yerleştirilecek akıllı ekranlar sayesinde araç sürücülerine aktarılır. Bununla birlikte sistem, hem masaüstü hem de mobil cihazlar üzerinden 7/24 kontrol edilip ölçümlenebilir. Sistem, istenilen zaman diliminde kullanıcıya gerekli raporları sunmaktadır. Bu raporlar; sistemin süreç boyunca nasıl işlediği, maddi harcamalardaki iyileştirme ve azalan zararlı gaz salınımı hakkında detaylı bilgiler verir (Eureka, 2015).

Atık yönetimi, çok fazla kaynak ve emek gerektirdiği için maliyetli bir işlemdir. Yetkililer, geri dönüştürülebilir çöp kutuları kurarak ve 3R² adlandırılan geri dönüştürme, yeniden

Şekil 1: Akıllı Atık Yönetimi Mimarisi Sınıflandırılması

¹Şirketlerin bilgi merkezleriyle makinalar arasında kablosuz iletişim kurulabilmesini sağlayan teknoloji

²3R: recycle, reuse and reduce

Şekil 2: Geleneksel Atık Hiyerarşisi Sınıflandırılması

kullanma ve tüketimi azaltmayı teşvik etmektedirler (Sheng, 2020:1). Bununla ilgili ve birçok farklı akıllı katı atık yönetimi uygulamaları vardır. Ülkemizde de bununla ilgili olarak farklı yerel yönetimler çalışmalar yürütmektedirler. Aşağıda dünyadan akıllı katı atık yönetimi üzerine çalışmalar yürüten iki kent yönetiminin faaliyetleri değerlendirilmiştir.

1- Los Angeles County (LA)

Los Angeles County, ABD'nin Kaliforniya Eyaletine bağlı bir yerleşim yeridir. Yüz ölçümü 12,310 km² olan bölgenin nüfusu 2014 yılı itibarı ile 10.116.705 olup, ABD'nin en kalabalık ilçesidir. Merkezi kendisi ile aynı isme sahip Los Angeles kentidir (Vikipedi).

Yeni sürdürülebilir yaklaşım, ilçenin atık yönetimine yaklaşım biçimini yeniden düşünmeyi içerir. Ayrıca, atık olarak nitelendirilen ve yeniden kullanılan ve yeniden kullanım için uygun olan malzemelerin yeniden düşünülmesi anlamına gelmektedir. Geleneksel Atık Hiyerarşisi (Şekil 2), tipik atık akımının büyük bir bölümünü idare etmek için atık azaltma önlemleri, yeniden kullanım uygulamaları, geri dönüşüm ve kompostlama teknikleri ve atık-e-

nerji işleme yöntemlerini uygulamayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte, efektif olarak yapıldığı halde, karada büyük miktarda atık hala atılmaktadır. Geleneksel atık hiyerarşisini tersine çevirerek ve Yeni Bir Atık Yönetimi Paradigması oluşturarak (Şekil 3), tasarrufların maksimize edilmesine ve malzemelerin atılmasına oranla daha fazla vurgu yapılmaktadır.

Bu, önemli ölçüde azaltacak ve bir gün, atıkları ortadan kaldıran yeni bir vizyon yaratmaktadır. Sonuç olarak, daha önce atık olarak nitelendirilen artan miktarda malzeme azaltılacak, tekrar kullanılacak veya geri dönüştürülecektir, böylece atılmak üzere kalan malzemelerin hacmi en aza indirilecektir (County of Los Angeles Department of Public Works, 2014: 2)

Öncelikle Bigbelly olarak adlandırılan yeni nesil çöp kutuları 330'dan fazla noktada kent sakinlerinin hizmetine sunulmuştur. (Resim-1) Wi-Fi özelliğine sahip bu kutular enerjisini güneşten almaktadır. Üst panelde bulunan 12 voltluk akü sayesinde doğrudan ışığa bile gerek duymadan çalışmasının sürdürmektedir. Yaklaşık 15x43 cm'lik açıklık, atığın kolayca depolanmasına izin verir ve önceden sıkıştırılmış çöp kutusuna erişimi engeller. Kutunun içinde bulunan sensörler bölmenin doluluğunun ölçmektedir. Bigbelly hava koşullarına ve çizilmelere karşı dayanıklıdır. Çöp toplayıcıları, ön kapıyı bir ana anahtarla açarak çöp kutu-

sunu boşaltır. İçerisinde kullanılan geri dönüştürülmüş malzemelerden üretilen astar torbalar sayesinde içi kısımların grenlenmesi önlenir (Herbst, 2015).

Gıda atıkları ile ilgili olarak ise farklı bir çalışma yürütülmüştür. Gıda atıklarına yönelik Gıda Bağışı Kurtarma Destek Programı (Food Drop) uygulaması hayata geçirilmiştir. Los Angeles County'deki 1,7 milyon insan yeterli gıda ile beslenemediğinden yerel idare güvenli ve temiz yiyecekleri temizlemeyi ve düşük gelirli kent sakinlerine ulaştırmayı sağlamaktadır. Food Drop diye isimlendirilen organizasyon, yiyecek bağışçıları (restoranlar, süpermarketler, vb.), kentteki alıcılarla (yiyecek bankaları, çorba mutfaqları, kar amacı gütmeyen kuruluşlar, vb.) eşleştirecek dinamik bir programdır. (County of Los Angeles Department of Public Works, 2014: 21)

2- Toronto City

Toronto, Kanada'nın en büyük şehri ve ticaret merkezi, Ontario eyaletinin başkentidir. Nüfusu yaklaşık 6 milyondur (Vikipedi).

Katı Atık Yönetim Hizmetleri Toronto Belediyesi tarafından verilmektedir. Yerel yönetim, tüm kentin atıklarının toplanması, taşınması,

Şekil 3 : Modern Atık Yönetimi

Resim 1: Örnek akıllı çöp kutusu

işlenmesi, kompostlaştırılması ve bertaraf edilmesinden sorumludur. Buna çöp, geri dönüştürülebilir malzemeler, organik atıklar, bahçe atıkları, büyük boy ve metal eşyaların yanı sıra evsel tehlikeli atık ve elektronik atıklar da dâhildir (City of Toronto).

Belediye yaklaşık, 900,000 ev ve işletme, 461,000 tek aile konutu, 409,000 çoklu yerleşim birimi, 13,000 küçük ticari, yaklaşık 9,335 sokak çöpü-geri dönüşüm kutuları ve yıllık 1,000 özel etkinliğin yanı sıra eğitim kurumları ile ticari-kurumsal atıkları depolarında ve depolama alanlarında kabul etmektedir (City of Toronto).

Akıllı kent yönetimi açısından ele aldığımızda belediye ilk olarak atık sihirbazı (Waste Wizard) uygulamasını hayata geçirmiştir. Kentte yaşayanların dairesinde, binasında çöp, geri dönüşüm, organik ürünler ve diğer öğelerin uygun şekilde nereye atılacağı bunun yanı sıra iyi durumda olan malzemeleri(kullanılan kıyafetleri, oyuncakları, kitapları ve daha fazlası) bağışlamayı düşünen kişiler için ise yardımcı olan çevrimiçi atık bilgilendirme hizmeti sunulmaktadır.

En son olarak Google ve Toronto Belediyesi tarafından sağlanan anlaşma ile Google'ın Alphabet firması tarafından Toronto'nun yaklaşık 800 dönümlük kıyı bölgesine kurulacak bir sistem ile kentin kirlilik seviyesi, trafik akışı, hava durumu vb. bilgilerin alınması sağlanacaktır. Fakat yapılan tartışmalarda bu durumun kameralar ve sensörlerle örülmüş bir kent yaşamı içerisinde kalan kent sakinleri açısından rahatsız edici olacağı vurgulanmaktadır.

3-Flanders

Belçika'nın kuzey eyaleti olan ve yaklaşık 7 milyona yakın bir nüfusu barındıran Flanders'te hem Avrupa ülkeleri içerisinde hem de tüm ülkeler açısından örnek alınacak bir katı atık yönetimi sistemini uygulamaya geçirmiştir.

En büyük şehri Antwerp olan Flanders'ta, farklı bileşenlerin (imha

vergileri, atık depolama yasakları, sübvansiyonlar ve geri dönüştürülebilir maddelerin ayrı toplanması için mali teşvikler ve üretici sorumluluğu) bir araya gelmesine dayanan atık stratejisi ile çok yüksek seviyelerde geri dönüşüm elde edilmiştir.

Flanders Kamu Atık Ajansı Başkanı, stratejinin beş bileşeni olarak iletişim, sübvansiyonlar, mali araçlar, üretici sorumluluğu ve eşit derecede önemli mevzuat olarak açıklamaktadır (Geerts, 5)

Verilen destekler ile mevzuatın desteklenmesi neticesinde geri dönüşüm noktasında bu bölge önemli başarılar yakalamıştır. Buna bir örnek vermek gerekirse, toplanan atıklardan geri dönüşüm doksanlarda % 21lerdeyken şimdilerde % 60ları aşmış durumdadır. Bu da Flanders'i Avrupa'nın en yüksek geri dönüşüm oranına ulaştırmıştır.

Burada uygulanan sistemde, vatandaşlar çöp kutusu alırken yerleştirilen çip sayesinde ağırlığına göre katı atık vergisi öderler. Çöp ne kadar sıkıştırılmış olursa olsun ağırlık değişmeyeceğinden doğru bir vergilendirme yöntemi yapılmaktadır (De Jaeger, 2013: 752). Böylece vatandaşlar daha tüketimlerine dikkat edip daha az atık çıkarma ile daha az vergi ödeyebilirler.

Değerlendirme

Akıllı kent kavramının ortaya çıkmasının en önemli nedeni, bilişim sistemlerinden azami yarar sağlayarak sürdürülebilir ekolojik kentler oluşturabilmektir. Artık kent kavramının yerine megapol veya metropol kavramlarını kullanmaktayız. Bu açıdan trafik, çöp hizmetleri ve hava kirliliği gibi kent yaşamını zorlaştıran unsurları bu sistemler sayesinde daha makul ölçüler içirisine çekebilmek gerekmektedir. Ülkemizde de bu yönde başlayan çabalar yerel yönetimler tarafından sürdürülmektedir.

Los Angeles County ve Toronto gibi kentler ile Flanders gibi bölgeler şehrin tüm bilgilerinin toplanıp analiz edildiği bulut sistemleri sayesinde kent sakinlerinin yaşamlarını kolaylaştırıcı çözümlere kapı açmaktadırlar.

Tüm bu çözümler sayesinde temizlik araçları daha az yakıt sarfiyatı yapmakta bu sayede çevre kirliliği açısından bir azalma söz konusu olmaktadır. Kent içi trafik noktasında çöp kamyonlarının az olması trafiği de rahatlatabilmektedir. Özellikle inşaat ve imar faaliyetlerinin sürekli devam ettiği bu nedenle hafriyat kamyonlarından beton mikserlerine kadar birçok aracın gündelik trafiği meşgul ettiği ülkemiz kentlerinde bir nebze trafik rahatlığı sağlanabilmektedir. Çöp kutularına veya konteynerlerine takılan sensörler sayesinde dolu hale gelen çöp kutusundaki

bilgiler gerçek zamanlı olarak ilgili çöp kamyonlarına aktarılarak koku ve kirlilikte asgari düzeye indirilmiş olur. Ayrıca daha az insan gücü çöp toplama hizmetlerinden başka hizmetlere kaydırılmış olur.

Akıllı atık yönetimleri ile hem yerel yönetimler hem de kent sakinleri, daha yüksek maliyet tasarrufu ve daha az kentsel kirlilik ile sonuçlanan optimize edilmiş bir sistemden yararlanırlar.

Yanlış yönetilen atıklar zengin bir hastalık kaynağı olarak hizmet edebilir ve sera gazlarının oluşumu yoluyla küresel iklim değişikliğine katkıda bulunabilir ve hatta kentsel ortamların bozulmasıyla birlikte kentsel şiddeti teşvik edebilir.

Etkili atık yönetimi genellikle belediyeler için maliyetli olsa da oluşturulacak bütünleşmiş atık sistemleri verimli ve sürdürülebilir bir kent oluşumuna destek verecektir.

Akıllı atık yönetimleri ile hem yerel yönetimler hem de kent sakinleri, daha yüksek maliyet tasarrufu ve daha az kentsel kirlilik ile sonuçlanan optimize edilmiş bir sistemden yararlanırlar. Etkili atık yönetimi genellikle belediyeler için maliyetli olsa da oluşturulacak bütünleşmiş atık sistemleri verimli ve sürdürülebilir bir kent oluşumuna destek verecektir.

“İKLİM BİZİZ, DEĞİŞECEĞİZ” KAMPANYASI BAŞLADI

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu ve BM Kalkınma Programı (UNDP) tarafından AB İklim Diplomasisi Haftası kapsamında başlatılan “İklim Biziz, Değişeceğiz” kampanyasının basın toplantısı TBB Başkanı Fatma Şahin’in katılımıyla 26 Ekim’de çevrim içi olarak yapıldı.

Etkinlikte Başkan Şahin’in yanı sıra AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut, UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Claudio Tomasi, Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Prof.Dr. Mehmet Emin Birpınar yer aldı. Toplantının moderatörlüğünü ise Sosyal Fayda İletişimi Danışmanı Damla Özlüer üstlendi.

Başkan Şahin, pandemi sürecinde küresel ısınma ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin daha iyi anlaşıldığını belirterek artık ekonomik kalkınmanın yeterli olmadığını bütün kalkınma modellerinin insani ve çevresel kalkınmayla desteklenmesi gerektiğini söyledi. Antarktika’ya giderek buzulların eridiğini

görmüş biri olarak iklim değişikliğiyle mücadelenin tercih değil zorunluluk olduğunu aktaran Şahin, birlikte iş yapma modellerini güçlendirmek gerektiğine dikkati çekti. Pandemi-den sonra kurulan yeni dünyada; akıllı kentler, güvenli kentler, sağlıklı kentler, dirençli kentler, gıda güvenliği ve tedarik zinciri gibi başlıkların

Başkan Şahin, pandemi sürecinde küresel ısınma ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin daha iyi anlaşıldığını belirterek artık ekonomik kalkınmanın yeterli olmadığını bütün kalkınma modellerinin insani ve çevresel kalkınmayla desteklenmesi gerektiğini söyledi. Antarktika'ya giderek buzulların eridiğini görmüş biri olarak iklim değişikliğiyle mücadelenin tercih değil zorunluluk olduğunu aktaran Şahin, birlikte iş yapma modellerini güçlendirmek gerektiğine dikkati çekti.

öne çıktığına işaret eden Şahin, Türkiye'nin başarılı pandemi yönetimine değindi. TBB olarak belediye başkanlarının vizyon değişikliği ile ilgili çalışmalar yaptıklarını sözlerine ekleyen Şahin; "TBB olarak Sıfır Atık Projesi'ne destek verelim istedik. Bir fikir projesi açtık. Belediyelerimize bütçe desteği verdik. Yarın gerçekleştireceğimiz Belediyeler ve Sıfır Atık Kongresi'nde bunları açıklayacağız. 300 belediyemiz Ankara'ya geldi. Hem ödülleri alacaklar hem de bundan sonraki süreçte neler yapacağız bunları konuşacağız." dedi.

Şahin ayrıca, TBB'nin çevre konularında Avrupa Birliği ile ortak çalışmalara imza attığını hatırlatarak, Avrupa Hareketlilik Haftası'nın bu

yıl belediyelerden yoğun ilgi gördüğünü ve Türkiye'nin rekor sayıda katılımı birinci olduğunu kaydetti.

İklim Değişikliği Küresel Bir Sorun

Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Mehmet Emin Birpınar, iklim değişikliğinin gelecek için bir tehdit olmaktan öte, acil önlemler alınması gereken küresel bir sorun olduğunu altını çizdi. İklim değişikliğinin etkilerinin her geçen gün biraz daha kendisini gösterdiğini anlatan Birpınar, küresel ortalama sıcaklıkların her yıl yeni rekorlar kırdığını belirtti. Birpınar, verilere göre 2015'ten bu yana en sıcak beş yılın yaşandığını, 2020 yılının tarihteki en sıcak yıl olma yolunda ilerlediğini ifade etti. Dünyanın ve Türkiye'nin şiddeti gittikçe artan sel, dolu, fırtına, kuraklık, uzun süreli orman yangınları gibi afetlerle karşı karşıya olduğuna dikkati çeken Birpınar, ülkemiz için iklim değişikliğine uyum sağlamanın önemli olduğunu ifade ederek bu amaçla, Avrupa Birliği tarafından desteklenen ve UNDP ile birlikte yürütülen İklim Değişikliği Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planını güncelleme çalışmalarını sürdürdüklerini kaydetti.

Büyükelçi Meyer-Landrut, toplantıda yaptığı konuşmada, dünya genelindeki iklim değişikliğinin sonuçlarına herkesin tanık olduğunu ve kimsenin bundan muaf olmadığını belirtti.

Avrupa genelinde son 5 yıldaki sıcaklık artışının rekor düzeyde olduğunu kaydeden Meyer-Landrut, "İklim değişikliği kendi başına bir risk olduğu gibi her ulusu etkiliyor ama yoksul ülke ve bireyler bu konuda daha kırılgan." değerlendirmesinde bulundu. UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Tomasi ise iklim

değişikliğinin "sistemik şok" olduğunu belirterek, ülke ekonomilerinin fosil yakıtlara bağıllığı, çevresel bozulma ve biyoçeşitlilik kaybına sebep olması nedeniyle istenmeyecek bir senaryoyla karşı karşıya kaldığını ifade etti.

Çevresel, sosyal ve ekonomik boyutların birbirinden ayıramayacağına işaret eden Tomasi, ulusların ortak hareket ederek iklim değişikliği ve etkileriyle birlikte mücadele etmeleri gerekliliğinin altını çizdi.

Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Mehmet Emin Birpınar, iklim değişikliğinin gelecek için bir tehdit olmaktan öte, acil önlemler alınması gereken küresel bir sorun olduğunu altını çizdi. İklim değişikliğinin etkilerinin her geçen gün biraz daha kendisini gösterdiğini anlatan Birpınar, küresel ortalama sıcaklıkların her yıl yeni rekorlar kırdığını belirtti. Birpınar, verilere göre 2015'ten bu yana en sıcak beş yılın yaşandığını, 2020 yılının tarihteki en sıcak yıl olma yolunda ilerlediğini ifade etti.

KARDEŞ ŞEHİRLERİN GELECEĞİ TARTIŞILDI

Türkiye ve Avrupa Birliği (AB) Arasında Şehir Eşleştirme Projesi-Kazanımlar ve Gelecek İçin Adımlar Değerlendirme Toplantısı 22 Ekim’de çevrim içi olarak yapıldı.

TBB Genel Sekreteri Birol Ekici’nin katıldığı toplantıda AB Türkiye Delegasyonu Ticaret ve Diğer AB Politikaları Bölüm Başkanı Bartosz Przywara, AB Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürü Bülent Özcan, Marmara Belediyeler Birliği Genel Sekreteri M. Cemil Arslan ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Mukim Temsilcisi Claudio Tomasi yer aldı.

TBB Genel Sekreteri Birol Ekici, içinde bulunduğumuz pandemi sürecinin dünyadaki şehirlerin sorunlarının ve çözümlerinin aynı olduğunu ortaya koyduğunu belirtti. Ekici, Türk-İslam kültüründe İbn-i Haldun ve Farabi gibi düşünürlerin erdemli şehir arayışlarından bahsederek erdemli şehirlerin insana huzur ve mutluluk veren, gökyüzündeki ilahi düzeni yeryüzünde kuran şehirler olarak ifade etti. 2008 yılından iti-

baren dünya nüfusunun yarısından fazlasının şehirlerde yaşamaya başladığı belirten Ekici, şehirlerin giderek cazibe merkezine dönüştüğünü ve insanların kümелendiği yerler haline geldiğini kaydetti. İnsanların daha iyi bir yaşam, eğitim, sağlık, güvenlik ve istihdam için şehirlere göç ettiğini ifade eden Ekici, günümüzde dünyadaki 300 şehrin dünya ekonomisinin yüzde 48’ini kontrol ettiğini söyledi. Bazı şehirlerin ülke gelirlerinden fazla gelire sahip olduğunu hatırlatan Ekici, şehirlerinin öneminin daha da artacağına dikkati çekti. TBB verilerine göre Türkiye’deki şehirlerin dünyanın 129 ülkesinde 1848 kardeş şehri olduğunu açıklayan Ekici, Türkiye’nin binlerce yıllık medeniyeti ve şehirçilik anlayışıyla deneyimlerini tüm dünyayla paylaşmaya hazır olduğunu altını çizdi.

AB Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürü Bülent Özcan, hazırlık ve uygulama aşamalarıyla yaklaşık 4,5 yıl süren projenin sona yaklaştığını hatırlatarak bugüne kadar yapılan çalışmaları değerlendirdi. 4,5 milyon avro fon kaynağına sahip proje ile 12 farklı AB ülkesinden ve Türkiye’den 19 şehrin katılımıyla 23 projenin hayata geçirildiğini belirten Özcan iki tarafın da bu kapsamda birçok kazanım elde ettiğini kaydetti.

Konuşmaların ardından, AB Başkanlığı Proje Uygulama Daire Başkanı Hakan Atik’in moderatörlüğünü üstlendiği oturumda Marmara Belediyeler Birliği Genel Sekreteri M. Cemil Arslan ve UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Claudio Tomasi şehir eşleştirmenin geleceğini tartıştı.

TBB VE SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI ARASINDA EĞİTİM PROTOKOLÜ

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Sayıştay Başkanlığı arasında, belediye yöneticileri ve çalışanlarına yönelik çeşitli eğitimler düzenlenmesini içeren protokol, TBB ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin ve Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş tarafından 26 Ekim’de imzalandı.

Sayıştay Başkanlığı hizmet binasında yapılan imza töreninde konuşan Başkan Şahin, Sayıştay’ın Türkiye Cumhuriyeti’nin en özel kurumlarından biri olduğuna dikkati çekerek TBB olarak birlikte çalışmaktan memnuniyet duyduklarını ifade etti. Demokratik, sosyal ve laik bir hukuk devletinde denetimlerin çok önemli olduğunun altını çizen Şahin, “Her şeyin başı eğitim. Hukuki altyapı ve mevzuatlarla ilgili hem başkan hem de ekibi için ciddi bir eğitim gerekiyor. Bu nedenle bu imzayı çok önemsiyorum. İki kurumda da emeği geçenlere teşekkür ediyorum.” dedi. Üç yılda 50 bin kişiye eğitim vermeyi hedeflediklerini kaydeden Şahin, imzalanan protokolün beşeri sermaye ve yetişmiş insan gücüne katkı vereceğinin de altını çizdi.

Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet Baş ise protokol kapsamında TBB’nin koordinasyonunda kurumsal yönetim anlayışının geliştirilmesi, mali raporlama ve hesap verebilirliğin artırılması için eğitim çalışmalarını yürüteceklerini belirtti.

Protokol Kamu Kaynaklarının Etkin ve Verimli Kullanılmasını Sağlamayı Amaçlıyor

Belediyeler, bağlı idareler ve bu idarelerin iştiraklerinin yönetici, teknik ve idari personeli ile seçilmiş mensuplarına yönelik olarak çeşitli eğitimler düzenlenmesi konusunda imzalanan protokolle; kamu kaynaklarının etkin, verimli, ekonomik ve hukuka uygun olarak kullanılmasının sağlanması amacıyla eğitim faaliyetleri düzenlenmesi

amaçlanıyor. Protokol kapsamında; personel mevzuatı, kamu ihale mevzuatı, belediye şirketleri mevzuatı, belediye gelirleri, belediye taşınır ve taşınmazları, belediye borç yönetimi, belediyelerde muhasebe iş ve işlemlerine ilişkin uygulamalar ve “Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu” hükümleri çerçevesindeki konular yer alacak.

Başkan Şahin, Sayıştay’ın Türkiye Cumhuriyeti’nin en özel kurumlarından biri olduğuna dikkati çekerek TBB olarak birlikte çalışmaktan memnuniyet duyduklarını ifade etti.

KIŞ GÜNLERİNDE YAŞLI VE MUHTAÇ AİLELERİN EVLERİ ISINIYOR

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından yaşlı ve yardıma muhtaç ailelerin yuvalarını, soğuk kış günlerinde sıcak tutmak amacıyla soba kurulumları yapılarak olası zehirlenme tehlikelerine karşı hane halkı bilgilendiriliyor.

Büyükşehir Belediyesi Sağlık Hizmetleri ve Engelliler Daire Başkanlığı Engelliler ve Yaşlılar Şube Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermekte olan 'Evde Yaşama Destek Birimi' ekibi her koşulda olduğu gibi kış mevsiminin başlangıcında da yaşlıların destekçisi oluyor. Bi-

rim, yaşlı çiftlerin evlerine giderek hem sobalarını kuruyor hem de sobanın nasıl yakılacağı ile ilgili bilgiler veriyor. Soba kurumunun yanı sıra yaşlıların tansiyonlarını da ölçen birim, aynı zamanda evinin temizliğini de yapıyor. Öte yandan İtfaiye Daire Başkanlığı eğitmenleri

eşliğinde yaşlılara soba konusunda eğitimler veriliyor, soba zehirlenmelerine karşı nasıl önlem alınacağına dair bilgi akışı sağlanıyor. Ardında yaşlıların sobaları kuruluyor. Ekim ayından bu yana soba kurulumunu gerçekleştiren 'Evde Yaşama Destek Birimi' bu ay sonuna kadar soba

kurumlarına ve eğitimlerine devam edecek.

Tolay: “Normal hayat şartlarına adapte olmalarını sağlıyoruz.”

Çalışma hakkında konuşan Büyükşehir Belediyesi Sağlık Hizmetleri ve Engelliler Daire Başkanı Dr. Serdar Tolay, “Daire başkanlığımıza bağlı olarak faaliyet yürüten ‘Evde Yaşama Destek Birimi’ olarak İtfaiye Daire Başkanlığı iş birliği çerçevesinde yaşlıların ve yardıma muhtaç ailelerin soba kurulumu konusunda yardımcı oluyoruz. Tabi bu çalışma, ‘Evde Yaşama Destek Birimi’nin her yıl uyguladığı bir yardımdır. Sadece soba kurulumu olarak değil, normal zamanlarda da evde bakım, temizlik, küçük tadilat ve onarım işlerini de yerine getiriyoruz. Bu kişiler, normal hayat şartlarına yaşama adapte olabilmesi için hizmetlerimizi gerçekleştiriyoruz” dedi.

Soba Zehirlenmelerine Karşı Bilgi Veriliyor

Soba kurulumu konusunun yanında zehirlenmelere karşı yapılan çalışmalara da değinen Tolay, İtfaiye Daire Başkanlığınca baca temizlikleri yapılıyor ve soba zehirlenmelerine karşı hane halkına bilgi veriliyor. Ayrıca oluşturulan hikayeleştirilmiş broşürler okuma-yazma konusunda sıkıntı yaşıyan aile bireylerine dağıtılıyor. Biz, bu hizmetimizle yaşlı ve yardıma muhtaç ailelerimizin yanında olmayı sürdüreceğiz. Sadece soğuk kış günlerinde evlerin ısınmasını değil, gönüllerin de ısınması için gayret gösteriyoruz” dedi.

Evinde yemek yapamayan aileler için de ‘Komşuda Pişer Bize de Düşer’ projesi kapsamında komşu vatandaşlar tespit edilerek gıda yardımının yapıldığını aktaran Tolay, “Komşunun yaptığı yemeklerden yaşlı ve muhtaç ailelere de verilmesini sağlıyoruz. Projemizi düzenli aralıklarla denetliyoruz” diye konuştu.

Çalışma hakkında konuşan Büyükşehir Belediyesi Sağlık Hizmetleri ve Engelliler Daire Başkanı Dr. Serdar Tolay, “Daire başkanlığımıza bağlı olarak faaliyet yürüten ‘Evde Yaşama Destek Birimi’ olarak İtfaiye Daire Başkanlığı iş birliği çerçevesinde yaşlıların ve yardıma muhtaç ailelerin soba kurulumu konusunda yardımcı oluyoruz. Tabi bu çalışma, ‘Evde Yaşama Destek Birimi’nin her yıl uyguladığı bir yardımdır. Sadece soba kurulumu olarak değil, normal zamanlarda da evde bakım, temizlik, küçük tadilat ve onarım işlerini de yerine getiriyoruz. Bu kişiler, normal hayat şartlarına yaşama adapte olabilmesi için hizmetlerimizi gerçekleştiriyoruz” dedi.

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı
Fatma ŞAHİN

SAĞLIK ÇALIŞMALARINA TAM DESTEK

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, şehir genelinde sürdürülen filyasyon çalışmalarına 32 aracıyla destek veriyor.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, sağlık çalışmalarına desteklerini sürdürüyor. Daha önce şehir genelinde sürdürülen filyasyon faaliyetleri için 12 araç verilmişti. İl Sağlık Müdürlüğü'nün talepleri doğrultusunda 20 araç daha hazır edildi. Büyükşehir Belediyesinin 32 araç ve 33 şoförle destek verdiği filyasyon çalışmaları ile şehir genelindeki vaka tespitlerinin hızlandırılması, virüs yayılım hızının düşürülmesi hedefleniyor.

Hasta Taksi Uygulaması

Büyükşehir Belediyesi tarafından İl Sağlık Müdürlüğüne tahsis edilen 32 araçtan 2'si Hasta Taksi uygulamasına başladı. Her kullanımından sonra sterilize edilen araçlarla şüpheli vatandaşların en az temasla sağlık kuruluşlarına ulaştırılması hedefleniyor.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı
Hayrettin GÜNGÖR

Büyükşehir Belediyesi'nin 32 araç ve 33 şoförle destek verdiği filyasyon çalışmaları ile şehir genelindeki vaka tespitlerinin hızlandırılması, virüs yayılım hızının düşürülmesi hedefleniyor.

“QUDRA 2 PROGRAMI” ŞEHİR ZİYARETLERİ

2020 yılı içerisinde hibe bileşeni altında belediyelerce yapılan projelerin yerinde görülmesi ve belediyelerin 2021 yılında yapmayı ön gördükleri ikinci projelerin değerlendirilmesi amacıyla 19-23 Ekim tarihleri arasında saha ziyaretleri gerçekleştirildi.

Birliğimiz ve Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu (GIZ) ekibinden oluşan heyet Adana, Gaziantep, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyeleri, Kilis Belediyesi, Antakya, Dulkadiroğlu, Haliliye, Reyhanlı, Seyhan, Suruç, Şahinbey, Şehitkamil ve Yüreğir Büyükşehir İlçe belediyelerini ziyaret etti. Ziyaret esnasından belediye başkanları ve teknik ekipleriyle görüşmeler gerçekleştirildi ve proje uygulama sürecine ilişkin konular gündeme getirildi. Belediyelerimizin gelecek

yıl, Birliğimizden ve Qudra 2 Programı'ndan beklentileri, ihtiyaçları ve yerelde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili bilgi alındı. Beş gün süren saha ziyareti karşılıklı istişare yapma ve projeleri yerel uygulamada görme fırsatı sağladı.

Qudra 2 Programı İspanya Uluslararası Kalkınma İşbirliği Kurumu (AECID), Belçika Kalkınma Ajansı (Enabel), Expertise France (EF), Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) ve Hungarian Interchurch Aid (HIA) olmak üzere beş Avrupa ku-

ruluşu tarafından uygulanmakta ve ülkemizde Türkiye Belediyeler Birliği iş birliğinde yürütülmektedir. Qudra 2 Programı, 2019-2022 yıllarını kapsayan süreçte, Suriye ve Irak krizlerine yanıt olarak mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, ülkesine geri dönmek isteyenler ve ev sahibi toplulukların dayanıklılıklarını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede Qudra 2 Türkiye Programı, yerel yönetimlerin katılımcı ve kapsayıcı toplum destek projelerine hibe desteği sağlayarak kapasite güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Fotoğraf: ©GIZ/ Qudra 2 Programı. Her hakkı saklıdır. Koşullar altında Avrupa Birliği, BMZ ve İspanya Uluslararası Kalkınma İşbirliği Kurumu'na lisans verilmiştir.

25 BİN ÖĞRENCİYE EĞİTİM KARTI

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, koronavirüs salgınından etkilenen aileler ve kırtasiye esnafına eğitim desteğini bu yıl da sürdürdü. İzmir Kitap ve Kırtasiyeciler Esnaf Odası ile imzalanan protokol kapsamında 25 bin öğrenciye içerisinde 130 TL bulunan eğitim kart çıkarıldı. Başkan Soyer, dayanışmanın önemine değinerek, “En büyük servetimiz, birlikteliğimiz” dedi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi özellikle koronavirüs salgınının ardından zor günler geçiren aileler ve kırtasiye esnafına geçen yıl verdiği eğitim desteğini bu yıl da genişleterek sürdürdü. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (İESOB)

Başkanı Zekeriya Mutlu, İzmir Kitap ve Kırtasiyeciler Esnaf Odası Başkanı Hulusi Demir arasında belediyenin vereceği desteğe ilişkin protokol imzaladı. Başkan Soyer’in makamındaki programda İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Dr. Buğra Gökçe, İzmir Büyükşehir

Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Ertuğrul Tugay ile İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanı Ulaş Aydın da yer aldı.

“Bize can simidi uzattınız.”

Zekeriya Mutlu, İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği’ne (İESOB)

Başkan Tunç Soyer, “Elimizden ne geliyorsa yapmaya hazırız. En büyük servetimiz, birlikteliğimiz. Bundan daha büyük bir zenginlik yok. Bu birlikteliğimiz güçlenerek devam etsin. Bizim birbirimize destek olmaya ihtiyacımız var. El ele vermeye ihtiyacımız var.” dedi.

kayıtlı esnafla ilgili araştırma yaparak salgından olumsuz şekilde etkilenenleri belirlediklerini söyledi. Mutlu, İESOB'ye kayıtlı olan ve içerisinde kırtasiyecilerin de olduğu 6 meslek grubunun salgından çok fazla etkilendiğini gördüklerini, bu nedenle de protokolün büyük önem taşıdığını aktararak “Kırtasiye esnafı için daha önce yapılan, şimdi de yenilenen bu katkıdan dolayı size çok teşekkür ediyorum. İçerisinde bulunduğumuz durumda bize bir can simidi uzattınız. Size minnettârız.” dedi.

“Memnuniyetiniz bizim için en büyük ödül.”

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer ise bu tür zamanlarda dayanışmanın daha da önemli olduğunu söyledi. Başkan Soyer, “Ne mutlu bize. Bunları el birliği ile yaptık. Bu belediye sizin belediyeniz. Bunu yapmak tabi ki bizim görevidir. Sizin memnuniyetiniz bizim için en büyük ödül. İyi ki buna değer veriyorsunuz, bundan memnunsunuz. Bu durum bizi cesaretlendiri-

yor. Daha fazlasını, daha iyisini yapacağımız günler olsun.” dedi. Her zaman esnafın yanında olmaya devam edeceklerini vurgulayan Başkan Tunç Soyer, şunları söyledi: “Elimizden ne geliyorsa yapmaya hazırız. En büyük servetimiz, birlikteliğimiz. Bundan daha büyük bir zenginlik yok. Bu birlikteliğimiz güçlenerek devam etsin. Bizim birbirimize destek olmaya ihtiyacımız var. El ele vermeye ihtiyacımız var. Aksi takdirde bu salgınların faturası daha fazla oluyor. Ne kadar çok el ele verirse, birbirimizin yarasına derman olmaya çalışırsak, bu sıkıntılı zamanları o kadar hafif atlattırız.” Konuşmaların ardından protokol imzalandı.

25 bin Öğrenciye Eğitim Kart

Protokol kapsamında öğrenci velileri adına çıkarılan eğitim kartlarına 130 liralık bakiye yüklendi. Öğrenciler, İzmir Kitap ve Kırtasiyeciler Odası tarafından 30 ilçede belirlenen toplam 150 anlaşmalı kırtasiyeden bu kartlarla alışveriş yapabilecek. Ayrıca öğrenciler kırtasiyelerden ekstra yüzde 10 da indirim kazanacak. Böylece öğrencilere 143 TL'lik alışveriş imkanı sağlanmış olacak. 2019 yılında 17 bin çocuğa eğitim kart desteği sağlayan Büyükşehir Belediyesi, 2020 yılında bu rakamı 25 bine çıkardı. Böylece Büyükşehir Belediyesinin kırtasiyeci esnafına sağlayacağı destek 3 milyon 250 bin TL'yi buldu.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer pandemi koşullarında başlayan 2020-2021 eğitim-öğretim yılı öncesi yaptığı açıklamada, maddi imkansızlıklar içerisindeki tüm hanelerin eğitim gören çocuklarının yanında olacaklarını, eğitim ve sosyal destekler için 15 milyon liralık kaynak ayırdıklarını söylemişti.

Protokol kapsamında öğrenci velileri adına çıkarılan eğitim kartlarına 130 liralık bakiye yüklendi. Öğrenciler, İzmir Kitap ve Kırtasiyeciler Odası tarafından 30 ilçede belirlenen toplam 150 anlaşmalı kırtasiyeden bu kartlarla alışveriş yapabilecek.

Ayrıca öğrenciler kırtasiyelerden ekstra yüzde 10 da indirim kazanacak. Böylece öğrencilere 143 TL'lik alışveriş imkanı sağlanmış olacak. 2019 yılında 17 bin çocuğa eğitim kart desteği sağlayan Büyükşehir Belediyesi, 2020 yılında bu rakamı 25 bine çıkardı. Böylece Büyükşehir Belediyesinin kırtasiyeci esnafına sağlayacağı destek 3 milyon 250 bin TL'yi buldu.

KADIN KOOPERATİFLERİ BULUŞTU

Mersin Büyükşehir Belediyesi, kooperatifçilik geleneğini kadın üretici stantlarında yaşıyor. Kentteki 8 kadın kooperatifini bir araya getiren Büyükşehir, üretici kadınlara Yoğurt Pazarı'nda ürünlerini sergileme olanağı sundu.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, Mut ilçesindeki tarihi Taşhan'ı kadın üretici pazarı haline getirmişti. Benzer bir çalışma kent merkezinde de uygulandı. 08.30-18.00 saatleri arasında Yoğurt Pazarı'ndaki yoğurtçu kadın heykeli civarında kurulan stantlarda kadın emeğiyle hazırlanan yöresel ve el işi ürünler yer aldı. Kentte faaliyet yürüten Mersinden Kadın Kooperatifi, Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi, Akdeniz Renkli Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi, Hayat Ağacı Kadın Kooperatifi, Toprak Ana Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi, Mut Üretici Kadın Kooperatifi ile Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu çatısı altında üretim yapan kadınlar alandaki stantlarda ürünlerini sergiledi.

“Üreten kadınlarımızın her zaman yanındayız.”

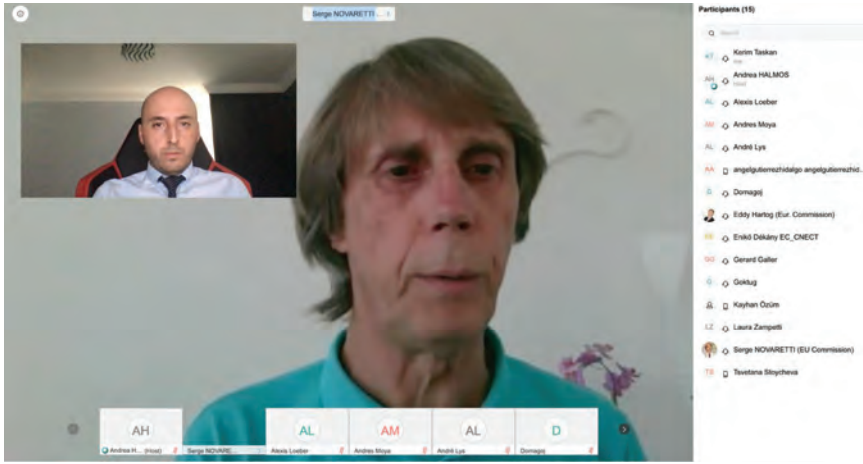
Mersin Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Gülcan Kış, açılışına katıldığı stantlarda üretici kadınlarla buluştu ve sohbet etti. Kadınların ürünlerini inceleyen Kış, “Mersin Büyükşehir Belediyesi olarak üreten kadınlarımızın her zaman yanındayız. Üretilen ürünlerin ekonomik değere dönüşmesi noktasında da desteklerimizi sürdüreceğiz.” dedi.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı
Vahap SEÇER

AVRUPA BÖLGELER VE ŞEHİRLER HAFTASI

Avrupa Bölgeler ve Şehirler Haftası kapsamında TBB Proje ve Finansman Birimi Uzmanı Kerim Taşkan, Avrupa Komisyonu e-Devlet ve Akıllı Şehirler Birimlerine Türkiye’de e-devlet, e-belediye, Akıllı Şehir Uygulamaları, belediyelerimizin projeleri ve TBB faaliyetleri hakkında 15 Ekim tarihinde bir sunum gerçekleştirdi.

Sunumda Türkiye’deki e-devlet çalışmaları, belediyelerimizin turkiye.gov.tr platformu altında verdiği elektronik hizmetler, Akıllı Şehir Uygulamaları, e-devlet ve e-belediye çalışmaları, Akıllı Şehircilik ile ilgili Bakanlıklarımızın çıkardığı aksiyon planları, regülasyon ve kanunlar, birliğimiz lobi ve bilişim faaliyetleri yer aldı.

Toplantıya Avrupa Komisyonu Akıllı ve Sürdürülebilir Şehirler Politika Sorumlusu Andrea Halmos, E-Devlet Politika Sorumluları Asa Barton ve Costas Kapsouropoulos, Uluslararası İlişkiler Sorumlusu Gérard Galler, Akıllı Mobilite ve Yaşam Birimi Başkanı Eddy Hartog, Politika Analisti Laura Liger, Living-in.eu Hareketi Koordinatörü

ve Politika Sorumlusu Serge Novaretti, İşbirliği Geliştirme Sorumlusu Laura Zampetti, Sosyo-Ekonomik Kalkınma Program Yöneticisi Tsvetana Stoycheva ve Birliğimiz Genel Sekreter Yardımcısı Kayhan Özüm ve Uzman Kerim Taşkan Katıldı.

Toplantıda; Türkiye belediyelerinde e-devlet ve e-belediye, Akıllı Şehirler Projeleri, TBB faaliyet ve projeleri ve ilgili politika girişimleriyle Avrupa Komisyonu hizmetleri (Akıllı Şehirler, e-devlet, e-belediye vs.) hakkında gündem maddeleri görüşüldü.

Sunum sonrasında Avrupa Komisyonu Politika Sorumlusu Andrea Halmos ve Living-in.eu Hareketi Koordinatörü ve Politika Sorumlu-

su Serge Novaretti, Akıllı Şehirler, Dijital İkizler, e-devlet çalışmaları, politikalar ve izlenecek yol hakkında sunum yaptılar.

TBB Genel Sekreter Yardımcısı Kayhan Özüm gerçekleştirmiş olduğumuz Akıllı Şehirler ve Belediyeler Kongre ve Sergisi hakkında bir bilgilendirme konuşması yaptı.

Toplantı sonunda Türkiye’deki belediyeleri aktif olarak Akıllı Şehirler ve Dijital İkizler konusunda nasıl yönlendirebiliriz, birlikte nasıl bir çalışma yapılabilir, gerçekleştirilmesi planlanan etkinlik ve toplantılardan bahsedildi.

TBB Genel Sekreter Yardımcısı Kayhan Özüm, gerçekleştirmiş olduğumuz Akıllı Şehirler ve Belediyeler Kongre ve Sergisi hakkında bir bilgilendirme konuşması yaptı.

CAM İŞLEME SANATI CANLANIYOR

Ordu Büyükşehir Belediyesi, unutulmaya yüz tutan cam işleme sanatını yeniden canlandırıyor. Büyükşehir Belediyesi bünyesinde bulunan Ordu Meslek Edindirme Kursu (ORMEK) Merkezinde ücretsiz Cam Sanat Atölyesi, vatandaşlar tarafından yoğun talep görüyor. Kursta özel cam işleme ocağı imkânı ile eğitim kapsamında kursiyerlere camdan boncuk, takı, süs eşyası ve çeşitli figürler tasarlama eğitimi veriliyor.

Altınordu ilçesi Taşbaşı Mahallesi'nde tarihi kilisenin bulunduğu Meneke Sokak'ta kurulan Cam Sanat Atölyesi'nde ücretsiz olarak verilen eğitimlere katılan kursiyerler hem unutulmaya yüz tutmuş cam sanatçılığını gelecek kuşaklara aktarıyor hem de yaptıkları ürünleri satarak kendilerine ekonomik girdi sağlıyor.

Hayal güçlerini katıyorlar

Kurs eğitmeni Yasemin Kurt, Ordu Büyükşehir Belediyesi tarafından yeni açılan Cam Sanat Atölyesi'ne ilginin her geçen gün arttığını belirtti. Kurt, "Ordu Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kurslarının yeni bünyesine kattığı Alevde Cam İşleme Kursu'muz yeni açılmasına karşın yoğun ilgi görüyor. Burada eğitim gören kursiyerlerimiz boncuk yapımıyla teknikleri öğrendikten sonra kendi hayal güçlerini katarak farklı aksesuar ve figürler çalışıyorlar. Yaptıkları çalışmaları hem burada sergileme imkânı hem de satış yaparak kendilerine ekonomik girdi sağlıyorlar. Yeni açılmasına rağmen kursumuza olan ilgi bizleri memnun ediyor. Tamamen ücretsiz olan kurslarımızdan faydalanmak isteyen herkesi ORMEK'e bekliyoruz." dedi.

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı
Hilmi GÜLER

91 ARAÇLIK TASARRUF

2019 yılından itibaren belediye'deki birçok iş ve işlemde tasarruf tedbirlerine giden Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ve bağlı şirketleri piyasaya güven telkin etmek ve esas sermayenin güvenilir bir biçimde oluşmasını sağlamak amacıyla kamu yararına çalışmalarını sürdürüyor.

Belediye hizmetlerinde kullanılan hizmet araçlarının sayısı azaltılarak tasarruf etmek maksadıyla aktif halde kullanılan 317 araç sayısı 226'ya indirilmiş ve 91 araçlık tasarruf sağlanmıştır. İş gücü ve yakıt tüketimi tasarrufu ile toplam 111,995,240 TL, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi bütçesine ekonomik değer ve maliyet tasarrufu sağlanmıştır.

Bu kapsamda, belediye hizmetlerinde kullanılan hizmet araçlarının sayısı azaltılarak tasarruf etmek maksadıyla aktif halde kullanılan 317 araç sayısı 226'ya indirilmiş ve 91 araçlık tasarruf sağlanmıştır.

Kamu yararı sağlanarak oluşturulan rekabet ortamında işi üstlenen Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi şirketi BELSAN, 2020 Ekim ayı itibarıyla yaklaşık 1 yıldır hizmet aracı olarak kullanılan araçların ikinci el satışını gerçekleştirmiş ve ardından aynı araçların sıfır kilometreleri satın alınarak ücret farkı ödenmeden yenilemiş ve kurum bütçesine geri dönüş sağlanmıştır. Ayrıca mevcut araçların kilometre bakımı, lastik değişimi, bakım onarım maliyetleri ve muayeneleri gibi diğer giderleri de bu kapsamda karşılanmış

ve böylece sermayenin korunması amaçlanmıştır. Böylece tasarruf edilen ve yenilenen araçlar, iş gücü ve yakıt tüketimi tasarrufu ile toplam 111,995,240 TL Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi bütçesine ekonomik değer ve maliyet tasarrufu sağlanmıştır.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı
Zeynel Abidin BEYAZGÜL

Soru & Cevap

Sorularınızı
www.tbb.gov.tr
adresinde yayınlanan
Birliğimiz web
sitesindeki
“Soru-Cevap”
formunu doldurarak
iletebilirsiniz.

1)Eczaneler, muayenehaneler, özel hastaneler, serbest muhasebe büroları, mali müşavirlik büroları, avukatlık büroları, güzellik merkezleri gibi işyerlerinin, işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi midir?

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 2’nci maddesinde, anılan Kanun’un tatbik edilmeyeceği işyerleri sayılmıştır. Buna göre;

- a) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268-275’inci maddeleri kapsamına giren 1’inci sınıf gayrisihhi müesseselere,
- b) Nerede açılırsa açılın, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taşocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri yerlere,
- c) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına giren turizm işletmelerine,
- d) 1’inci, 2’ci ve 3’üncü sınıf gıda maddesi üreten gayri sıhhi müesseselere.
- e) 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca açılan avukatlık bürolarına,
- f) 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca meslek mensuplarınca açılan bürolara,
- g) 1512 sayılı Noterlik Kanunu’na göre kurulan noterlik dairelerine,
- h) 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimarı Odaları Birliği Kanunu uyarınca mühendis ve mimar meslek mensuplarınca açılan bürolara,
- i) 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun’a göre açılan muayenehane ve müşterek muayenehanelere, bu kanun hükümlerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla Kanun’da sayılan işyerleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi değildir.

6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun’un 5’inci maddesinin ikinci fıkrasında, eczaneler için belediyeden ayrıca bir işyeri ruhsatı alınması ve belediyeye harç ödenmesi gerekmeyeceği belirtilmektedir.

Özel Hastaneler Yönetmeliği’nin 13’üncü maddesinde, özel hastanelerin Bakanlığın izni ile açılacağı ve ruhsatlandırılacağı belirtilmektedir. Ancak, özel hastanelerin kendi mevzuatına göre Bakanlıktan almış oldukları ruhsatların, işyeri açma ve çalışma ruhsatı yerine geçmeyeceği ve bu zorunluluklarını ortadan kaldırmayacağı düşünülmektedir.

Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin geçici 5 inci maddesinde, aynı Yönetmelik’in 39’uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile yürürlükten kaldırılan Yönetmelik’e (Güzellik ve Estetik Amaçlı Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik) göre açılmış güzellik salonlarının sağlık kuruluşu statüsünden çıkarıldığı, güzellik salonu adı altında açılan işyerlerinin 10/8/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında belediyelerce ruhsatlandırılacağı belirtilmektedir.

Yapılan açıklamalar doğrultusunda; eczaneler, muayenehaneler, serbest muhasebe büroları, mali müşavirlik büroları ve avukatlık bürolarının işyeri açma ve çalışma ruhsatına tabi olmadığı, özel hastaneler ve güzellik merkezlerinin ise söz konusu ruhsata tabi olduğu değerlendirilmektedir.

Hazırlayan: Av. Nigar GÖRGÜN Hukuk İşleri Müdürlüğü/TBB

2) Meskûn mahalde hayvancılık faaliyeti yürütülmesi nedeniyle çevreye kötü koku yayılması, gürültüye sebebiyet verilmesi ve halk sağlığının tehdit edilmesi durumu karşısında belediyelerce ne gibi önlemler alınabilir?

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 246'ncı maddesinde; yirmi binden fazla nüfusu olan şehirlerde umumi caddelerde veya belediyelerce tayin edilecek mıntıklar içinde hayvan ahır bulundurulmasının yasak olduğu belirtilmiştir.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Mûteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1'inci maddesinde; belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verileceği belirtilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 2'nci maddesinde çevre kirliliği; çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etki şeklinde tanımlanmış, 24'üncü maddesinde bu Kanunda öngörülen idari yaptırım kararlarını verme yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait olduğu belirtilmiştir.

Yapılan açıklamalar doğrultusunda; söz konusu faaliyetin yürütüldüğü yerde 1593 sayılı Kanun'un 246'ncı maddesine istinaden belediye hayvancılık faaliyetinin yapılmasını yasaklayan bir kararın alınması durumunda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi gereğince idari para cezası kesilebileceği yahut faaliyetin menine karar verilebileceği ve 2872 sayılı Kanun kapsamında bir kirlilik olması durumunda ise çevre ve şehircilik il müdürlüğü nezdinde girişimlerde bulunulabileceği değerlendirilmektedir.

3) Başkasına ait arsa üzerine komşu taşınmaz sahibince taşkın yapı yapılması halinde bu durumun önlenmesine ilişkin belediyelerin görev ve yetkileri nelerdir?

3194 sayılı İmar Kanununun 20'nci maddesinde, yapının; kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan arazi, arsa veya parsellerde yahut kuruluş veya kişilerce, kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri ile imar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabileceği belirtilmiştir.

Kanun'un 32'nci maddesinde ise bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu durumdan haberdar olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumunun tespit edileceği ve yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı belirtilmiştir.

Kanun'un 42'nci maddesinde de; ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere, maddenin devamında belirtilen şekilde hesaplanan idari para cezalarının uygulanacağı belirtilmektedir.

Kendisine ait olmayan arsa üzerine izinsiz bir şekilde inşaat yapanlar hakkında belediyenin, yukarıda belirtilen imar mevzuatına göre idari müeyyide uygulaması gerektiği değerlendirilmekle birlikte, Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun 2'nci maddesinde yer alan; taşınmaz mallara tecavüz veya müdahale edilmesi halinde, taşınmaz mal merkez ilçe sınırları içinde ise, il valisi veya görevlendireceği vali yardımcısı, diğer ilçelerde ise kaymakamlar tarafından bu tecavüz veya müdahalenin önlenmesine karar verileceği ve taşınmaz malın yerinde zilyedine teslim edileceğine ilişkin hüküm karşısında; söz konusu taşınmaza yapılan işgalin önlenmesine yönelik belediyenin doğrudan bir görevi yahut yetkisinin bulunmadığı, bu husustaki görev yahut yetkinin valilik yahut kaymakamlığa ait olduğu düşünülmektedir.

4) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi iken emekliye ayrılan bir memur, emekli olduğu tarihteki müktesebine uygun, belediyedeki bir kadroya açıktan atanabilir mi?

657 sayılı Kanunun 93'üncü maddesinde; Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan sınıfında yazılı nitelikleri taşıyanların Kanunun 92'nci maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilecekleri düzenlenmiştir. Emeklilerin yeniden çalışmasına dair düzenlemelerin de yer aldığı 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında ise; Cumhurbaşkanı tarafından atananlar, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararnameyle atanan veya görevlendirilenler, Türkiye Büyük Millet Meclisince yapılan seçimler sonucunda görev verilenler ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyelikleri ve Sağlık Bakanlığının tabip ve uzman tabip kadrolarına yapılacak atamalar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların, genel bütçeye dâhil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan atanamayacağı ve diğer kanunların bu fıkra aykırı hükümlerinin uygulanamayacağı; ikinci fıkrasında ise herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmayacakları hükmüne yer verildiği görülmektedir.

Yukarıda yer verilen hükümler çerçevesinde; 5335 sayılı Kanunun 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında istisna edilen kadrolar hariç olmak üzere herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli aylığı alanların bu aylıkları kesilmek şartıyla, belediyedeki bir kadroya açıktan atanabileceği değerlendirilmektedir.

5)Sözleşmeli personel muhtar olarak görev yapabilir mi?

Bilindiği üzere mahalle ve köy muhtarı seçimleri 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır.

Bu Kanunun 31'nci maddesinde köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulünün olmadığı, en az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşının, bu Kanunda ve bu Kanunun atfı yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebileceği belirtilmekte, 36'ncı maddesinde ise "Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır." denilmektedir. 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa bakıldığında bu Kanunun 18'inci maddesinde "... kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, ... genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler." hükmü bulunmaktadır.

5393 sayılı Kanunun 49'ncü maddesinde sözleşmeli personel hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4'ncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin uygulanacağı belirtilmiş olup 657 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin (B) fıkrasında sözleşmeli personel, işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan hareketle 5393 sayılı Kanunun 49'ncü maddesi kapsamında sözleşmeli statüde çalıştırılan kişilerin işçi sayılmayan kamu görevlisi oldukları dikkate alındığında sözleşmeli personelin aynı zamanda muhtar olarak görev yapamayacağı değerlendirilmektedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, Sigortalı sayılanlar başlıklı 4' üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından, 5510 sayılı Kanunun 4' üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olacakları düzenlenmiş, bu maddenin (c) bendinde de kamu idarelerinde; bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar (c) bendi kapsamında olanlar arasında sayılmıştır. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 31.10.2005 tarih ve B050MAH0710001/11493 sayılı sözleşmeli personel konulu Genelgesinde 5393 sayılı Kanunun 49' uncu maddesinin beşinci fıkrasında, sözleşmeli personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4' üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin uygulanacağını belirtildiği, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4' üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilecekler ilişkin esas ve usulleri düzenleyen 06.06.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 7' nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 10' uncu ve 11' nci maddelerinden ise, sözleşmeli personelin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine tabi olacaklarının anlaşıldığı bu itibarla, yapılacak sözleşmelerde, sözleşmeli personelin Sosyal Sigortalar Kurumu dışında bir sosyal güvenlik kuruluşu ile ilişkilendirilmesi yönünde herhangi bir hükme yer verilmeyeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen açıklamalar birlikte ele alındığında; 5393 sayılı Kanunun 49'ncü maddesi kapsamında görev yapan sözleşmeli personelin 5510 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin (b) ve (c) bendinde sayılanlar arasında yer almadıkları ve İçişleri Bakanlığı Genelgesinde de bu kişilerin SSK'lı olarak işleme tabi tutulacaklarının belirtildiği dikkate alındığında sözleşmeli personelin sigorta işlemlerinin 5510 sayılı Kanunun 4'ncü maddesinin (a) bendine göre yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

“SIFIR ATIK”

ile

Çevrenize **ve** Geleceğinize
Sahip Çıkm

TBB

“ Birlikte Belediyecilik ”

ANITKABİR/ANKARA

TBB

“ Birlikte Belediyecilik ”